

Riport a Golán-fennsíkről

Az első aratás után

Írta: GALILI G. ERVIN



GIVÁT JOÁVBAN: MERINO JUHOK

A Golán-fennsík telepesei szótárrandulást rendeztek első termésük betakarítása alkalmából. Ennek során végiglátogatnak a különböző mezőgazdasági ágakkal foglalkozó kibucokat és településeket, amelyek alig egy éve ütték fel tanyájukat a fennsík lejtőin.

A látottak és az ifjú mezőgazdák beszámolóit semmissé tették az egy-másfél évvel ezelőtti hangzatos pesszimizta jóslatok, amelyek kétségbe vonták az új települések gazdasági rentabilitásának lehetőségét.

A Golán-fennsík telepesei ónmillió fontos bevétellel zárták gazdálkodásuk első évét. Ebből mintegy másfél millió font származik a Nyugat-Európába irányuló export bevételeiből. Ami annyit jelent, hogy az első évben 5000 font nőtt a telepések egy személyre számított átlagkeresete, vagyis napi 20 fontos munkabérré.

Igy magyarázta nekünk Mitr Samir, a Szochnut telepiás osztályának gálili igazgatója, valamint Uri Gdor, a fennsík településeinek gazdasági felelőse. Mindketten hozzátették még, hogy jövőre a telepések év: keresete e fölé léphet az 50 százalékos emelkedik. Vagyis e fölé a napi 30 fontos átlagkeresetet — személyenként.

Kirándulásunk első állomása a Kuneitra központjában épült Merom Hagolán kibuc. Kibuc a városban, ez is a hatnapos háború egyik csodája. A településnek szép és ügyesen vezetett vendéglője van. Reggelre láttuk vendégül

minket és alkalmunk volt meggyőződni róla, milyen komoly fogalmat bonyolít le Izráel legészakibb fekvésű vendéglője. Turisták, kirándulók, a fennsík dolgozó szakembere, katonák töltik meg a modern csárdát. Mellette emléktárgyakkal kereskedő aprócska bazár, amelyet a kibuc egyik bájos fiatal leánytagja vezet.

Ennek ellenére Merom Hagolán tagjai nem annyira jólmenő üzletükre, vagy kuneitrai szállodájukra büszkék, mint inkább szépen megművelt földjeikre. Ráfel Ben-Jehuda kibucitkárr kikisért földjeikre, nem messze a fennsík egykori fővárosától. Büszkélkedve mutatta a csodát, amelyet kibucának tagjai műveltek a hosszú években át parlagon heverő földekkel. — Láttuk a mesterséges vízmedencéket is, amelyekből hamarosan csöveken keresztül vezetik majd az öntözővizet a mezőre.

Még egy nagy sikerrel dicsekedhet Merom Hagolán. A telepésnek sikerült meg honostani itt egy különleges borponya-fajtát, amelyet eddig Irországból volt szokás importálni. Termesztésére kiválóan alkalmas az itteni éghajlat. Ezen a környéken még másfél méter magasban áll május végén a zold búzalkalás. Háromszáz kiló termésméretre számítanak dunamontként.

Utunk második állomása: Rámát Hamágsimim. Itt a Bné Akivá vallásos mozgalom ifjai élnek. Többen közülük magyar nyelvtanítói szar-

mazó szülők gyermekei. Itt voltunk náluk az elmúlt nyáron, „első honfoglalásuk” tiszteletére. Közben már átköltöztek végleges letelepedési helyükre. Az öntözés nélküli mezőgazdaság terén elért eredmények meghaladnak minden eddigi rekordot Izráelben. Az ifj módon természetesen hagymahozam elérte a dunamontkénti három tonnát, 400 fontot kapnak érte és ebből mindössze 100 font a költség. A telepések 50 dunám paradicsomot is ültettek és öntözés nélkül ért be a termés. Két tonnát? remélnek dunamontként, tonnánként 190 fontos árat számolva.

Legnagyobb hatást mégis a hatalmas kombajn mellett dolgozó vallások fiatalok tették ránk. Tizenketten állnak a gépszörnyeteg mellett, amelybe szarastól kerül a hagyma, hogy aztán szépen meg tisztítva bújjon elő megint a gépgyomrából. Exporttekk. Huszonöt kilós zsakokba csomagolva, egyenesen a kombajn mellől szállítják a kikötőbe. Itt találjuk Iszák Mosét, akinek Nagybanáról szá-



A NACHÁL GOLÁNI HAGYMAPÖLD

maznak szülei, valamint Beckmann Smuél, aki szintén félig-méddig a magyar nyelvtanítóihoz tartozik. — Szülei Szabolcs-megyéből, illetve Erdélyből származnak. A két fiatalal egyébként egy éve ismerkedtünk meg. Megférésodtak azóta.

Givát Joáv. Telepésük az idén 300 dunámon természetesen gabonát. Jövőre további 2,5 ezer dunámot kívánnak

megművelni. Hatvan dunámos zöldségesüket is növelni kívánják, ha lehet, pontosan kétszeresére. Egyébként 600 Merino-juhót és 3000 kispulykát nevelnek. Itt hallottuk az első panaszokat. Nagy a lakáshiány.

„Ha a kérdés nem oldódik meg hamarosan, úgy nemcsak erősítést nem kapunk, hanem még azzal is számolnunk kell, hogy néhányan az itteniek közül is elmennek” — panaszokadtak a település tagjai, akik a sikunugi minisztériumot okolják az építkezési munkálatok döcögő tempójáért. Jelenleg az egykori Fik sziriai falu öreg házaiban laknak ideiglenesen.

Ugy munkaerő, mint lakáshiány leginkább a fennsík déli részén érezhető. Valószínű, hogy a lakásproblema rendezése megoldást a munkaerőhiány kérdését is. Hiszen 1969 chalucái más követelményeket támasztanak az ételtel szemben, mint elődeik tették egy nemzedékkel ezelőtt. Így magyarázták nekünk a kibucnyitok és talán van benne valami. Amikor a megalapozott kibucok színház- és koncertjegeket vesznek, ruhaszalonok és kozmetikusok szám láit fizetik, a Golán-fennsík honvédó chalucáinak is jár egy rendes lakás.

A Golán-fennsík egyik különleges természeti adottsága táj kétfajta éghajlata. — Mig Kuneitra mellett még május végén is vígan zöldell az éretlen kalász, addig a fennsík déli részén, amely mindössze 100 méterrel magasabb a Kineret szintjénél, már sárgálló kérébe kőve várja a gabona a cséplést. A Golán-fennsík néven ismert földrajzi egység két részét 1100 méter magassági különbség választja el egymástól.

Az egésznapos kirándulás befejeztével elégedetten állapíthatjuk meg, hogy pozitív eredménnyel zárult a Golán-fennsík telepéseinek első me-

KÜLÖNVELEMÉNY

EGY TANÁCSÉLNÖK LEMONDÁSA

Írta: KARMEI JOCHANAN

Valószínűleg ismerik az anekdotabeli főszerkesztő esetét a kezdő újságíróval, akinek elmagyarázta, hogy miről érdemes írni egy újságba és miről nem. „Ha egy kutya megharap egy embert, az nem hír, viszont ha egy ember megharap egy kutyát, az hír!”

Ha a fenti történetet az izráeli municipális életre kívánjuk alkalmazni, akkor — sajnos — ha egy polgármestert, vagy helyi tanácselnököt, különböző kalanterista mesterkedések után, egy tanácstag pártfordulásának segítségével eltávolítanak a helyéről, az már alig-alig feltűnést keltő kis híre. Viszont, ha egy helyi tanácselnök, akinek biztos többsége van, önként lemond a tisztségéről, az egy nagyon is figyelemre méltó és ritka esemény.

Még szokatlanabb a dolog, ha nem egy öreg és beteg emberről van szó, akinek a lemondása már évekkal a kívánt időpont után történik, hanem egy teljes erejében lévő 45 év körüli politikusról, aki nem mondott csődöt tisztségének betöltésénél, sőt igen sikeresen látta el azt több min 14 évem keresztül. Nemesak, hogy nem fenyegette a bukás veszélye, de uraválását is, embert számítások szerint, feltétlenül biztosítva volt és a legnagyobb népszerűségnek örvendett, annak a helységnek a lakosai között, amelynek másfél évtizedig az élen állt.

Egy ilyen lemondás, már valóban csaknem egyedülálló jelenség, amelyről nagyon is érdemes beszélni. Ez történt a napokban az or-Jehudai tanácselnökkel.

Or-Jehuda egy körülbelül 10.000 lakosú helység Tel Aviv közelében. A lemondott tanácselnök azonban messze ismert volt a helyi kereteken kívül is. Mordechaj Ben-Porat nem csak egy közepes fontosságú helység tanácselnöke, de Kneszet képviselő is és tagja az izráeli Munkapárt legszűkebb vezetőségének, a 31 tagú politikai bizottságnak. A nagy alijja idején, mint illegális sláich, életveszély közepette szervezte meg 180 ezer iráki zsidó alijáját. Valóban csak a csoda mentette ki annak idején az iráki titkosrendőrség karmái közül.

Ben-Porat négyéves Kneszet képviselői működésének közepontjában a polgármesterek és helyi tanácselnökök közvetlen megválasztásáról szóló törvényjavaslat állt, amelyet egyen törvényjavaslat formájában ő, és külön, de nagyrészt hasonló tartalommal, Pinchasz Rozen volt igazságügyminiszter terjesztettek a Kneszet elé. Valószínűleg ennek a törvényjavaslatnak a sorsa volt a legfontosabb okozója Ben-Porat lemondásának a tanácselnökségről.

Az említett törvényjavaslatlall egészen különös, bár nem éppen megmagyarázhatatlan dolgok történtek. A polgármesterek és tanácselnökök közvetlen megválasztása jó a helység lakóinak, akiket megvéd az aszkának kiesinyes mesterkedéseitől — és természetesen előnyös olyan jelölteknek, akik egyéniségük folytán alkalmasak arra, hogy kiálljanak a saját nevében a választók elé és ne bújjanak egy lista, vagy mágnikább egy betű, névtelenségének védelmébe. Ugyanez persze, nagyon is nem jó a funkcionáriusok számára, akik fontosságukat a helyi koalíciós mesterkedéseknek köszönhetik és nagyon megnehezítik, hogy jelentéktelen, szavazatokkal nem vonzó funkcionáriusok kerüljenek a városok élére.

A törvényjavaslatot a Kneszet első olvasásában már közel három évvel ezelőtt elfogadta. Az izráeli Munkapárt bizottságot alakított Chajim Cádok volt miniszter elnökeivel a kérdés tanulmányozására. Ennek a bizottságnak a javaslatát csaknem azonosok voltak, a már a Kneszet előtt levő Ben-Porat féle törvényjavaslatlall. A Munkapárt központja kissé többséggel bár, de már több mint egy éve megszavazta a polgármesterek és tanácselnök egyéni megválasztását és kötelezte a párt Kneszet-tagjait, hogy szavazzanak a törvényjavaslat mellett. Azóta több, mint egy év telt el. A javaslat még mindig nem került második olvasásába a Kneszet elé, és egyre valószínűtlenebb, hogy a jelenlegi Kneszet a javaslatot még le fogja tárgyalni és az ősz választásokon a polgármestereket és a tanácselnököket már az új módszer szerint választathassák meg.

Egyáltalán nem titok, hogy amikor a Munkapárt központja elfogadta a javaslatot, ez egyike volt azoknak a ritka alkalmaknak, amikor a párt régi, viták vezetőségének túlnyomó többsége — nem valamennyien — a kisebbségnek tartoztak és elleneztek azt. Akik ellen voltak a döntésnek, tudomásul vették azt, de koránt sem iparkodtak azt meg is valósítani. Így lehetséges csak, hogy most, amikor a Munkapártnak abszolút többsége van a Kneszetben, a Központ kötelező erejű határozatának nem szereztek érvényt. A helyzet ma még rosszabb ilyen téren, mint tavaly volt. Akkor mind a három nagyváros polgármestere a javaslat mellett foglalt állást. Azóta Aba Chusi meghalt, Mordechaj Námir lemondott és utódiak, Jehosua Rabinovics tel-avivi és Mose Pliaman haifai polgármesterek ellenzik a személyi választást. Ok tudják miért és nyilván okuk van rá.

Ez, a nyilván nem véletlen huzavona ellen irányult Ben-Porat lemondása a tanácselnökségről. Bejelentette, hogy felveszi az és a sok hasonló jelenség ellen a küzdelmet, de nem akarja, hogy ebből a harcból Or-Jehudára hátrány kerüljön, tehát inkább lemond.

Nem kevésbé érdekesek Ben-Porat további érvei is, amivel lemondását indokolta. A képviselő a tel-avivi egyetem állam-tudományi fakultásának a végzetje. Most idét akar szakítani magának arra, hogy tovább folytassa egyetemi tanulmányait és pszichológiát, valamint judaikat hallgasson. Nem emlékszem az izráeli politikai életben még egy esetre, hogy egy vezető politikus azért mondott volna le funkciójáról, hogy tovább köpezze magát, holott már eddigi képzettsége is messze meghaladja az átlagot, amivel az izráeli politikusok általában rendelkeznek. Különösen amikor nyilvánvaló, hogy az újabb egyetemi tanulmányai aligha lesz személyes előnye, hiszen már ma is az ország első 50 politikusa között tartják számon.

Az az érzésem, hogy Ben-Porat lemondása a tanácselnökségről nem egy politikai karrier végét jelenti, hanem éppen ellenkezőleg, még nagyon sokat fogunk találkozni a közéletben Mordechaj Ben-Porat nevével, és azt hiszem, hogy ez az izráeli közéletnek csak javára fog szolgálni.

A GÓLEM ELLENÜNK JÖN?

Írta: SALAMON MIHÁLY

A fegyverek zajában állítólag hallgattak a muzsák — de nem Izraelben. Az izraeli közélet levegőjét furcsa hangzavar uralja. A frontokon folyó csatározásokkal párhuzamosan a hátszágban a jelzések háborúja folyik. Elvek, világnézetek, doktrínák egészén új sűrű filozófiai felfogások küzdenek egymással elkéseredetten. Békéltetések, az új területek és népességének a sorsa és ezzel kapcsolatban az új zsidó ember szellemi-lelki arculatának kialakítása képezi a vita tárgyát. Főleg, hogy hogyan mutathatnánk meg magunkat a népeknek a legszimpatikusabb formában. Általában, milyen kötelességgel és felelősséggel tartozunk a népekkel szemben azok után, hogy kétez év elteltével a maguk társaságába, mint egyenrangú szuverén partnert ismét befogadják. Hogy a világnak velünk szemben milyen felelőssége és kötelezettsége van — a végeláthatatlan kétez éves számláról — általában kevesebb szó esik.

Emellett minél többet beszélünk, annál kevésbé értjük egymást. Hogyan érthetnek meg így bennünket ellenségeink, vagy akár barátaink?

Pedig Golda Méirnek és a kabinet legtöbb tagjának, tehát a nép felelős kormányának, — a megnyilatkozásai, a problémákat ma már igazán elég világosan állítják a világ elé: Szomszédaink háromszor támadtak ellenünk, minden békés szándékunk dacára. Most végre tiszta vizet akarunk önteni a pohárba. Biztos és elismert határok között akarunk élni, amelyeket azonban szabatosan meghatározni csak akkor és aszerint tudunk, ha a velünk tárgyaló szomszédok jóakaratairól, a békés együttélésre és a jószomszédi viszonyra törekvő szándékukról meggyőződést szerzünk. Ha ez egyszer bekövetkezik, a béke és a terület kérdése is sokkal egyszerűbbé lesz, mint ahogy azok jelenleg a világ előtt megjelennek. Amíg azonban ez nem következik be és az ártó szándék gyökölődés továbbra is fennáll, egyetlen lépést sem mozdulunk.

Rövid életrajzában Ákos Rózi azt írja, hogy kassai vallásos családban született. „Apám, aki kereskedő volt, egy világi, mint a talmudikus tudományokban jártasságát birt. A pozsonyi jesuván végzett. Édesanyám, akit gyermekkoromban elvesztettem, szintén modern vallásos családból származott”.

Ákos Rózi a kassai leánygimnáziumban végzett, majd a magyarok bevonulása után szülővárosába ment. Később a budapesti Zsidó Kórházban helyezkedett el. Itt ismerkedett meg férjével, aki a debreceni zsidó gimnáziumban érettségizett.

A németek bevonulása után — írja — esküdtem meg férjemmel, aki akkor jött haza két évi munkaszolgálat után. Ebben az időben számos szlovákiai és lengyelországi menekült volt a Zsidó Kórház közelében lévő internálótáborban, ahová, mint apócsám, szabad bejárásom volt. Ebben a minőségben működtem, majd a németek bevonulása után a Wesselenyi utcába, én maradtam Budapest egyetlen zsidó szülészorvosa. Sikeresül férjem a hári utrakézi menesztéséből a kórházba szöktet, ott bújkált a felszabadulásig.

Ákos Rózi ezután így folytatja: „A felszabadulás után tudtam meg, hogy apám, testvéreim és nagy családom számos tagja a deportálásban elpusztult. A háború után több budapesti kórházban dolgoztam. Két gyermekünk született és 1957-ben, a magyar forradalom után (férjem idős szüleiével együtt) alijáztunk. Három hónapi tiberiási tartózkodás után a náharai állami kórházba kerültem, itt teljesíték szolgálatot mind a mai napig. Férjem a náharai Iscar-gyárban dolgozik. Férjem édesapja két évvel ezelőtt, 92 éves korában elhunyt, 85 éves édesanyja ma is velünk él. Lányunk az itteni Bank Hípo-állásban tisztviselő, ezidén Lág Bámer napján esküdött. Fiunk, aki a Wingate testnevelő főiskolát végezte, jelenleg tényleges katonai szolgálatát teljesíti.”

Az életrajz kiegészítése: „Megelégedett, boldog családi életünk”.

Halkan énekeltem a lépcsőkön, amikor reggel elindultam az alsószobán lévő szobámból. A „Bródy” gyermekosztályról csecsemőszülés, gyermeklárma hallatszott és a folyosón az éjszakai nővérek beszélgettek, várták a váltást. Barátságosan intettek felém, de nem álltam meg ahogyan máskor szoktam, mert már majdnem hat óra volt. Siettem az udvaron át. A körteremben még égett a villany, árnyékot vetett az olvadó hóra, amely alól már látni lehetett a barna földet. Enyhe tavaszi vasárnap volt. Nagy mádmám, az állandó éjszakai, már felöltözve várt réám az osztályomon. Beszámolt az éjszakáról, csendben telt el. En meg elmeséltem, hogy

lant szülte meg ezen a földön ismét a zsidó történelem misztikus csodáját, a zsidó katonát. Ezért áll szilárd meggyőződéssel a Szezenél és a Jordánál is, semmi más célja az ottlétének nincs.

Egyébként pedig: mi az, hogy misztika? Amit Zweig és társai olyan maliciózan a szemünkre vetnek. Születésünk, halálunk, egész kognitív biológiai berendezésünk, ahogy a vérünk az ereinkben átkulál, vagy ahogy a csillagok a Nap körül forognak. Az atom, minden, minden, ami a világban létezik, nem egy beláthatatlan terjedelmű nagy misztikumnak apró részleteit alkotják? Egy-milliomod részére sem adott választ eddig az ember tudomány. És amire választ adott, arról már minden tudunk? Hogy szól az egyik újkori filozófus mondása? „A tudomány sok „hogyanra” találta meg a feleletet, de ugyiszóval egyetlen egy „miért”-re sem.” De nyugodtan citálhatjuk itt Einstein mondását is, amely a nagy tudósnak mintegy lelki végrendelete volt: „A természetnek minél több titokzatos csodájába fog az ember behatolni, a tény annál inkább kell meggyőzőn benünket egy láthatatlan titokzatos Erő létezéséről, amely mindezt egy csodálatos központi szerkezet segítségével, az óram pontosságával irányítja”. A zsidó misztikában, népiük

különös vérkeringésének csodálatos működésében és mindabban, amelyet magából a történelem folyamán önmaga védelmére kitermelt, nyugodtan rábízhajuk magunkat továbbra is. Minden mesterséges új misztikum keresésénél, a saját magunkban való vájkálásnál és minden szellemi és lelki zűrzavarnál ezerszer többet jelentett volna számunkra az egységes fellépés. Nátán Altermann, a költő állapítja meg, hogy a kormány tagjai által az utóbbi időben olyan nagy erővel hangoztatott és állandóan megismételt „nem”-nek a hatása milyen feltűnően mutatkozik meg a négy „nagy” tárgyalásainak az elskélyesedésében. Kitiűnt, hogy nemcsak a hazugságot, de az igazságot is népszerűsíteni lehet, ha szaporán és szorgalmasan a világ fölébe kiáltjuk.

Az egységes izraeli közvélemény, a lelki front megmentése szempontjából mindezzel súlyosabban esik a latba a valódi szellemi emberek furcsa lelki elhajlása, az ostromállapotban élő kis zsidó nép legemlékesebb érdekeivel való szembe fordulása, — az irástudók árulása.

Egy ismert nevi izraeli történész, egyetemi professzor, furcsa, fejbeköltött, saját múltjával is szembe forduló kijelentései körül viharzik mostanában az izraeli publicisztika. A professzor megnyilatkozását, lelki egyensúlyának felborulását Gálili miniszternek az a megállapítása „provokálta” ki, amely kétségtelenül a megszállt területek arabjainak különleges „etnikai” népi mivoltát. Ettől függetlenül is azonban az erősen puskaporos-szagu

békeállapot elhuzódása miatt, biztonságunk növelésére a Jordán-völgyi vidék, — a terroristákra nagy vonzerő gyakorló légierű területek — betelepítését szorgalmazta. A professzor, akinek néhány más ideológussal együtt az új szellemi zűrzavartól kicsírázott „palesztinai nép” lett a hobbjja, — egy fogalom, amely a legkomolyabb történelmi tekintélyek szerint soha nem létezett, — a miniszternek keményen nekiámadt. Nemcsak a „palesztinai nép” földjének a zsidó által való betelepítését ellenzi élesen, de ezzel kapcsolatban alaposan leszede rólunk a tervezetvet erkölcsi téren is. „Erő, ököl elbizakodott dölyf... fontos, hogy hatalmas hadierővel rendelkezünk és hogy ezt a világnak nagyon jól tudják... mintha nem mi lettünk volna azok, akik az erő uralmával szemben a szellem hatalmát hirdettük valamikor”.

Ilyeneket és hasonlókat vagdos a fejközhöz az a professzor, aki még nem is olyan régen Toynee-val, a hírhedt angol antiszemita történészrel, sőt az arabok egyik elméleti történelm-kutatójával szemben is a történelmi zsidó álláspontot meglepő józansággal és logikával védte meg. S mindez az általa utonnan életrévített történelmi fenomen. — az új gólem, — a palesztinai „népiség” miatt Nem fejejtette el a professzor megjegyezni azt sem, hogy most az előtte álló külföldi újságírók, maból a kinti kollegák és a külföldi egyetemi diákok ilyen irányú kérdéseivel szemben személtűve lesz kénytelen ott állni, stb... (Folytatása a 4. oldalon)

„Igy emlékszem március 19-re”

IZGALOM A »NAGYVIZIT« ELŐTT...

— Az Új Kelet pályázatának dicséretben részesült élményriportja —

Írta: ÁKOS RÓZI

előző este színházban voltunk Sanyival. Bajor Gizi láttuk. Sanyim éhes a szörakozásra két évig Ukrajnában volt — milyen jó, hogy már három hete újra itthon van. Egy pár percig még arról beszélgettünk, hogyan képelem a jövőd közös életünket, aztán Nagy madám hazament.

Megkezdtem a munkámat. Kezeltem a réam bízott gyermekágyas asszonyokat, csecsemőket fűrdettem, gyövszert osztottam. Szól a csecsemő szülőszobájában. Felmentem a szülőszobás madámhoz, felkeltem. Kelltem lenni jón? — mosolygok rá, de a nő azt mondja, hogy a fájásokat bírja, de azért sir, mert a németek megszűlték Magyarországot. A Nyugati pályaudvaron láttam, hogy zsidókat szállítanak és a villamoson azt suttogták, hogy a vonatról szállították le őket. A nő most már zokogott, arról beszélt, hogy fél a németektől. Szlovákiából menekült, bár paníriai reniben vannak: ő már átélt a megszállást és retteg a maga és a gyermeke életéért.

Nem tudtam, mit mondjak, vigasztaltam egy ideig. Aztán bekopogtam az orvos szobájába. Neki van rádiója, talán ő többet tud. Valló orvosot éppen borotválta a borbélyja. Nem hiszi el a hírt, mert hallgatta a rádiót és szó sem volt róla. A borbélynak is ugyanaz a véleménye. De amikor Dukász orvos bejött, ő már tudta és lassan mindenki a kórházban. Csoportok képződtek, találgatták a várható következményeket.

Tíz óra lett, ittam egy csésze teát és vártam a nagyvizitet. Átnéztem még a körteremet, minden rendben, a csecsemők aludtak, az anyák kicsinosítva várakoztak. Bejött Éta, a segédnő, hogy azonnal menjek át a gégeosztályra, az osztályos nővér hívat. „Dina”, gondoltam — és tényleg a gégeosztályos nővér minden bevezetés nélkül rám kiabált, hogy Dina eltűnt, sehol sincs, a ruhái is eltűntek és én felelek érte. én ajánlottam mandulakivételre és ő most hol keresse, és ha Dina rögtön nem lesz meg, jelentsem a KEOKH-nál.

Hirtelen eszembe jutott, hogy Dina mondta nekem, hogy a földalatti cionista mozgalomban vannak ismerősei, akik kiszöktetik majd Palesztinába. En akkor nem értem meg, ellene voltam, féltem a fiatal, tapasztalatlan Dinát, aki egyedül szökött meg Szlovákiából, a deportálás elől, az egész családját elvitték és a bátyját is, akit jól ismertem. Voltam is egyszer náluk Klenócon, a nagy falusi házban. Amikor Dina réam talált Pesten, igyekeztem segíteni őt a bujdosásban, a hugon, Edit, kenyeret küldött neki az internálótáborba. Végül Dina bejutott a gégeosztályra. Mandulaműtetre ajánlották. Vajjon hol le-



ÁKOS RÓZI

het Dina, mi történt vele? Gondoltam, talán Fdit hugomat hívom fel Pestre, hogy keresse fel a Dina rokonait, érdeklődjön, lehet, hogy ők tudnak valamit róla. Szóltam a telefonos fiúnak, hívja fel Kassát, de egy fél óra múlva sem volt meg a kapcsolás. „Kassa hallgat” mondta.

Majdnem dél volt, amikor kijött a szülőszobára Bárony főorvos, dr. Lévy igazgató és Bródy Margit gondnoknő volt vele. Elmentek mellettem, de nem fogadták köszönetem. Ezen egy kisit meesécskét, de aztán láttam, hogy a műtőszobáknak, Emminek és Mártának sem választottak.

Bementem a körterembe. Most már az anyák is elaludtak. Kinéztem az ablakon, egyenesen a szemben lévő kaszárnyát láttam. Mintha gyakorlat lenne az udvaron, de nem olyan rendezett, mint ahogyan már szoktunk látni. Mint a megbolygatott hangyák szaladgálnak.

Kihajolt az ablakon egy idősebb katoná, kérdón intek neki, mire csak egy egyszerű mozdulat a válasz. Elfordultok, aztán megint néztem az utcát.

A Szabolcs utcai internálótáborból meg egy csoport. Egy rendőrfőle kíséri őket. A szivem hevesen dobog, ismerem az internáltakat, bejártam hozzájuk. Láttam Kiss Rózi-kát, a kassai szomszédnőmet, a szemé könyves, int nekem, aztán befordulnak a sarkon. Hirtelen elfog valamí aggodalom, apám, testvéreimet akkor látni, meg Sanyit. Sanyit hogy jöjjön már és nyugtasson meg jelenlétével. Talán megérzte, mert hívna a telefonhoz és Sanyim nyugodt, biztató hangja mondja, hogy tényleg baj van, sok szenvedésnek nézünk elébe, de a vége csak jó lehet, a fontos, hogy együtt vagyunk és maradjunk is mindig...

Kipirultam lépek ki a telefonfülkéből. Idejében, mert a „nagyvizit” már megindult a folyosó másik végéről. Bárony főorvos az élen, mellette az orvosok, utánuk az osztályos orvosok. Érzem a komoly, fegyverezett arcokat, mindegyik szakember, csupa jókínésű férfi. A szivem megtelik bizakodással, szaladok a körterembe és várok a vizitre. Aznap még minden úgy volt, mint máskor, — pedig március tizenkilencedike volt.

IZI HE

Népi

Már meg... Izvestija... egy nemlé Moszkva támogató elvét Izrael és az nem jelent meg az Izvestija tulu nistákkal nem sz „haladó” elemekt a modern komm náci-attitűdre kell tek le egy aszthal... Hogy mégis... főleg a térség... miatt történik. Sz kerültek uratomra het tudni, hogy... uralom... s a van egy nem is... és oleo fegyver... persze az, hogy a kében... az iz nyének megszín... elég messze van... Sokkal közelebb... négyek, akiknek a népi... a „há... csősége. A szu... zadó feketékkel... sőt talán még a... tolják vissza a... Abessziniához... Egy percig sen... a szudániak meg... az oroszoktól — csehek... akiknek szovjetimperializm a csehszlovák né... el onnan a MIO... gyárakban készült... reket. Szudánba... Európának a D... fszakra eső orsz... vagy a tv melyen... eddig is — arról... függetlenségükért... ják.

E lehetünk... vagy dell... juk, mi a... „haladó világ” ál... verekkel a Közé... togassunk el Irák... leteiben véres p... dok harcolnak fü... belső autonómia... szem kétéltű... lyek igen sürűn... iraki légihaderő... polgár életét olt... kurdok pártlan... elnyomók ellen é... hogy egy-egy fal... a szovjet-blokkb... Természetesen... írtást. Szudánban... állítják, hogy a... gati imperializm... keit szolgálják... bőven ellátná fe... szerencsétlen nép...

TÁRSAS

- ★ Európa Távolk
- ★ EURÓPA
- ★ USA-ba
- ★ AUSZTR
- ★ ROMÁN
- ★ GYÖGYKUR
- ★ AUSZTR
- ★ ROMÁNIAI
- ★ Ifjúsági n
- ★ angol ny
- ★ tekben.



BESZ



IZRÁELI HÉTKOZNAPOK

Népartás-«haladó» segítséggel

Már meg sem lepődünk, amikor az Izraeli vezetés váratlanul cáfolni igyekezett egy nemlétező hírt, mégpedig, hogy Moszkva támogatja a közvetlen tárgyalásokat Izrael és az arab államok között. A hír nem jelent meg sehol és a cáfolatban főleg az Izraeli vezetés túlbuzgósága volt feltűnő. A cionistákkal nem szabad leülni egy asztalhoz „haladó” elemeknek; kezdjük megszokni, hogy a modern kommunista jelszavak hallatán a néci-állítást kell gondolnunk, ők sem ültek le egy asztalhoz a zsidókkal.

Hogy mégis szót vesszünk a cáfolat, az főleg a térségünkben mutatózó változások miatt történik. Szudánban is „haladó” elemek uralkodnak — persze azt soha sem lehet tudni, hogy mennyire lesz tartós ez az új hatalom — s a chartumi katonai klikknek van egy nem is igen leplezett célja. Modern és olcsó fegyverekre van szüksége. A jelszó persze az, hogy a közös arab erőfeszítés érdekében — az izraeli agresszió következményének megszüntetésére”. Csak hogy Szudán elég messze van határainktól.

Sokkal közelebbi ellenségei vannak a szudáni mohamedán vezetőrétegnek: a délszudáni néger, akiknek körében évek óta folyik a népartás, a „haladó” világ legnagyobb dícsőrege. A szudáni hadsereg nem bír a lázadó feketékkel, akik autonómiát követelnek, sőt talán még azt is, hogy területüket csatlósítsák vissza a fekete Afrikához, a szomszédos Abessiniához.

Egy perccel sem kételkedünk abban, hogy a szudániak meg fogják kapni a fegyvereket az oroszoktól — azaz helyesebben főként a csehekől, akiknek modern nagyszeműt és szovjetimperializmus tartja csizmája alatt és a csehszlovák népek akarata ellenére szállítja el onnan a MIG repülőgépeket, a Skoda gyárakban készült tankokat és könnyű-fegyvereket. Szudánban is jut majd belőlük és Etiópiának a Duna folyásától Keletrre és Szudánra eső országában a saját, a rádió, vagy a tv melyen fog hallgatni — amint tette eddig is — arról, hogy az olcsó fegyverekkel felkészültségükért harcoló négerek vért ontják.

Elnémetünk Szudántól északnyugatra, vagy délkeletre is, hogy megvizsgáljuk, mi is történik tulajdonképpen a „haladó világ” által olyan bőven ontott fegyverekkel a Közel-Keleten és Afrikában. Látszólagon el Irákba, amelynek északi kerületében véres polgárháború dúl. Ott a kurdok harcolnak függetlenségük, vagy legalábbis helyi autonómiájuk eléréseért és egy perccel sem kételkedünk a kurdok jelentésében, amelyek igen sűrűn számlálnak be arról, hogy az iraki légihaderő MIG-gépei 10-20, vagy 50 polgári életét oltották ki kurd falvakban. A kurdok pártatlan hősiességgel küzdenek az elnyomók ellen és nem riasztja el őket az sem, hogy egy-egy falut, vagy várost felperzselnek a szovjet-blokkból szállított fegyverekkel.

Természetesen jelszavak is kísérik a népartást. Szudánban épp úgy, mint Irákban azt állítják, hogy a néger és kurdok a nyugati imperializmus és... a cionizmus érdekeit szolgálják. S a Nyugat, ahelyett, hogy bőven ellátja fegyverrel és pénzzel ezeket a szerencsétlen népeket, cáfolja a rágalmat.

hagyja elvérezni az elnyomott népeket. Lehet még valami ferde logikát is találni ebben a passzívításban: ha a magát kis népek támogatójának, sőt felszabadítójának nevező világ rátpor a szudáni négerre, vagy az iraki kurdokra, miért hozzon áldozatokat az érdekében az „elnyomó nyugati imperializmus?”

A legmegrendítőbb példája a „szovjet haladás” elferdülésének Afrikában mutatkozik meg, azaz a nigériai polgárháborúban. Az Ibok, akiket tévesen ma is törzseknek neveznek, holott 12 millió nép, amely Biafra lakosságának többségét alkotja, kiváltak a nigériai federációból, amelyről közüldött, hogy az angol gyarmati uralom alatt létrehozott mesterséges állam, amint az a nyu-

gati államok egykori gyarmatainak nagyrésze is. A határokat kolonialis hatóságok adminisztratív szükségleteinek megfelelően húzták meg, nem pedig a lakosság nyelvi, vagy etnikai sajátosságaihoz alkalmazkodva. A biafrai iboknak nem kellett a federáció, bőséges természeti kincseit maguk akarták kihasználni, önálló államot akartak létesíteni.

Két nagyhatalom szállít fegyvert a harcoló felek egyikének: Anglia és a Szovjetunió. Persze nem Biafra, hanem Nigéria kapja a fegyvereket, amelyekkel eddig kétféle ibot mészároltak le. Anglia petroleum-érdekeltségű Biafrra is kiterjednek, s mint a modern történelemben eddig minden esetben, az angol Munkáspárt is hajlandó kiszolgálni a brit petroleum-trösztöket, akár népartás elősegítése árán is. De Anglia, vagy akár az angol Munkáspárt imperialista politikát folytat. A Szovjetunió más érdekei vannak: mindenáron be kell hatolnia Afrikába és Nigéria, a legnépesebb afrikai állam barátsága ebből a szempontból nagyfotosság. Olyannyira fontos, hogy megéri az Ibo nép kiirtását...

Csak szomorú és kiábrándult szociálisták merik számonkérni a „haladó világ” vezető nagyhatalmának büntét. És mi itt Izraelben, akik két évtől ezelőtt a magunk bőrén tanultuk meg, hogy hová sülyedhet a „bőke és

haladás fellegvára” hatalmi érdekeinek elől érdekében. A zsidó nép épp úgy a függetlenségéért és életéért küzd ebben a térségben, mint a szudáni néger, az iraki kurdok, vagy a biafrai ibok. Moszkvát egyáltalában nem befolyásolták Nasser és Sukeiri fenyegetései, hogy Izrael megsemmisítésére törnek. Csak utólag, amikor a megsemmisítés nem sikerült, ébredtek rá, hogy milyen népszerűtlen az arabok iránti barátság még a kommunista országokban is. Nagyon egyszerű orvosságot találtak, egyszerűen letagadták, hogy „felelős arab vezetők” valaha is Izrael megsemmisítésének szándékáról beszéltek volna. S ennek a hazugságnak a nagyonis átlátszó leple alatt, folytatja tovább ugyanazt a politikát, amelynek az Izraeli cikke is kifejezést adott.

Most, a hatnapos háború második évfordulóján keserűen kell megállapítanunk, hogy Moszkvában nem változott semmi. Folyik a népartás a „haladó világ” segítségével. Szerencsére mi nem vagyunk mérnök, vagy kurd kisebbség, hanem harcoló nép, amelyet áthat az igazsághoz és elhivatottsághoz vezető hit. A népartás megállt határainkon. Majdan, a Huszadik Század borzalmainak történetéről feljegyezhetik, hogyan mutatott példát a kis zsidó nemzet az elnyomott népeknek. Akkor talán szebb lesz a világ ott is, itt is.

MI A HÁLA?

Irta: DÁN OFRY

A héten hadirokkantak jártak Jeruzsálemben. Mankókkal, botokkal. Rokkantáruk összes külső jeleivel.

A hadirokkantak nem városnézésre jöttek. Nem a teljes Jeruzsálem panorámáját akarják az alkalommal magukba szívni. Panaszkodni mentek. Tiltakozni. A községi bürokrácia ellen vonultak Izrael fővárosába.

A hadirokkantak a postaiügyi miniszter ellen tüntettek. Nem transzparensekkel. Nem hangos utcai kiáltásokkal. Sokkal szélsőségesebb módszer alkalmazásával. Az a néhány száz féllábú, félkezű, megrokkant ember, aki hétfőn délelőtt a szó fizikai értelmében megszállta a postaiügyi minisztérium központját — azonnali intézkedést akart kikényszeríteni.

A miniszter székének elfoglalásával. Mert a hivatali pakázás olyan méréteket öltött, hogy emberek, akik egészségüket, vérüket adták ezért az országot, nem voltak hajlandók újabb levélre várni... A hadirokkantak négy éve levelenek Jiszraél postaiügyi miniszterrel. Négy esztendője folyik az eredménytelen papír-tologatás. A vérlázító huzavona. A rokkantak ügyének lekezelése.

A hivatali dölyfösség és a hivatali hatalommal való visszaélés szomorú demonstrációja. A hadirokkantak kedvezményes áron akarnak telefonhoz jutni. Engedményt kérnek a készülék felszerelési díjából. Méltányos tarifáknak a használati díj terén is.

Ez az egész. Ez az ő egész „bűnük”. Azért használjuk a „bűn” kifejezést, mert Jiszraél Jiszraél izraeli postaiügyi miniszter olyan módon kezeli őket, mintha legalábbis azt követelték volna tőle, hogy — horribile dictu! — gondoskodjon a levelek kikécsesítéséről ebben az országban, vagy adjon telefonot az 5-6-7 éve cseppetse váró kiszolgáltatott polgároknak.

A hadirokkantak azonban nem léptek fel ilyen szélsőséges követelésekkel. Minket az az eszednek négy esztendője, hogy legalább azoknak, akiket Jiszraél telefonhálózatára végre készülékekhez juttatott, — méltányos áron kaptak ezt a közpénzből fenntartott szolgáltatást.

Teljesen lényegtelen e pillanatban, hogy milyen arányú kedvezményt érdemelnek Izrael

hadirokkantjai. Nem arról van szó, hogy 50, vagy 80 százalékos engedélyt illik-e nyújtani az egy életre rokkanttá vált harcosoknak. Az emberi érzéssel rendelkező polgári felháborító jelenség az, hogy a dolgok idáig fajultak. Hogy erre egyáltalán sor kerülhetett. Hogy a harcmezőn megsebesült és megrokkant katonáknak négy évi kitücsölés után be kellett hatolnia az izraeli kormány egyik miniszterének a hivatalába.

Ebben csucsozódik ki a harcokkal szemben elkövetett igazságtalanság elvi jelentősége.

Példákat hozhatnánk fel annak bizonyítására, hogy Jiszraél Jiszraél miniszter ur titkárnői leveltel később válaszolnak segítségkérő levelekre. Minden iskolagyermek tudja, hogy a telefon-szolgálatnál az „igazságos várakozási sor” üres fikció. És ezért a miniszter is felelős. Elsősorban ő a felelős. Mert nem tanúsít kellő erélyt, hogy gyökeresen kirtsza a protekcionizmust, az önkényességet.

Köteletet lehetne írni az izraeli telefon-szolgálat fogyatékoságairól. Eppen a héten olvastuk a „Dávár” egyik élvonalbeli publicistájának hajmeresztő cikkét egy szerencsétlen polgár kismémmzéséről, évekig tartó telefon utáni kanoszájáról. E sorok írója már nem is cikkezett Jiszraélről... Már régen lemondott minden reményről. Már hosszú ideje elvesztette az izraeli telefon-szolgálatba vetett hitének utolsó maradványait is.

A hadirokkantak ügye azonban egészen más. Ez nem maradtá fittakozó szó nélkül. Mert jellemző és szimpatikus arra, miként játszadoznak macska-egér módjára a közpénzből és névben hatalomhoz, döntési joghoz jutott állami hivatalokban. És mit remélhet ebben az országban egy minden kapcsolat nélküli, csakis igazságával rendelkező egyszerű ember, ha ilyen módon bannak a hadirokkantakkal?

Milyen érzése lehet a nap, mint nap életét kockáztató ifjúságnak, amikor azt olvassa az újságokban, hogy a nemzet védelmében rokkanttá vált idősebb bajtársainak Jiszraél pos-

taügyi miniszter irodájában kellett szomorú tüntetést rendezniük, hogy egy olyan elemfáris pénzügyi kedvezményt vívjának ki, amit talácn kellene a postaiügyi miniszter urnak felajánlania a rokkantak számára.

Ezt nevezik hálnak? Ezzel akarják áldozatvállalásra, hősiességre, altruizmusra, a nemzeti sorsközösség tudására nevelni katonáinkat? A világ minden más államában a társadalom messzemenő kedvezményeket biztosít azoknak, akik a közösség védelmében váltak korlátozott munkaképességűvé. Igaz, hogy nálunk a hadiügyminisztérium a maga hatáskörében minden emberileg lehetséges erőfeszítést megtesz a rokkantakért.

Jól tudjuk, hogy a munkaügyi minisztérium is kivételes nyomást gyakorol vállalatokra, cégekre a hadirokkantak foglalkoztatása érdekében. Hogy ne legyen az az érzésük, mintha kegyelemkenyeren élnek.

És nem szorul bizonyításra, hogy Izrael népe egész szívvel, egész lelkével a hősöknek kijáró tisztelettel viseltetik azok iránt, akiknek csakis hála és köszönet jár.

A postaiügyi minisztériummal azonban úgy látszik, nincsenek még tisztában ezekkel az alapfogalmakkal. Ezt bizonyítja a miniszter és a hadirokkantak szervezeteinek négy éves maratonhi levélváltása.

Hajlandók vagyunk fenntartás nélkül elfogadni Jiszraél Jiszraél postaiügyi miniszter legfrissebb kihívóját, hogy a hadirokkantak telefon-díjszámlájának a kedvezményeiről csakis a pénzügyminisztérium, vagy a hadiügyminisztérium illetékes dönteni. Bizonyára ez valóban így van. Ha azonban ez a helyzet, miért nem közölte ezt az egyszerű jogi helyzetet a hadirokkantakkal négy évvel ezelőtt? Miért kellett ezeket az amugis testükben, lelkükben megsebzett, fáradt hősöket négy évig az orruknál fogva vezetni? Miért nem találta Jiszraél Jiszraél postaiügyi miniszter szükségesnek és egyenesen égető problémának, hogy a kabinet-ülésen, vagy a költségvetési vita keretében, kivívja a hadirokkantaknak ezt a csekélységet?

Ennyi befolyása azért talán mégis csak lett volna — ha egyáltalán szíven viseltet volna a hadirokkantak ügyét...

TÁRSAS KIRÁNDULÁSOK

* Európába - Skandináv országokba - Távolkeletre

- Csoportos repülések:
- * EUROPA összes nagyvárosaiba,
 - * USA-ba, KANADÁBA,
 - * AUSZTRALIÁBA, AFRIKÁBA
 - * ROMÁNIÁBA (rokonlátogatás vagy üdülés) Gyógykúra és üdülés — OLASZORSZÁG, SVÁJC, AUSZTRIA és NEMETORSZÁG világhírfi gyógyfürdőiben.
 - * Romániai, csehszlovákiai és magyarországi rokonaink — jegyek gyors és pontos továbbítása. Ifjúsági nyaralótábor, — kirándulásokkal egybekötött angol nyelvtanítás (Summer school) angliai intézetekben.

FORDULJON BIZALOMMAL

 **CITOUR**
Utazási irodához,
T.-A., BRENNER 2,
(Allenby sarok)
Tel: 625959 611755,
BESZÉLÜNK MAGYARUL!

HUMOR

A varsói állatkertben riadó volt a minap. Az öök észrevették, hogy eltűnt egy óriási mérgeskígyó. Órákon át hiába kutattak utána, majd visszavertek a ketrechez.

Valakinek feltűnt, hogy a kígyóösszonszonság feltűnően kövér és elégedett. Hamarosan kiderült, hogy lenyelte saját férjét, mégpedig tíz évi boldog házasság után!

Megnősült nemrégiben egy 75 éves amerikai milliósos. Legújabb neje alig 18 éves.

— Nem jó üzlet — elégedetlenkedett a barátja. Előbb-utóbb ugyanis meg kell osztanod valakivel a kegyeid.

— Nem baj, — válaszolta az újdonsült férj. — Az üzletben is többet ért osztokodni egy árn, melynek értéke folyton nő, mint megtartani egy másikat, amelynek értéke állandóan csökken.

BEDUIN FESTŐMŰVÉS

A Beér-Séva környékén tanyázó beduin-törzsek körében a napokban felfedeztek egy 18 éves fiatalembert, akiről a szakértők megállapították, hogy valószínűleg festő-zseni. A puszta fiának olyan pompás rajzai és vázrajzai vannak, hogy az irádi múzeum már megvásárolt 15 munkáját. A szakértők nagy jövőt jósolnak a szimpatikus és tehetséges beduin-fiúnak, aki elsősorban környezetének életformáját rögzíti papírra és vászra.



gyűz alatt sem hallgatnak a „muzsák”

Akik katonáinkat szórakoztatják a Csatornánál...

Írta: BOROS GYÖRGY

őszinte lelkesedéseiket, szeretetüket, a zenakar, a fellépő művészek is szívvel-lélekkel játszanak. Szívünket is odatudtuk volna nekik a kétórás műsor keretében, de az idő egy-kettőre elrepült és máris mehetünk tovább egy állomással. De a Csatorna-parti forró sikereket nem lehet egyhamar elfelejteni...



„Fent dörögnek az ágyúk, — de a bunkerben nem érezni semmit...”
Az együttes tagjai: elülről (a balszáron) Faragó Sándor

alakulatos. Az első vonalban hideg, ugynevezett „harci-kosztot” kaptunk, sokféle konzervféléből összeállítva. Nekünk a koszt új-donság volt — de a katonák meglehetősen unják már. Aminek nagyon hiányát éreztük, az a feketekávé, mivel a katonák többnyire teát isznak. Megfogadtam, hogy a legközelebbi turnénkra felszerelem magam egy kiló pórkávéval is.

„NAPPA A BUNKER NAGYON KELEMES...”
— Nehézségek, problémák voltak?
— A vízzel nagyon csínján kellett bánni, mert

töttek bennünket és átköztünk az őrségre indulók fekhelyére. Nappal a bunker nagyon kellemes, de éjjel pokoli meleg és a szunyogok nagyon gyötírik az embert.
— Volt részükhöz „meleg” pillanatokban is?
— No, ebben nem volt hiány. Az orvóvészek miatt nem tanácsos, hogy az ember kidugja a fejét a löllőből — mert könnyen elveszítheti. De voltak „forró” perceink is. Egyik reggel pokoli ágyúzásra ébredtünk, jóllehet a bunkerben mélyen az ágyúdörgés csak tompa, távoli morgásnak tűnik. A fedezékek tetején robbanó lövedékek még csak meg sem remegtették a falakat odalent — mégis izgul-

tunk... A katonák a bunkerben, már fel sem emelik a fejüket az ágyúzóra, annyira megszokták. Látni nyugodtságukat, mi is egy-kettőre „akklimatizálódtunk”... Az is előfordult, hogy szabadtéri előadásunkat hirtelen ellenséges tűz szakította meg. Bevonultunk a bunkerbe és bent, tovább folytattuk műsorunkat.

IZGALOM A HOMOKBAN ELAKADT JÁRMŰ MIATT

— Az is forró helyzet volt — folytatja Faragó Sándor — amikor egyszer, egy homokban elakadt jármű mögött, a bennünket szállító páncélos is kénytelen volt megállni. Nyílt, szabad terepen, teli hold mellett, biztos célpontot nyújtva az ellenséges löllősoknak. Minden pillanatban vártuk az elszabaduló poklot, a fityilögő golyókat, lövedékeket — de nem történt semmi. Fellegelgettünk, amikor végre tovább jutottunk, a biztonságot nyújtó magas homokhegyek védelmében. Őszintén mondom: nem is a Csatornánál feltűnik igazán, hanem a gázai sávká, amikor egy éjjel Chán-Juneszéből Gázába mentünk és terrorista aknáskástól tartottunk.

— Érdekes élmény, kúrüzum?
— Félreletes és felejthetetlen volt számunkra a széllejt, kiégett, lerombolt Kántára látványa, éjjel, teliholdtól megvilágítva. Tavaly ilyenkor egy ép kisvároska volt még, gondozott, tiszta utcákkal, szép és jó állapotban lévő mecsetjeivel, minareteivel, kopt-templomával. Most egy szellemváros kiégett, fekete romjai meredtek ránk. Kisérletes volt látni az egyiptomi ágyútorjából leborotvált, halott kis városkát.

— Csatornánál, a turnék utolsó napjaiban, összetalálkoztam egy régi kollégámmal, a posta egyik beér-szévi sofőrjével, aki tartalékos szolgálatát töltötte lent — emlékezik vissza Faragó Sándor. — Amikor elváltunk, megkért, hogy adjam át üdvözlétet családjának Beér-Séván és a posta többi dolgozójának. Az üzenet átadására már nem kerülhetett sor: amikor beértünk a városba észrevettük a kirágasztott gyászjelentéseket: „Jakov Fjaltti katona, feladata teljesítése közben, hősi halált halt...” Most valóban bizonyított, hogy a rossz hír gyorsabban jár, mint az örömhír: szegény bajtársunk halálhíre megelőzte bennünket...

— AZ ORVOSI ETIKA PROBLÉMÁI —

Írta: ALEX MAY

Alig egy hónapja az angol alsóházban vita folyt arról, hogy megengedhető-e bizonyos esetekben, — gyógyíthatatlan betegségben, vagy akkor elmeegbetegségben szenvedők esetében, — az illető és a család beleegyezésével, hogy az orvos megszabadítsa a páciens a további szenvedéseitől.
A vita meglehetősen szenvedélyes volt. A lordok felsorakoztattak pro és kontra különböző érvekkel. Az euthanázia hívei szerint nincs semmi értelme, hogy feleslegesen húzzák az időt olyan esetekben, ahol már maga az érintett fel is meg akar szabadulni a mindióbban gyötörő fájdalomtól, vagy az öreges szenvedéseitől.
Amikor szavazásra került a sor, az euthanázia-ellenesek természetesen győztesen kerültek ki, de kilencen szavaztak a „könyörteljes halál” mellett, ami alaposan elgondolkoztató.

MIKOR KEZDŐDIK AZ AGGKOR?

Az elmúlt héten dr. Kenneth Vickery 52 éves orvos, egészségügyi felügyelő, előadást tartott a Royal Society of Health kongresszusán és azt ajánlotta, hogy a nemzeti betegbiztosító intézet állapítson meg egy minimális korhatárt, az azon felülieket ne részesítse orvosi kezelésben abból a célból, hogy meghosszabbítsák az életüket.
Ez a forradalmi javaslat egy angol orvos szájából felrúgta az általában közönsös és hüvelyk életbenmaradásáért. De a társadalomnak be kell látnia, hogy a kórházak tele vannak öreg, krónikus kóiban szenvedő súlyos betegekkel, akiknek semmiképpen sem lehet meg segíteni s ha egy fiatalnak szüksége van kórházi kezelésre, néha heteket kell várnia, míg

leménye szerint a legjobb, ha az illető elkezd a nyugdíjazására gondolni. Ne akarjon ilyenkor az illető valami festői helyet, vagy magasztos kiválasztani, „mert a hegy mindig meredekebb lesz, a távolság mindig nagyobb és a kerti munka mindig nehezebb.”
Az öregkori nyugdíjasok nemzeti egyetemesnek 83 éves ércshangú titkára kijelentette: „Most látom hogy nekem volt igazam, mert soha nem bíztam az orvosokban, hogy is hívják az illetőt — Hitlernek?”

— Volt részükhöz „meleg” pillanatokban is?
— No, ebben nem volt hiány. Az orvóvészek miatt nem tanácsos, hogy az ember kidugja a fejét a löllőből — mert könnyen elveszítheti. De voltak „forró” perceink is. Egyik reggel pokoli ágyúzásra ébredtünk, jóllehet a bunkerben mélyen az ágyúdörgés csak tompa, távoli morgásnak tűnik. A fedezékek tetején robbanó lövedékek még csak meg sem remegtették a falakat odalent — mégis izgul-

II. AZ EMBER JOGA A SAJÁT HALÁLÁHOZ

Négy évvel ezelőtt halt meg a nővérem heilrákban, — írja Paul Moor amerikai újságíró —, mindössze 55 éves volt. Az utolsó két hónapot mellette töltöttem és a saját szememmel láttam, hogy a rákos daganat lassan kiszorítja belőle az életet, elhatalmasodik a sejtjein. Akkor merült fel bennem először a gondolat, nem kellene-e megrovíttatni a szörnyes szenvedéseit, hogy végre örök nyugalomra találjon. Ha a nővérem — Mary Lou — gyilkosságot követett volna el, az amerikai társadalom egy pillanatra sem habozott volna halálra ítélni őt, ugyanaz a társadalom, amelyik szegény Mary Lou-t, aki inkább szent volt, mint bűnös, álszent törvényeivel mekádáltozta, hogy jószágos életéhez méltóan, szenvedés nélkül haljon meg.
Nap mint nap az agya mellett tartózkodott a család a barátai, a jónemű sebész és egy szolgálatkőz, figyelmes ápolónő. Ha ugyanígy állunk volna napokig egy állat körül, melyet valamilyen betegség lassú pusztulásra ítélt, anélkül, hogy szenvedéseit egy coup de grace-val megkönnyítettük volna, felháborodott állatbarátok rézen feljelentettek volna bennünket, de az idejétmúlt törvények, melyeket babonás emberbarátok alkottak, megengedték, hogy szegény nővérem olyan szenvedésben menjen keresztül, melyet egy állatnak nem kívántak.

Az utolsó periódus előtt, amikor még józanul tudott gondolkodni, legalább háromszor (Folytatás a 15. oldalon)

A VILÁG LEGHALÁSBÁB KÖZÖNSÉGE: A FŐNÖTKATONA

Hogyan forogtak a katonák műsorukat? Sokkal halászbabak a civil-közönségnél, ezen más kapcsolat alakul ki ott lent a szűz és a katonák által hallgatóság közt, mint a polgári rendezvényeken: a katonák éneknek, dudolnak, ütemes tapsokkal szórakoztatják a nézőket, a népszerű újságírók és rádiósok kérve. Erve

A jövődön fr...

Egy, a zsidóság...

Idestova kétsz...

Cerf-Berr azzal...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

Amber és ime ny...

KERESZTREJTVENY

2083

15x15 crossword grid with numbers 1-77.

Vizintés: ... Artur, magyar író. Egyike volt a Nyugat alapítóinak. 5. ... Oszkár, magyar-zsidó előadóművész, 3-ik kockában duplahangzó. 10. Verdi-opera. 14. Svájci német író, 1819-1890. Legjelentősebb műve: „Der grüne Heinrich” kór- és fejlődéstörténeti regény, teljes név. 15. Betűvel az elején, a legmagasabb katonai egység a régi rómaiaknál. 16. Hármast talált a lotto nevű számsorsjátékon. 17. Francia író (Zola), keverve. 18. Embervontat, könnyű, kétkerekű kocsit a távolkeleti országokban. 20. N. U. Z. - 21. Névelővel, köztelenben előforduló elem. Az építészetben mint kötőanyagot, továbbá fertőtlenítésre használják. 22. Kicsinyítőképző. 23. Az utolsó granadai mór király. Attya Abdul Hasszán ellen fellázadt, erőszakkal eltávolította a trónról, 10 évi uralkodás után, 1482-92., a spanyolok őt is elűzték. 26. Noé végjele. 28. Erzékelt. 29. A lúg teszi. 31. ... ovo. 33. A hadsereg hírszerző osztályának parancsnoka. Mose Gilboa könyve nyomán sokat szerepel neve az utóbbi időben a sajtóban, teljes név. 37. Henri duc de ... a huke-nották utolsó vezére, francia fővezér, 1579-1638. 39. Árusító bódé fele. 40. Hivatali helyiség. 42. Német neked. 43. A nyugati malajok, főleg Borneo szigetén élő csoportja. 46. ... ta, jegyzék, lajstrom. 47. Pottyan. 49. Bolívia fővárosa. 50. A könyvkötészetben: képeknek az ívek közé való beragasztásához használt keskeny papírsík. 51. Völgy Görögországban, Argolisban. Nevezetesebbek voltak az ókorban itt lefolyt játékok, amelyek Zeusz tiszteletére tartották. 53. Király, franciánál. 54. Egyfajta gomba puha, gyulékony belseje, mely kis szikrával is lángolhat. 55. Hajdan török erősség, ma jelentéktelen kikötőváros a Don torkolata mellett. 56. Borúra következik. 57. A román és szláv telepes-csoportok vezetője, aki bírót és közigazgatási jogkört gyakorolt csoportja fölött. 59. T. T. C. - 61. Vissza: Sir Samuel White ... angol utazó, 1821-1893, felfedezte az Albert Nyanzát és a Viktoria-Nilust. 63. J. B. 64. Európai nemzet. 66. Egyiptomi istenség. 67. Svéd és norvég váltópénz. 69. Büvös ereklye, övszer (valamilyen bajtől). 71. Tóra. 72. Város Franciaországban, a Pireneusok északi lábánál, gyógyforráshoz kapcsolódó híres búcsújáróhely. 74. A Földközi-tenger keleti, különösen kisázsiai partvidéke. 76. Görög város az Eurotos völgyében, a Parnon és Taygetos-hegy között. Központja a dorok államának. 77. Tengersz. Függőleges: 1. Kárteknony kis régszaló. 2. A gondolkodás törvényeinek és formáinak tudománya. 3. Az erkölcsről szóló tan. 4. Skót betűi keverve. 5. Kárt okoz. 6. Olasz tartomány és székely. 7. Két szó: Maria Luíza ... olasz származású naturalizált francia zeneszerző, számtalan operát írt, 1760-1842. első kockában duplahangzó. 2. Valamely eszme isteni küldetésről hirdetője és terjesztője. 8. Vissza: pipere, ficus, e-i. 9. Kor betűi keverve. 10. Állati fekvőhely. 11. Prófa. 12. Ekezetel, a jobbjától természetben faszított adó. 13. Vissza: dalmát kikötőváros, mai néven Zadar. 19. Ekezetel, távol áll a valóságtól. 21. Vizigot király, 370-410, meghalt. 22. Iliást és elfoglalta Rómát. 24. Lát. 28. vizintés. 25. Fohász. 27. Svéd sarkutazó, 1832-1901. Elsőnek haladt át az északi sarkvidékén (1878-79). 28. Vissza: a csapadékvíz. 30. Betűvel a végén, francia nevetű. - 31. Spanyol regényíró, 1867-1928. Legjobb regényei szülőföldjének, Valenciának, népi és társadalmi életéből valók. 33. Zarathustra vallásában a poszt istene. 34. Vissza: cigánygyerek. 35. Nagy magyar regényíró. 36. Martin Schlegel német prelátnak által szerkesztett nemzetközi nyelv (1879). 38. A Seine 300 km hosszú, hajózható jobboldali mellékfolyója. 41. John Greer ... angol tábornok, a franciaországi brit hadsereg parancsnoka (1939-40). 44. Rangjelző. 45. Héber bátorság. 46. Jótálló. 50. Guillaume ... genfi lelkész, Kálvin reformátortársa, 1489-1565. 52. A. O. Z. 54. ... minus, határidő. 58. A Földközi-tengerbe ömlő folyó Spanyolországban. - 59. Aazonos, vagy rokon iparághoz tartozó vállalatok egyesülése a piacon való uralkodás érdekében, angol helyesírással. 60. Fordulat. 61. Mezőgazdasági munkás. 64. Pontozott héber napilap. - 65. Vissza: Franciaországi város Lotharingában, erősség. 68. Vissza: Eggen ... francia író, 1804-1857. 69. Idegen név. 70. Tav betűi keverve. 71. Pedagógus-mássalhangzó. 73. Egymást előző betűk. 74. Légtörő eleje.

A 2080. SZÁMÚ KERESZTREJTVENY MEGFEJTÉSE: VIZINTÉS: 1. Bajadér, 6. Kék rapszoda, 22. Lokomobil, 26. Abdul Razak, 29. Zsakov, 49. Zsanér, 52. Austen, 54. 1) Téli, 2) Ingás, 56. Ilja Ripsz, 65. Leduc, 70. Délibáb, 79. Grafológia, 87. Status, 89. 1) Crassus, 2) Ccont, 90. Ortlér. FÜGGŐLEGES: 1. Ballisztika, 2. Jákov Károly, 9. Rabatt, 11. Salvarsan, 15. 1) Alkalmi, 2) Zsonbék, 18. 1) Niké, 2) Sogor, 3) Venus, 34. Pane, 39. Patron, 43. Lelkes, 47. Leiden, 50. Richelieu, 52. Burla, 57. Savona, 65. Lelátó, 66. Caboto. NYEREMÉNYKÖNYV: Babits Mihály: A GÖLYAKALIFA

MODERN IDOK A repülővállalat vezérigazgatójának előszobájában az egyik ügyfél makacsodik, csak a vezérigazgatóval hajlandó beszélni. - Külföldön van - feleli a titkárnő. - De ha van néhány perc türelme, megvárhatja.

UJKELET SZELVENY 2083 REJTVENYPALYAZAT

HETI FILMLEVÉL

A FURCSA LÁNY (THE FUNNY GIRL) - PEÉR MOZI

A régi Hollywood sablonjaival, romantikájával, hagyományával most flottatüntetést rendez, visszamerengeni az emberket elfelejtett ifjúságuk kedves lomtárába, moccanatlan változatossággal, csak modern technikával, mai fényképezéssel és még nagyobb parádával. Miféle varázslat ez? A Broadway revű egy elkésett példánya, vagy egy emléket őrző, kedves felelevenítése ez a film, amely ugyanolyan sztori alapján készült, mint a régi revűfilmek, amikor még fiatalok voltak és az egész világ az volt, még az akkori öregek is és káprázó szemekkel, megbabonázottan álltunk a vásznon előtt.

De sokat változott a világ! Igényesebbek lettünk, más és másképpen követelnünk a filmművészettől is. Mégis, amikor ezt a háromórás, a harmincas évek elején, vagy a huszas évek végén lejátszó revűfilmet látjuk, akkor egy kicsit úgy érezzük, hogy paródia is ez, nemcsak kegyeletes megemlékezés és hogy a modern technikát ragyogóan alkalmazták egy olyan filmre, amelynek minden jelenete sablon, minden változását, fordulatát, szívdremesztő izgalmatól jól ismerjük, alakjai régi, elfelejtett barátaink, a hatáskeresztök azonosak, csak éppen mi változtunk meg és a nagyvilág, de ezzel semmit sem törődik a zseniális William Wyler, aki odavarázsolja elének a mulat, három órára kiszakít a mából, és olyan tehetségesen teszi ezt, ahogyan annakidején még senki sem sikerült.

Nincs sokoldalúbb rendező William Wyler-nél, aki a Ben Huron át a Gyűlölt eljutott ehhez a musicalhoz, a Broadway-romantikához, ahhoz a lányhoz, aki tűzön-vízen át érvényesülni akar, akit kiráncigálnak a színpadról, akit kirugnak az ajtón és az ablakon jön vissza és aki olyan tehetséges, hogy végülis nagy sztár lesz belőle. De ha már egyszer sztár lett, elénekelt egy tucat dalt, eltáncolt egy sor groteszk táncot, akkor még nem lehet le a függöny, még nem töltötte ki az estét, magánéletét is meg kell mutatni. Szemlélés, erőszakot problémák tömege, glicerin-könyvek...

Három órási film. Az utóbbi időben gyakran gondolunk arra, hogy a másfélórás, vagy még kurtább filmek mit is nyújtanak a néző-

nek, ha összefüggésben, zagyvaságokat, egy adag szexet, autószárgulást, krimit, mindentől csipetnyit, mindenből zürzavarosat adnak? Becsapják a nézőt, a hívogató plakátokra beperdül az ajtón a fiatalok és tétován, olykor értetlenül áll az ajtóban kifelemeret: mi is volt ez, miért vették el tőlünk a pénzemet, szabad estém? Nos, William Wyler éppen ellenkezőleg cselekszik, túlzásokba esik. Oly sokat ad, ami már majdnem fáradság. De hát azért mestere a filmkészítésnek, hogy akkor hagyja abba, amikor a fáradság jut el a közönség.

A nagy rendezőnek minden a rendelkezésére állt. Sok, sok pénz, kitűnő szakemberek, csodás díszletek, ruhák, táncosok, komikusok, jellemzők. A zengetes produkcióhoz még is egyetlen csodafegyvere volt csak, az ön-maga tehetségén kívül: Barbra Streisand, a Kis brooklyni zsidó lány, aki olyan tehetséges, hogy hozzámérhető csillaga a musicalnak még nem született. Önkéntelen az összehasonlítás a másik musical fenomenával, Julie Andrews-szal. Barbra összehasonlíthatatlanul elsődőbb erejű, jobbhangú, jobb humorú és kerekébbre formált egyéniség. Szuperfenomén. Ha ugy-tetszik. Nincs is jelző rá. Nem fér tehetségé a bőrébe. Gyönyörűség nézni ezt a csunya nőt, nem lehet betelni a tehetséggel. Most már megértjük, hogy milyen dilemma elé állította az Oscar-díj bizottságot, hogy nem tekinthetett el ettől a teljesítménytől és először e díj történetében kétfőnek adták oda, a másik Katherine Hepburn, aki élete legjobb alakítását nyújtja az „Oroszlán a téliben” című filmjében.

Mindent egybevetve: sokszor felszisszen a közönség olyan meglepő számatkat lát és hal: Barbra előadásában.

Nagy sikere lesz ennek a filmnek. Tetszeni fog az öregeknek, akik visszamerenghetnek ifjúságukra, az akkori idők film és színpadi élményeire és talán az ifjúság sem sértődik meg, hogy a pénzért káprázatos előadást lát, egy csodálatos tehetséget ismer meg és nem elmebeteg, aberráltak bonyolult és ellen-érthetetlen lélektani problémáival traktálták őket.

ZOLTÁN DEZSÓ

HOROSZKOP

VIZONTÓ - (Január 21-től február 19-ig)

Ne akarjon egy hét alatt több hónapra való eredményt elérni. A siker titka a megfelelő beosztás, takarékosan bánjon az erejével. Másrészt vizont legyen körültekintő, a legfőbb terveitől nem térheti el senki.

HALAK - (Február 20-tól március 20-ig)

Egy régi barátja - esetleg szerelme - tűnik fel a múltból, nagy szeretettel fogadja, mert vele együtt az ifjúság is feléled. Valaki a segítségét kéri, nem kell túlzásokba esnie, de reális alappon tányleg rendelkezésre állhat.

K O S - (Március 21-től április 20-ig)

Elképzelhetetlen, hogy tervek nélkül megoldhatja rugalmas problémáját. Vegye számba a feladatokat, s pontról pontra menjen előre a végző cél felé. Segítségét ne akárhóly, csak kipróbált barátaitól kérjen.

B I K A - (Április 21-től május 22-ig)

Ki kell tartania anyagilag és más vonatkozásban is. Az idő a maga javára dolgozik, de ennek még nem láthatók a jelei. Eljön az idő, amikor úgy emelkedik majd vissza a nehézségekre, mint valami rossz álomra.

I K R E K - (Május 23-tól június 21-ig)

Most ne folytassa azt az akció, amelynek első szakasza sikertelenül végződött. Várjon. Egy későbbi időpontban - más feltételek közepette - kevesebb erőfeszítéssel többre megy.

R Á K - (Június 22-től július 21-ig)

Iskolai emlékei felelevenednek a közeljövőben, mert fel-tűnik valaki a múltból. Ez nem azt jelenti, hogy újabb barátait most már nyugodtan miatta. Ezt a kapcsolat-kérdést megfelelő egyensúlyozással kell intéznie.

6 Uj Kelet 1969 VI. 6.

OROSZLÁN - (Július 22-től augusztus 21-ig)

Bele kell törődnie, hogy egy bizonyos területen veszített, s új irányban kell próbálkoznia a szerencsével. Talán várjon események bekövetkezése után folytassa az akcióját.

S Z U Z - (Augusztus 22-től szeptember 31-ig)

Ne utazzon el, ha nem muszáj. Az előnyök és a hátrányok nem állnak arányban, most jobb, ha otthon marad. Itthon vannak tendők, azokat lássa el jól. Közvetlen sikerek helyett távoli eredmények elérését készítsze elő.

MÉRLEG - (Szeptember 22-től október 21-ig)

Engedje meg magának a teljes kikapcsolódást néhány hét-re. Ha nem is veszi ki szabadságot, távolodjék el a problémák veletől, dolgozzon immel-ámmal, s lelki feltrissülésére helyezze a fűslyt. A legjobb persze, ha elutazik. Minél messzebb.

SKORPIÓ - (Október 22-től november 21-ig)

Ne törődjék egy ideig anyagi dolgokkal. Az a lényeg, hogy teljesen könnyedén vegye az életet, szórakozzék, sportoljon - hiszen amúgy is nyár van, ne legyen őszi a hangulata.

NYIL - (November 22-től december 21-ig)

Próbálja beakalkulálni a szerencsét is a tervébe. Valószínű, megismerkedik a szerencsével, noha az utóbbi időben erre nem adottát alkalma. Egyik kollégájával javítsa meg mielőbb a kapcsolatát.

B A K - (December 22-től január 20-ig)

Ma már kibékült legfőbb hárgosával, próbálja meg a maga oldalára fordítani egész örmézetét. Ez lehetséges. Ne rontsa el a dolgot meggondolatlan kijelentésekkel.



Michel Debré családfája



MICHEL DEBRÉ

Cerf-Berr továbbra is fíradhatatlanul küzdött és 1791-ben megírta, hogy a francia nemzetgyűlés kimondta a zsidók egyenjogúsítását. Csak két évig élvezhette a győzelem áldásait, mert 1793-ban megért atyáéhoz.

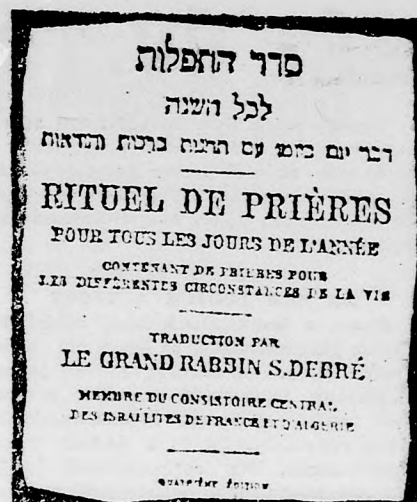
Utódai, akik a francia hivatalos életben mint tiszték, közirók és diplomáták fontos szerepet játszottak, egyelőre hívek maradtak a zsidósághoz, míg aztán őket is elérte az asszimiláció átka. Két Cerf-Berr testvér a katolikus egyház kitért karjaiba vetette magát. Egyikük, aki vallásával együtt a nevet is megváltoztatta és Theodor Ratisbonne-nak nevezte magát, megalapította a „peres de Sion” (Cion Atyái) nevű szerzetesrendet, szerzett néhány irást a zsidók megtérítése céljából és megírta a katolikus egyház több szentjének életrajzát.

Fivére, Alphonse Ratisbonne, követte példáját és írt egy röpiratot, amelyben minden szegénykezés nélkül dicsekedett a saját reneget mivoltával és felhívta a zsidókat, hogy keresztelkedjenek ki. Győzelemittasan jelentette ki, hogy a művelt zsidók máris menekülnek „ebből a mocsárból” (értsd: zsidóság).

és hozzáfűzte: „Siessünk, hogy mihamarabb elhagyjuk ezt a templomot, nehogy annak romjai eltemessenek bennünket”.

Ez az Alphonse Ratisbonne abból kiindulva, hogy a „Peres de Sion” szerzetesrendnek kell, hogy Cionban saját háza legyen, 1874-ben Jeruzsálemben kolostort épített ezeknek a barátoknak, amelyet a King George-utcáról jól lehet látni. Ez a látvány üszkös seb a zsidó állam szent fővárosának testén. Nem azért, mert keresztény kolostor — van nekünk elég keresztény zárdánk ott —, hanem azért, mert a XIX. században a zsidósághoz híj maradt része a családnak a Cerf-Berr nevet „Debré”-re változtatta. A „de” szócseka a nemesi előnevet helyettesíti és a „bré” szócseka a „Berr” névre emlékeztet. A legjobb közeli volt a strassburgi főrabbi, aki héber imakönyvet adott ki, amelynek címlapja itt látható.

De a „jécer hárá” csak nem adott a családnak nyugtot. Robert fia 1871-ben a német-francia háború után, amikor a francia szovinizmus hullámai magásra csaptak, kikeresztelkedett. Ennek fia, Michel (született 1912-



Annak az imakönyvnek a címlapja, amelyet S. Debré strassburgi főrabbi adott ki.

ben) már tudni sem akar a zsidóságról és látuk, hogyan viselkedett De Gaulle elnöksége idején. Mindig lelkesedéssel vett részt annak a zsidóság és Izrael elleni akcióiban.

A zsidó nép a mi napjainkban nem tartja kitüntetésnek, ha egy zsidó származású egyen magas államfőrái polcra küzd fel magát. Ugyan mit szólna Nafthali Hirs Cerf-Berr, ha csoda révén a végzet ezzel a késői unokájával összehozná?

A NÁCIZMUS ELŐSZELEI?

ANTISZEMITA HULLÁM AMERIKÁBAN

Hol van az ellenség? Jobb oldalon, vagy a baloldalon? Vagy pedig a jobb- és a baloldalon egyaránt? És milyen formában mutatkozik? A baloldalon kell az ellenséget keresni, amint ortodox szocializmus formájában veszélyeztetni a demokráciát, a szabad-elvi gondolkodást és a vallások közötti megbékélést, vagy pedig egy új anarchizmus formájában jelentkezik korunk népeire, Mao Cse Tungnak és Che Guaverának ideológusai és jelszavaival? És az egyidejűleg jobboldalon is felbukkanó ellenség csak egyszerűen a már megszokott maradi, reakciós, feudális — szellem eszökevénye, vagy pedig a hitleri-fasizmus és hitleri-zsidóirtás maradványai, illetve amerikai újjászüléstől állunk szemben?

Többször rámutattam az egyre terjedő antiszemita hullámra, amely a negerek zsidósággal kezdődött és kiterjedt azóta az egész szélsőbaloldalra, az arab fanatikusok vérszűz és vérestollú Izrael-ellenes politikájának leglekevesebb amerikai propagandájává vált. Ugyancsak kénytelen voltam beszámolni különböző csoportok és csoportokká tevőkénységéről, amelyek Hitler gyásos örökségének ápolását és újraszűzést tűfték ki célul. Ezek a mozgalmak vígan és zavartalanul szervezkednek egész Európában és Dél-Amerikában.

Az Egyesült Államokban, újszerű és nagyon kártékony jelenségek a baloldali antiszemitizmus hívta fel magára a figyelmet. Néhány publicista pellengére állította ezeket a szélsőbaloldali szervezeteiket. Ezeket az újszerűket a liberális sajtó gyorsan lehurrogta, mondván, hogy „tulreagáltak”. A New York Times vezércikkében használt „overreact” szó azóta ezzel kapcsolatban különleges értelmezést nyert és közhasználatba ment át: „nem kell olyan hangosan kiabálni, nem kell az ördögöt a falra festeni”. Azt hiszem, az ilyen gondolkodásnak semmi köze sincs a liberalizmushoz, hanem azok, akik így itélik meg a helyzetet, egyszerűen struccszerűen homokba dugják a fejüket, mert nem akarják tudomásul venni, hogy a szélsőbaloldali antiszemitizmus létezik, terjeszkedik és szervezkedik.

Ezek a súlyos tévedésben lévő publicisták vajon azt is „tulreagáltaknak” fogják nevezni, hogy ha majd a szélsőjobboldal neo-hitlerista veszélyével találják magukat szemben? Akkor is a vállukat vonogatták majd ezek az urak, ha kénytelenek lesznek tudomásul venni, hogy a neo-hitlerista szervezkedés aggasztóan erősödik Amerikában és bizonyos külső ismeretűjelek — barna ing, antantszj, horogkereszt, birgeli csizma — az ifjú fanatikusok megszokott ruhadarabjaivá váltak.

Ezzel nem az Arlingtonban (Virginia állam) székelő Amerikai Náci Párt, vagy a New Yorkban működő „Renaissance Párt” tevékenységére óhajtom felhívni a figyelmet. Ezek mindössze néhány száz hangoskodó, kötekedő és feltűnési viselkedésben szenvedő elemmel rendelkeznek. Nem sok vizez zavar az a néhány volt náci és SS, akinek a nagy bevándorlási hullám keretében sikerült beszivárognia Amerikába. Ezek főleg a néme-

tek által annakidején megszállt országok szilótti köréből igyekeznek elbarátkozni ver-buránli maguk köré, hajdani királyságukat éleszítve — kevés sikerrel.

Sokkal súlyosabb veszélyt rejt magában az a próbálkozás, amely a tavaszi választási harc során fellépett George Wallace jobboldali pártjának ifjusági szervezetét akarja egy lökéstest, — a német mintakép külsőségekben, jel-szavakban és felépítésében híven majmoló — SA rohamesapatává átalakítani. Ez eddig szinte tökéletesen sikerült egy tapasztalt, minden hájjal megkent és a zavarosan nagy-szerűen halászi tudó személynek, William Cartonnak. Drew Pearson ismert-újságíró volt az első, aki felhívta rá a figyelmet. Annakidején ennek a figyelmeltetésnek nem sok jelentőséget tulajdonítottak, de azóta egyre többet lehet hallani országjárta Carto ur újsármiről.

Carto mögött már sikeres politikai karrier áll, mint az ugynevezett „Liberty Lobby” szervezője és pénzszervezője. Ez a jelentős anyagi alapokkal rendelkező csoport azért alakult, hogy különböző szélsőséges és reakciós célok érdekében, nyomást gyakoroljon a törvényhozókra. (A pénz nagyrésze állítógépek, oklahomai és louisianai olajmágnásoktól és cégekét ered. Itavaly nyáron azután Carto áment George Wallace táborába, segített neki választási küzdelemében és különösen nagy súlyt fektetett az „Ifjusági Wallacér” nevű mozgalom megszervezésére.

Amikor a választások után a párt és a szervezet feloszloflében volt, Carto vezetőségi listát hívott össze, amelyen leglekevesebb hívei vettek részt és amelyen keresztülvette, hogy az általa alapított szervezet, „Nemzeti Ifjusági Szövetség” néven tovább működjön. A programja: harc a kommunista főiskolai zavarok ellen, harc az amerikai kulturális és gazdasági életben uralkodó zsidó befolyás ellen” és „harc Amerika megújodásáért Hitler Adolf tanításainak szellemében”.

Első nagygyűlést ez év januárjában tartotta a mozgalom, a pennsylvaniai állambeli Montrovilleben. A nagygyűlésen horogkereszt zászlókat lengettek a szél, a tagok horogkereszt karszalagot viseltek és a Horst Wessel-dalt énekeltek angol fordításban.

De Carto túllött a célon a túlságosan jól sikerült januári gyűléssel. Ugyanis látva az új mozgalom sikerét, összefogtak az egykori George Wallace ifjusági mozgalom mellőzött és meglepett vezetői, és megismerelték Cartot és a Nemzeti Ifjusági Szövetség bar-nainges tagjait kidobni a pártból. Harcukat

magyan megnehezítette, hogy az előrelátó Cartonak közben sikerült a párttagsági listákat, a bankkönyveket és a készpénzállományt golyóbiztos páncélszobájában biztonságba juttatnia. A küzdelem tehát egyelőre még folyik és az erők szétforgácsolása számunkra csak előnyös lehet. Jelenleg még nem lehet tudni, hogy Carto a hitlerizmus amerikai megszervezése során csak a hírhedt „Liberty Lobby”-ra támaszkodhat-e, vagy pedig sikerül az erőket összefognia a Nemzeti Ifjusági Szövetség bevonásával.

Természetesen nem szabad a dolgokat túlértékelnünk. Carto és követői ugyan alaposan és sikeresen szervezkednek, de jelenleg még nem képviselnek tömegmozgalmat. Ez azonban nagyon sovány vigasz. Ideológiájuk és propagandájuk mérge — egy nagy párt segítségével és utmutatása nélkül is — könnyen elterjedhet az országban. Ha pedig a jobboldal neo-hitlerista antiszemitizmusa találkozik az új baloldali anarchizmus antiszemitizmusával és ez a két merőben ellentétes — csak zsidóüldözésben egyetértő — elem meg-egyezik egymással, akkor az amerikai zsidóságnak nagyon súlyos időkre kell felkészülnie. Nem ez lenne a történelem során az első eset, hogy a szélsőbaloldal egyesül a náci jobboldallal, hogy egyesült erővel indítsa rohamot a szabadság és demokrácia ellen és a Ribbentrop-Molotov paktum meg új életre kel-éltetkezünk. Hogy pedig a mánál maradjunk: az arab terroristák anyagi és erkölcsi támogatásában a fasizta jobboldal tökéletesen megegyezik a kommunista ballal. Az amerikai olajmágnásoktól folyik a dollár, míg a kommunista országokból ömlik a fegyver az arab terroristák kasszájába, illetve arzenáljába.

Semmiképpen sem időseztől tehát, hogy a szabadelvű politikusok és a sajtó „agyon-hallgatásról”, illetve „tulreagálásról” vitakozzanak, szétforgácsolva ezzel a mozgósítható erőket. Azt hiszem, a legkevesebb amit a liberális sajtótól és politikusoktól jelenleg el lehet várni, hogy éberben őrködjének a demokrácia vívmányai felett és felkészüljenek a védekezésre: úgy a szélsőbaloldal nyílt antiszemitizmus támadásai, mint a különböző szélső-jobboldali csoportok alattomos tevékenysége ellen, hogy minden erejükkel azon legyenek, hogy megakadályozzák a gyászos emelkedő hitlerizmus felélesztését az Egyesült Államokban.

ASKENAZI ERVIN

NEZZE MEG KIRAKATOMAT!
Megérkeztek a legdivatosabb kalapok. • A következő márkák kaphatók: Barbissi, Panizza, Christys, Mayser, Hückel, Pichler.
HESIL SCHWARTZ
KALAPSZAKÜZLET
TEL-AVIV • NACHLAT BENJAMIN U. 40.
TISZTÍTÁS • TELEFON: 53309 • JAVÍTÁS
SÉTABOTOK NAGY VALASZTEKBAN

KEDVEZO RESZLETRE
cipőfűzőtől azobabútorig.
Táam Chajim Ltd.
Által, T.A., Allenby 27.,
utolsó üzlet az udvarban.
Elfogadjunk rendeléseket az ország összes nyaralójára

1969 VI. 6. Uj Kelet 7

2083
13
32
2083
ZAT

KÉT ÉV TÖRTÉNELMI TÁVLATÁBÓL

Tegnap, június 5-én múlt két éve annak, hogy reggel 7-8 óra között megszűnt a szíriai és az óváhelyre parancsolták be az ország lakosságát. Ugyaneben az időben történt, a józan észet ma is nehezen fel-felgátható csoda.

TUDJUK AZ ELEJÉT, DE NEM TUDJUK A VÉGÉT
Fiaink, a Makkabeusok késői utódai, lecsaptak gépmadarakkal az egyiptomi reptérre. Mialatt az ellenség mitsem sejtve, lekároztott, fogyasztotta reggelijét, pozdoriájá zúzták, elképesztő gyorsasággal, az összes repülőbázisokat és a parkoló harci-gépek százait. Az egyiptomiaknak idejük sem volt felocsúdni a meglepetéstől és stragégiailag már meg is nyerték a hatnapos háborút. Az első nap — első egy-két órájában.

Ezután következtek a véres, szárazföldi ütközések. A szíriai, a jordániai és a szíriai frontokon. De ekkor már tudtuk, hogy az élet-halál harc a javunkra dönt el. Igaz, a haza földjének és a birtokolt területeknek az ellenségtől való megtisztítása követelte a felejtethetlen emlékü áldozatokat. Számuk elérte — a 759-et.

Igy kezdődött a hatnapos háború. Azóta tart: immár két éve. Kétszer 365 napja. A küzdelmek: a fizikai és a szellemi összecsapások folytatódnak a frontokon, a politikai mezőnyön és a nagyhatalmak versengéseinek arénájában. Tudjuk, az államalapítás óta négy évszázadot tartó szíriai és iraki frontokon, amelyek most, szemünk láttára bontja ki körvonalait. Ennek a periódusnak felkent, szellemi szószóval vannak már az arab népek keretében is. Lehet, misztikusokat inkább ösztönöz, semmint tudatoson végzik. De a cél szolgálataiban állnak. Ezek a Szíriából, Irákból, Egyiptomból, Algirából és más arab országokból menekült költők, írók és közéleti férfiak, akik népek ébredésének forradalmi dalát zengik, távol hazájuktól — a számkivetésben. Hangjuk még nagyon halk, de foszlányai így is átszelik a félteke őrült határait és lázadó megmozdulásokra serkentik népeiket.

AMITŐL AZ ARAB DIKTÁTOROK FELNEK
Ettől félnek a szíriai és iraki váltakozó diktátorok, továbbá: Nasser, Huszein, Boumedien és a többi arab kényúr. De nem tudnak szembeállni a hatalmuk ellen törő korszellem elemeivel. Mert a hatnapos háború, az arab diktátorok és uralkodó osztályok réme, torokkra fagyasztotta a szót, a védekezés értét. Mialatt szövetségese lett az arab forradalmi erők lassú, de annál biztosabb előremenetelésének is. Ezért látják az arab uralkodó rétegek megváltást, már magában a nagyhatalmi tanácskozások tényében. De még inkább biznak abban, hogy a nagyhatalmi érdekek diktálta döntés, meghozza a számukra, az idők távlatában, a teljes megmentést.

Persze túlzásnak és hibásnak is számítana az az állítás, hogy Nasser és a többi diktátor otthoni ellenségei bennünk látják a természetes frigyársat. Szó sincs róla! De ennek ellenére mi az ő, és ők a mi mai munkra hajtják a vizet.

A HATNAPOS HÁBORÚ UTANI ÚJ VILÁG
A se nem béke, se nem háború új életkeretbe állította az országot. A hatnapos háború ugyanis óriás-falként emelkedik a magasba és szinte szemmel láthatóan osztja ketté az előtte való és az utána következő világot. A egyikből nem lehet ráismerni a másikra és fordítva. Ebből következtethetjük, hogy sokáig nem fogjuk élvezni a béke áldásait. De feltehető, hogy nagyméretű háborús katasztrófa sem fog ránk zúdulni, a közeljövőben.

Ez a sarkaitól kifordult, felemás világ, nap-nap után szedi ifjúságunk soraiból az áldozatokat. Közben Tel-Avivban, Natanján, Haifán, Naharián és másutt zajlik az élet, teljes ütemben. Ebben az állapotban, — amely annyira jellemző népünkre és amely nagyon sokáig tarthat, — megtanultuk, hogy egymás mellé kell állítanunk érzelmeink komor gyászát, a hit és a bizalom reményével.

Ebben a kitartásra buzdító légkörben, érthető, hogy gazdasági életünk is magas konjunktúrális színvonalra emelkedett. A fűkeberuházások olyan méreteket öltenek, hogy erre aligha volt példa, a 21 éve fennálló államban. Mondhatnánk, hogy az egyre dagadó pénzügyi áradat állandó megfeszítésre szorult, nehogy óvatlan gátszakadás következtében, az infláció hullámai maguk alá temessék a kivívott pozitív értékeket. A tudomány, az irodalom és a művészet sem marad mögöttes ennek és a művészet sem marad meg az érdektelenség árnyékában. Uj teremtőkészséggel, ötlettel és leleményességgel éljük bámulatba az emberek millióit.

LÁZADÓ MEGMOZDULÁSOK FÉNYJELEI
Ennek az itt vázolt világnak szemszögéből figyeljük, az immár hetek óta folyó nagyhatalmi tárgyalásokat is. Váltakozva:

Írta: FRIED MIKSA

az optimizmus és a pesszimizmus színeinek szemüvegén keresztül olvassuk a befutó híranyagot. De nyugodjunk meg. Ez a lent és fenti végletek talajából táplálkozó kedélyállapot, nemcsak a mi életünkre nyomja rá bélyegét. Hatókörébe vonja az arabokat is. Sőt, a nagyhatalmakat és rajtuk kívül a kis- és középnagyságú népek egész sorát. — Ezek az utóbbiak, akár a vetélkedő kommunista blokkokba, akár pedig a tőkés hatalmi csoportokba tartoznak bele, tudják, hogy a nagyhatalmak állásfoglalása, végül: az arabok, de különösképpen Izrael kiállása nem lehet közömbös a számukra.

Igy lettünk, — akarva-akaratlanul — centrális küldötjei annak a korszaknak, amely most, szemünk láttára bontja ki körvonalait. Ennek a periódusnak felkent, szellemi szószóval vannak már az arab népek keretében is. Lehet, misztikusokat inkább ösztönöz, semmint tudatoson végzik. De a cél szolgálataiban állnak. Ezek a Szíriából, Irákból, Egyiptomból, Algirából és más arab országokból menekült költők, írók és közéleti férfiak, akik népek ébredésének forradalmi dalát zengik, távol hazájuktól — a számkivetésben. Hangjuk még nagyon halk, de foszlányai így is átszelik a félteke őrült határait és lázadó megmozdulásokra serkentik népeiket.

MIÉRT HALAD OROSZORSZAG ÉS AMERIKA KÉZ A KEZBEN?
Amerikában jól tudják, hogy az arabok megbízhatatlanok és hogy az orosz-arab szövetséggel szemben csak ránk támaszkodhatnak a világnak ezen a részén. Persze, ezeknek az érdekeknek az ellenpólusán, más vitális pontjai is vannak Amerikának. Ha csak az egyiket és a legfontosabbat, Vietnamot emlíjük meg, elkepesztő sok komplikáció táru szemünk elé. Nixon elnöki szótárában ígerte népének, a fájó probléma megoldását. Mert a vietnami háború felszámolásával, eleve biztosíthatnák magának: a béke-élműve sokat jelentő tülulást és ezzel együtt 1972-ben, másodszori megválasztást. Már pedig mind a kettő csábító célpont. Ezért van szükség a Fehér Háznak az oroszok segítségére.

Igaz, közben Amerikában is rájöttek, hogy Moszkva tehetetlen Vietnámban, a kínai ellenakció következtében. De ennek ellenére Amerikának kéz a kézben kell haladnia az oroszokkal, a nemzetközi problémák terén. Mert ha nem, az oroszok anyagi labilis pozíciója, teljesen megrendülhet a kommunista blokk keretén belül és a Kózelkeletben. Ebben az esetben, akaratlanul is megerősödik Kína helyzete, az egész vo-

AZ OROSZOK ÉS ISRAEL ONALLÓSÁGA

A nagyhatalmak, de különösen Oroszország és Amerika esetében áll, hogy mind-egyik a maga jól felfogott érdekeinek szem előtt tartása mellett, illetőleg az említett két nagyhatalom, együttes érdekből, a harmadik feltörő világhatalom, Kína miatt is, szeretné likvidálni, gyorsan és simán — a közelkeleti konfliktust.

Oroszország félti az Egyiptomban és a többi arab országban eddig investált sokmilliárd dollárnyi összeget. De még inkább félti azoknak a kéréseknek a meghíúsulását, amelyek biztosíthatnák számára az arab világot és az egész Kózelkeletet. Ha elmélyedünk a hatalmi érdekek bonyolult szerkezetében, rájövünk, hogy az oroszok Izrael-ellenes beállítottsága dacára, féltik a zsidó állam önállóságát. Mert országunk léte és az iránta megnyilvánuló oltáhatatlan arab gyűlölet, az igaz biztositéka, az általuk eddig megtartott közelkeleti pozícióknak. Nélkülük elvesztik jelentőségüket az arab országokban.

MIÉRT HALAD OROSZORSZAG ÉS AMERIKA KÉZ A KEZBEN?

Amerikában jól tudják, hogy az arabok megbízhatatlanok és hogy az orosz-arab szövetséggel szemben csak ránk támaszkodhatnak a világnak ezen a részén. Persze, ezeknek az érdekeknek az ellenpólusán, más vitális pontjai is vannak Amerikának. Ha csak az egyiket és a legfontosabbat, Vietnamot emlíjük meg, elkepesztő sok komplikáció táru szemünk elé. Nixon elnöki szótárában ígerte népének, a fájó probléma megoldását. Mert a vietnami háború felszámolásával, eleve biztosíthatnák magának: a béke-élműve sokat jelentő tülulást és ezzel együtt 1972-ben, másodszori megválasztást. Már pedig mind a kettő csábító célpont. Ezért van szükség a Fehér Háznak az oroszok segítségére.

Igaz, közben Amerikában is rájöttek, hogy Moszkva tehetetlen Vietnámban, a kínai ellenakció következtében. De ennek ellenére Amerikának kéz a kézben kell haladnia az oroszokkal, a nemzetközi problémák terén. Mert ha nem, az oroszok anyagi labilis pozíciója, teljesen megrendülhet a kommunista blokk keretén belül és a Kózelkeletben. Ebben az esetben, akaratlanul is megerősödik Kína helyzete, az egész vo-

malon. Illetőleg az oroszok attól való féltésében, hogy elveszítik élvonalbeli helyüket, a minden-mindegy jelszavával, haborús konfliktust provokálhatnak Amerika ellen.

NIXON HÁROM MEGOLDHATATLAN PROBLÉMÁJA

Washingtonban ezért modus vivendi szeretének találni a közelkeleti konfliktusra vonatkozólag. Nixonra és tanácsadóira hármas probléma megoldásának terhe nehezedik. Az egyik: az oroszok közelkeleti pozíciójának megőrzése mellett, lehetőleg a maximum csökkenteni befolyásukat. A másik: az arabok presztízis komplexumára való beavatkozással és ennek megfelelően megoldani találni a közelkeleti konfliktus felelősségét. A harmadik: Izraelét meggyőzni, hogy Amerika színe barátja, de ezzel egyidejűleg rávenni arra, hogy messzenem engedjenek tegyen az arab-zsidó egyezkedés fejében.

A nagy kérdés: lehet-e egymással szembe-ellentétben álló problémákat megoldani, egy lélegzetvételrel és mindegyik fél melege- desére. Nos igen, éppen ez a közelműny nyugtalanítja felülis tényezőinket. A gyana lopódzott szívünkbe, hogy az ellentétes problémákat, végül is Izrael számlájának terhére igyekeznek rendezni. Példáértékük elkerülésére és arra a kérdésre, mit fog szólni Izrael, ha a nagyhatalmak olyan döntést hoznak, amely nem elegendő önmagában a vág érdekeivel, maga a miniszterelnök, Golda Měr válaszolt a többmillió példányban megjelenő amerikai hetilap, a TIME szerkesztőjének.

ISRAEL VETOJA A MAGA ÉS A KIS NÉPEK NEVÉN

Nincsenek illúzióink. Az UNO Biztonsági Tanácsa — mondotta, — örömmel fogja regisztrálni, hogy a nagyhatalmak közös kezére jutottak. Nos történelmi betekintés kérészer, hogy az oroszok és az amerikai egységes álláspontja megkérdőjelezhető, nyugtalanítja felülis tényezőinket. De mi határozott ímet fogunk mondani. Ezután az így az UNO közgyűlése elé fog kerülni. Itt is nemleges választ fogunk adni. Helyzetünk nem lesz könnyű. Tudjuk...

Ez a kiállítás lesz egyébként a közelkeleti akálmok, hogy a kis Izrael igazságának adatában, vétet emeljen a nagyhatalmak manipulációját ellen, amikor, rendszerint a kis népek terhére és a maguk javára realizálnak. A hatnapos háború második évfordulóján annak a reménynek adunk kifejezést, hogy ebben a sorsdöntő történelmi küzdelemben, elég erők lesz helytállóan.

Ki közölte a svájci sajtóval 1944 nyarán a nyiregyházi gettó borzalmait?

Írta: GERVAI SANDOR

Ma már nemcsak feltűnt, hanem kimonodottan megdöbbenést és felháborodást vált ki: hogyan hallgattok az európai semleges országok sajtója 1944-ig, a sorozatos deportálásokról, a haláltáborokban folyó népirtásról?

Ezt azzal indokolják meg, a német propaganda terrorja elnémított minden beszámolót, amely „ezzel” foglalkozott. A semleges országok sajtója elnémított minden beszámolót, amely „ezzel” foglalkozott. A semleges országok sajtója elnémított minden beszámolót, amely „ezzel” foglalkozott. A semleges országok sajtója elnémított minden beszámolót, amely „ezzel” foglalkozott.

A demokratikus államok sajtója hallgatott, mert félt megerősíteni azt a látszatot, amelyet Göbbels állandóan rikácsolott: ez a háború a zsidók érdekében folyik. Bebizonyították tehát, hogy nem irnak le egyetlen sort sem „a zsidók érdekében.”

1944 júniusában azonban, mint derült égből a villámcsapás, úgy kőntotta fejbe a „Reich” svájci követét az a cikksorozat, amely a nyiregyházi gettó borzalmait tárta fel a nagyvilágnak német, francia és orosz nyelven. Ez volt az első alkalom, amikor a svájci cenzúra vezetője nem alkalmazta az eddigi szigorú sajtótörvényt hasonló közleményekre. — Sőt. Még tovább is ment! A párkemencék követének a számonkérésére, ezt válaszolta:

— Mi rémhírek és minden alapot nélkülöző koholmányok közlése ellen hozunk cenzurát. A nyiregyházi gettóban történt kegyetlenségekről közölt beszámolók egyszerű tények. Ezek az „egyszerű tények” azonban arra készítettek a svájci protestáns egyházakat, hogy felhívást intézzenek a magyar kálvinistákhoz, közvetlenül, figyelmeztetve őket: a kereszténység hittételei ellen követnek el árulást, ha segítenek a deportálások véghezvitelében.

A keresztény magyar egyházak erre akcióit indítottak — a kitért zsidók érdekében. A zsidókért egy lépést sem tettek. A svájci kereszténység felfogásával ellentétben, muszáj ténitő-vadászattal tették nevétségessé a deportáltak megmentését szolgáló kezdeményezéseket. Még a halál tornácában is, még a gettóban is, más gondjuk nem volt, mint hogy

mellett arról a városról, ahol a múlt század végén a tiszaszéllári pert folytatták le, a wállyal elhítheti kívánva, hogy a verőd városság, amelynek bünösei láthatók.

A nyiregyházi gettóban történt borzalmak nyilvánosságra hozatalával, az összes semleges államok sajtója is bátorosan ment a svájci újságírás erkölcsi kiállításából.

Ettől kezdve nemcsak suttogtak és titkos jelentéseket tárgyaltak zárt körökben, hanem úgy, hogy a közvélemény ne értesüljön semmiről, hanem kiszélesítették a támadás felületét. Most már mertek írni a nagyváradi gettó ébe-kiáltó szörnyűségeiről is.

Megkérdődtek a londoni parlamentben a deportálások eltiltás és megbélyegző miniszteri nyilatkozatok. A gyilkos már nem szólt, hanem villanyfényben „dolgozott”. Már nem hittek a hazug kimagyarázásoknak. Már a Nemzetközi Vöröskereszt megjelent Budapesten, hogy segítsen a mestésben. A sajtó többé nem engedélykedett a cenzurának. A cenzúra is engedékenyebb lett. Már nem „rémhírek” ellen léptek fel Népiártás ellen riadóztatták a semleges országok lelkiismeretét. A nyiregyházi gettó más nem teljesen a gázkamrák áldozata lett. Széves védelmi feltételeivel azonban rehabilitálta magát — a svájci sajtó...

FELVESZ HIRDETÉSEKET ÉS ELŐFIZETÉSEKET az UJKELET
natanjai megbízottja, Mittelman, Gottlieb
Béla Hágó utca 14., a Geva gyógyszerár mellett

ROMÁNIAI csoportrepülések és bármilyen egyéb UTAZÁSI ÜGYÉBEN
forduljon bizalommal magyarul beszélő hivatalnokainkhoz.
Díjmentes tájékoztatással szolgál
ALLTOURS Ltd. UTAZÁSI IRODA
HAIFA, Nordme 1. Tel. 66951.
NAHARIA, Weizmann 61., tel. 920145.



COLONEL NIXON
Izrael...
Egyetlen bar...
gerpartján: Izrael...
R. D. Heil, Was...
sója a „The De...
ban, Michigan a...
E barátság miatt...
muzulmán-politik...
ma ellenség az...
Heil nagymé...
ben tárja olvasó...
lést a nyit tenger...
súlyozza Izrael s...
nagyhatalom via...
KI LESZ A...
A szovjet flo...
mészesek követk...
törököz jussanak...
kat uralkat, ahol...
hónapokban üzni...
Péter és Katalin...
a katonai és ker...
eset. Ma a Szove...
szórok álmát. Co...
ben foglalja össze...
váltásokat: ● Oroszország F...
őft. Földköz...
és egyre több...
latába. ● Arabia felsz...
Asia összekötő...
szovjet befolya...
● Orosz tengeri...
jelen vannak a...
kerülték Indiát...
lóságban ók ur...
stratégiai „csel...
Szergej Goskov...
flotta parancsnok...
„A Szovjetunió...
az óceánok felett...
előbb-utóbb el...
lehet a tengerek...
Az orosz dokk...
új hajókat. Ors...
években olyannyi...
az USA után ma...
lalják el a világ...
tesük lendület...
ket ország közt...
A szovjet keres...
valóban frappáns...
utolsó évtizedben...
amerikai keresked...
hús: évnél idősebb...
Heil megdöbb...
rikai olvasó tudor...
sült Államokban...
építeni. A Szovjet...
azaz kilenczere...
abban az évben...
MUSZK
A FOLDT
A szovjet medve...
meg látat a Föld...
és ebben került...
kommunista párt...
tént tengeraltjár...
Vlore kikötőben...
„A sors iróniája...
hogy a sztalinista...
szakították kapso...
nyitott. Vlore tá...
oroszok kezéből...
gálja...”
Három évvel...
vörös flotta kötele...
mediterrános külo...
az új egység Cipr...
meg karmait a sz...
zise idején.”
1946 után a F...
todik flottájának...
Orven hadihajója...
lett eltörpült a tiz...
helyzet a hatnapos...
„A feszültség...
rízó — megöntö...
mint negyven mod...
be a Földközi-teng...
lakkal és 26,6 incs...
rezve, további hár...
tíz torpedórombol...
tizenöt ultramod...
fibikus naszádok...
vezett partraszáll...
Ugyancsak ezzel...
frissen épült helik...
Port-Szaid és A...
mányos egyiptomi...
az orosz flottát...
már korábban meg...
és Algeriában...
„Igy törté...
uralmára...” Pánc...

Izrael-Amerika egyetlen barátja a Közelkeleten

Irta: CHAJIM CHERMES

„Egyetlen barátunk van a Közelkeleten... Izrael államát” — írja colonel R. D. Heinl, Washington ismert hírmagyarázója a „The Detroit News” című napilapban, Michigan állam népszerű újságjában. E barátság miatt, vagy talán a szovjet ügyes diplomáciai politikájából kifolyólag, Amerika ma ellenség az arab világ szemében... Heinl nagymértékű és mélyszántú cikkében tárgyalja olvasói elé az orosz előrenyomulást a Nyt tengereken és feltűnően kihangsúlyozza Izrael stratégiai fontosságát a két nagyhatalom viaskodásában.

KI LESZ A TENGEREK URA?

A szovjet flotta gyors növekedése természetesen következménye az oroszok régi igényeinek, hogy melegvízi tengeri kikötőkhöz jussanak. A célok csak északi partokat uraltak, ahol a hajók mindössze a nyári hónapokban úszhattak szabadon. Már Nagy Péter és Katalin cárnő is igyekeztek lerázni a katonai és kereskedelmi hajózás jégbilincseit. Ma a Szovjetunió valósítja meg a századok álmat. Colonel Heinl a következők szerint foglalja össze az utóbbi években beállott változásokat:

- Oroszország Földközi-tengeri hatalommá vált. Földközi-tengeri flottát szervezett és egyre több kikötőt állít hajói szolgálatába.
- Arabia felszigetén, Európa, Afrika és Ázsia összekötő hidján, napról-napra nő a szovjet befolyás.
- Orosz tengeri harci-egységek állandóan jelen vannak az Indiai-óceán vizein. Megkerülték Indiát és a Perzsa-öböt. A valószínűleg ok uralkodik Adent, a Közelkelet stratégiai „cseléd-feljáróját”.
- Szojvet Goskov admirális a szovjet hadiflotta parancsnoka joggal jelentette ki: „A Szovjetunió zászlaja büszkén lobog az óceánok felett. Az Egyesült Államok előbb-utóbb el kell hogy ismerje: már nem lehet a tengereket korlátlan ura...”
- Az orosz dokkók teljes gőzzel építik az új hajókat. Oroszok flottáját az utóbbi években olyannyira felújírták, hogy az USA után ma már a második hegyet foglalják el a világ tengerészetében. Hajóépítéstechnikájukkal igyekeznek csökkenteni a két ország között meglévő különbséget.
- A szovjet kereskedelmi flotta növekedése valóban frappáns: hajóinak 80 százaléka az utolsó évtizedben épült. Ezzel szemben az amerikai kereskedelmi hajóraj 80 százaléka húsz évnél idősebb.

Heinl megdöbbentő adatokat hoz az amerikai olvasó tudomására: 1968-ban az Egyesült Államokban mindössze 51 hajót kezdtek építeni. A Szovjetunió ezzel szemben 466-ot, azaz kilencszeresen többet épített ugyanabban az évben.

MUSZKA MATRÓZOK A FÖLDKÖZI-TENGEREN

A szovjet medve először 1948-ban vetette meg lábát a Földközi-tenger partján. Abban az évben került uralomra Albániában a kommunista párt. Az orosz technikusok tisztelettel tengeraltató bázist építettek az adriai Vlore kikötőben. A sors ironiája — írja colonel Heinl — hogy a sztalinista albánok 1961-ben megszüntették kapcsolatukat Chruscsev kormányával. Vlore támaszpontja kieszt az oroszok kezéből és azóta a kínálatot szolgálja... Három évvel később a Fekete-tengeri vörös flotta kotelekeiben az hadihajókból álló mediterrán konvótmenty szerveztek. „Ez az új egység Ciprus körül cirkálva mutatta meg karomat a szigetország görög-török krízise idején.”

1946 után a Földközi-tenger az USA hadi flottájának korlátlan uralma alatt állott. Ötven hadihajója és 25 ezer tengerész mellett eltorpult a tíz orosz naszd. Ez volt a helyzet a hatnapos háborúig. „A feszültséggel együtt írja a hírmagyarázó — megnőtt a szovjet vízi-haderő is. Több mint negyven modern harc képes egység futott be a Földközi-tenger vizeire. Közülük egy 15 ezer tonna cirkáló, amely irányítható rakétákkal és 26.6 inces űtegekkel van felfegyverzve, további három nehézcirkáló, két rakéta torpedóromboló, tizenkét tengeraltató, tizenöt ultramodern csapatszázaló és az amfibius maszódok tomkellege, az ujonnan szervezett partraszálló-egységek szolgálatában. Ugyancsak ezzel a hajórajjal uszik a két frissen épült helikopter-anyaahajó egyike is.” Port-Szaid és Alexandria (a britek hagyományos egyiptomi támaszpontjai) manapság az orosz flottát szolgálja, nem is számítva a már korábban megszerzett bázisokat Szíriában és Algériában.

„Igy történt a Szovjetunió a Közelkelet uralkodója... Páncélos árnyéka kíséri a hato-

dik flottát, ha Málta-szigetétől keletre manóverezik...”

AZ U. S. NAY — HIVATLAN VENDEG

„Libanon kormánya ez év januárjában szívesen látta vendégül az orosz hadihajókat és ugyanakkor kijelentette, hogy nem hajlandó kikötőbe fogadni az amerikai Navy egységeit. Az amerikai matrózok Izstanbulban viharos tüntetésekbe ütköztek. Ugyanis a török közvélemény szerint az Egyesült Államok beavatkozása akadályozta meg 1964-ben a ciprusi kérdés megoldását Ankara kormányának szjaize szerint...”

Oroszország nagy sikerrel fogta szekerébe az ébredő arab nacionalizmust és habozás nélkül betöltötte az űrt, melyet a visszavonuló angolok hagytak maguk után.

„A Szovjetunió minden esetben a páncélos tőrekévek mellé állott, midőn azok nyugati érdekekbe ütköztek. A szíriai krízis alkalmával még atomháborúval is fenyegette a Nyugatot. E módon az arab harc vonal a széles kommunista front egy szakaszává vált. Tehát ostobaság Egyiptomot és szövetségeseit „semlegesnek” nevezni, vagy a „harmadik erő” nevével illetni. Szó sem lehet ezeknek az államoknak semlegesítéséről amerikai anya-

gi segítséggel, hisz mindnyájan hűséges szolgálói az ellenfélnek...”

AMERIKA HOZZÁJÁRUL EGYIPTOM FELFEGYVERZÉSÉHEZ

Husz nem-kommunista ország élvezi a Szovjetunió segítségét és köztük az első helyet Egyiptom foglalja el. 1956 és 1967 között az oroszok 65 millió dollár értékű modern fegyverrel látták el Nasszer hadseregét. A katonai támogatás folytatását a hatnapos háború után, további két milliárd dollárra becsülik. „Sajnálatos tény — állapítja meg a colonel — hogy az Egyesült Államok több mint egymilliárd dollárral segítette Nasszert és ennek megfelelő összegben szabadítottak fel az egyiptomi kincstárból, melyet így szovjet fegyverek vásárlásába fektethettek be.”

„Miert is küld a Szovjetunió annyi drága fegyvert Izrael ellen? — kérdi Heinl és válaszol. — Az oroszok gyűlölik Izrael államát, mert felfogása, demokráciája és technológiai fejlődése nyugati jellegű. A szovjet szemében Izrael a szabad világ képviselője és legfőbb akadályja a kommunista uralomnak azon a hídon, amely Afrikába és az Indiai óceánhoz vezet.”

FEGYVERT IZRAELNEKI

A hid tulsó oldalán az oroszok sikeresen

betöltötték azt a légüres tért, amit az ádent és az egyiptomiak jemeni kivonulása idézett elő. „A szovjet haderők könnyűszerrel lezárhatják a Vörös tenger déli bejáratánál mind a Szezi-csatornát (amennyiben újból üzemből helyeznék), mind Éjját kikötőt, Izrael déli kapuját...”

Colonel Heinl írása pesszimista hangnemben zárul:

„Ha az USA kormányosainak fejében felébredne a gondolat, hogy valamit cselekedniök kellene tengeri fölényünk biztosítása érdekében, rájövnenek, hogy bizony máris alaposan elkéstünk...”

Az arab-izraeli viszályt illetőleg így nyilatkozik a katonai szakértő:

„A szovjet tengeri haderő növekedése nagymértékben lecsökkentette a Földközi-tenger medencéjében a hatodik flotta hatókonságát. Nem hinném, hogy hajórajunk jelenléte ma már megtorpanatná az arabokat, vagy megfékezne az izraelieket...”

Heinl szerint egyetlen ut vezetett csak a béke megőrzésére:

„Az arabok elvesztették a hatnapos háborút. A Szovjetunió újból felfegyverezte őket és ezzel olajat öntött a tüzre. De Gaulle ártó módon cserben hagyta Izraelt. Ha Amerika békét akar, úgy elemi kötelessége, hogy ellássa Izraelt a szükséges fegyverekkel.”

LIONEL DAVIDSON (LONDON):

Mit jelent Izrael a világ zsidóságának?

A Zsidó állam nemrégiben ünnepelte fennállásának 21-ik évfordulóját.

Mit jelent a Zsidó Állam ma a világ zsidósága számára?

Nagyon nehéz kérdés. Arra talán tudunk válaszolni, hogy mit jelentett őseink számára. Nyolcvan nemzedék sóvárgott utána. A száműzöttek, üldözöttek közepe, úgy vagyoktazt sajtó hazújk után, hogy ez a misztikus vagy ugyszólván szerves része lett a vallásunknak.

S miközben multak a hetek, hónapok, évek, évszázadok, a zsidók nem feledték az őshaza szokásait, számontartották évszakainak változását és imádkoztak, hogy visszatérhesse nek hozza.

Vajon valóban vissza akartak-e térni? Öszintébb volt-e imájuk, mint a mai gáluti zsidók? Ki tudja. Erre ma csak „talán!” lehet válaszolni. Talán csak kevesek remény volt az egész, egyfajta szűkes fantázia, hogy fenntartsák a „nép” eszméjét. Azok, akik nem hittek ebben az eszmében, s ilyenek milliószámra voltak — megszűntek zsidóknak lenni.

De, hogy milyen őszinték voltak a visszatérésben való hitükben, azt nem tudhatjuk, mert soha, senki sem tette őket próbára. Bár-hová is vetette őket a sors a kegyetlen évezredek során, soha senki nem akadt, aki így szólt volna hozzájuk: „O.K., zsidók, az ügy rendben van. Most már visszamehettek.”

Nemzedékek jöttek, nemzedékek mentek, de a hazatérés problémáját, az egyáltalán az volt, az egymást követő nemzedékek csupán továbbadták.

Most azonban megvan a zsidó állam. Ma már nem fantázia. Bármely zsidó, aki vissza akar térni, visszatérhet. Még csak imádkozni sem kell érte.

Bármely rabbi, aki recitálja zsoltárjait és könyörög az Országba való visszatérésért, összesomoghatja holmiját, szent könyveit és visszatérhet.

Szörnyen egyszerű a dolog. S a visszatérésre megvannak a legszebb indítékok. Az ország az övé és az ország veszályban van. Ima helyett, egyszerűen utrakelhet és segíthet. Ha hisz Istenben — s a rabbiaknak hinniük kell — nyugodtan híheti, hogy alijjazásával Isten kívánságát teljesíti. Nem tudom, hogy a rabbi milyen kifogással élnek. Talán azt gondolják, hogy Izraelben már elegendő rabbi van. Furcsa kifogás egy ájtatos ember részéről. Vagy talán úgy gondolják, Isten szívesebben veszli ha maradnak, hiszen a szétszórt nyájának szüksége van lelkipásztorra. Lehetséges. Ez is egy szempont.

Hízen annyi szempont van, amelyekkel manapság a gáluti zsidók kimagyarázhatják, miért nem mennek és telepednek le a Zsidó Államban.

Van egy kis csoport, amely úgy véli, Isten még nem küldte el a Messiaist, hogy felavassa az Államot, nem lenne tehát helyénvaló résztvenni felépítésében. Ezek az emberek ke-

mény erőfeszítéseket tesznek zsidóságukért és legalább a fantáziájuk következtében.

Mások, s számuk jóval nagyobb, a zsidóságot nem néznek, hanem vallásnak tekintik. De valljuk be őszintén, hogy a legtöbb gáluti zsidó szereti megszokott élet módját és aligha csinál egyéni lelkiismeretbeli kérdést a dolgotól. Őrájuk gondolunk, amikor felteszük a kérdést: „Mit jelent ma Izrael a zsidók számára?”

Nem, mit? Az őszinte válasz, nagyjából így hangzana: A gálutiban élő zsidók büszkék Izrael államára. Izrael olyan ügy, amelyért szívesen adakoztak Olyan hely, ahol szívesen töltik szabadidőjüket és költik pénzüket, ha ezt megengedhetik maguknak.

De nem az a hely, ahol sajátmaguk élni akarnak, Idegen ország, amelynek nehéz a nyelve és furcsák a szokásai. Nem könnyű új életet kezdeni benne. Ugy tűnik, hogy az emberek ott keményebben dolgoznak és alacsonyabb az életszínvonaluk. Nem egyszerű dolog feladni a megszokott, kellemes életmódot, karriert, kitépni a gyökereket és kivándorolni egy forró, veszedelmes és meglehetősen zavaros kis közkeleti országba, amikor másutt is lehet élni zsidó életet.

És, ha cionisták, akkor más variációkkal nyugtatják meg lelkiismeretüket. Valahogy így: Izrael szempontjából hasznosabb, ha kint maradok. Ha adakozom, szervezek, gyakorolom befolyásomat, publicitást csinálók. Eme értékes szolgálatok mind veszendőbe mennének Izraelben. Később, amikor családi, üzleti, pénzügyi problémáim rendeződnek, talán szó lehet a dolgotól. Később — és talán.

Nagy vonalakban, úgy hiszem, ezt jelenti a Zsidó Állam a megmaradt zsidó szárványok számára. Akiknek generációja megérte egy ősrégi álom beteljesülését.

(Jewish Chronicle)

AZ ÚJ KELET NEW-YORKBAN

REPULÓGÉPEN KÜLDJÜK NAPONTA (pénteken is)

ELŐFIZETÉSI ÁR: Fél évre minden nap: 37—dóllár
Fél évre péntek: 12.50 dóllár

Előfizetéseket és hirdetéseket az Új Kelet részére felvesz:
BUCHSBAUM ENTERPRISES
1563 Second Avenue, New York, N.Y. 10028
Telephone: 628-5771

★
Az Új Kelet kapható a nagyobb new-yorki újságkioszkokban.

★
New-yorki munkatársunk, Kahan Kálmán felvesz hirdetéseket és előfizetéseket lapunk részére, ugyanakkor szerkesztőségi ügyekben is az olvasóközönség rendelkezésére áll. — Címe:
KALMAN KAHAN
601 Ocean Ave. D6 Brooklyn, N.Y. 11226
Tel. 287-8976 6.30 után

Látogatás Szdé Náchum kibucban

Írta: FUCHS ÁVRAM

A betonból készült négyszögletes őrtorony kerek három évvel ezelőtt épült a kibuc mezén és vigyázott a település előszőr gyérszámú, később népes lakóinak életére és biztonságára. 1937-ben, Szdé Náchum kibuc alapításának esztendőjében, amikor az arab lázongások és terrorista cselekmények az eszempontjukat érték el, építették ezt az „emdat”, lövellést. Harminc évvel ezelőtt ez a kibuc volt az egyetlen zsidó szomszédja nyugat felől az arablakta Bét-Seánnak.

A szemközti Gilboá hegy tetején lévő falvakból is leereszkedtek időnként az arabok és amikor nem gyilkolás volt a szándékuk, lopással is „beérték”.

Ez a kibuc-széli lövállás most új köntöst öltött. Gyengéd kezek frissen vakolták és emléktáblát illesztettek az oldalára, amelynek felirata: Drága fiunk, Ávri Stadler emlékére, aki 1967 június 6-án Jeruzsálem felszabadításáért folyó harcok során „ösi halált halt”. A szombathelyi Stadler Jesájahu — Saje és felesége, a debreceni származású Ita készítette az emlékművet, amelyet színpompás virágokkal tarkított kis park övez. A gyászoló szülők gondozzák ezt a spontán emlékművet, ahol — közvetlenül a lövállás mellett — két olajfa-rönkből faragott szobrot állított fel a megölt apa. Az egyik üvegóra alatti szobor „Meduza”-fejet ábrázol, a másik, szintén gondosan védett szobor neve pedig: „Rémálom”.

Alig 20 éves volt Stadler Ávri, amikor az előretörő és élenjáró parancsnoki páncélosautóban utolérte a halálos repeszt. A vérvél megszentelt Jeruzsálemben, a Herzl-hegyi Katonai temetőben alusza örök álmát és szülői ma ez a szülői ragaszkodással gondozzák, ami egyetlen fiukból megmaradt: egy vörös cipő-ernyős sapka, egy pár előernyős cipő, néhány sárguló fénykép, tengernyi emlék és a kis emléktábla...

Náchum Szokolov, a neves újságíró és publicista, a Cionista Világszervezet egykori elnökének nevével viseli Szdé Náchum, a Kibuc Hámenchád kibucszervezethez tartozó kollektíva, amely 1937-ben telepedett le Bét Seán határában. Valahol azon a helyen, ahol a láthatatlan határvonal húzódik az Emek Jizreél és Bét-Seán völgye között. Lengyel és orosz származású chalucok alapították a kibucot, amelyhez az évek során más országokból származó pionirok is csatlakoztak, közöttük néhány magyar származású család. Ciprusból kerültek ide 1948 elején és nagyszertien

KÜLÖNÖS GYILKOSSÁG

A Times furcsa gyilkossági ügyéről számolt be olvasóinak. Egy 38 éves nordhumberlandi kereskedő vigyázatlan volt és ennek következtében kiesett egy ötemeletes ház ablakából. A ház előtt egy autó haladt. Ennek a tetejére zuhant a „vádolt”. Neki nem történt semmi baja, de a kocsi tulajdonos, Harold Hilton újságíró, — két nap múlva behalt sérüléseibe. A leeds-i bíróság gyilkosságért vonja felelősségre a kereskedőt. A vádlott ügyét hamarosan tárgyalják.

RENDELJE MEG AZ

UJ KELET -ET repülőpostán

A PENTEKI ES UNNEPNAPI SZAMOK előfizetése fél évre

EUROPABA 10.- \$
USA-ba és KANADABA 12.50 \$

Minden nap postázva félevre

Europaba 30.- \$
USA-ba és Kanadaba 37.- \$

Megrendeléseket elfogad az Uj Kelet kiadóhivatala. (Tel-Aviv, POB. 831.).

Megrendetés esetén kérjük a megfelelő US dollár összegről kiállított csekket mellékelni.

As UJ KELET

beilleszkedtek, mint például a Scheffer és Stadler-családok.

A Függelenségi Háború előtt a kibucot északra fekvő dombokon volt néhány arab falu, amelynek lakóit szintén rengeteg fejtörést okoztak a fiatal telepeseknek. Az arab falvak helyén most virágzó zsidó települések vannak és Szdé Náchum alapítóinak haja is őszbe vegyül, vagy pedig megkopaszodtak.

A Függelenségi Háború óta eltelt 19 év folyamán Szdé Náchum mindig a második tiszvonalon volt. Így van ez ma is. Pedig mindössze egy nyhe dombhajlat választja el Chámádjától, a jordániai ágyútüzek általandóan kített határmenti kibucot.

Smuállal, a kibuc 28 éves gazdasági fejlődésével beszélgetünk. Smuél Szdé Náchumban született és miközben a kibucról beszél, nem veszi le szemét szöske kislányról, aki — mint az egy vérbeli kibuci harmadik nemzedék tagjához illik — nagy igyekezettel néz fel magát a gyapotszedő traktor ülésére és onnan, mintegy 3 méter magasságból a kormánykerékbe kapaszkodva, „irányítja” a hatalmas gépszörnyet.

Szdé Náchum az első pillantásra olyan, mint az ország bármelyik kibuca. Kétszáz tagja — mintegy 350 lélek — szorgalmasan dolgozik és műveli a 9000 dunányi földet, amelynek kétharmadán gabonafélt termesztenek. A gyapotszedés 800 dunámon folyik, a halastavak ezer dunámra terjednek ki és jó termést ad a grape-fruít liget, meg az olajfaterdő is, amelyben országos viszonylatban első helyen áll ez a település.

A kibuc büszke a 600 főnyi birkanjáira, amely ugy tejeles, mint gyapujuhozam szempontjából az előkelő második helyen áll.

Tisztelegesen megénekel a mezőgazdálkodásból. Más kibuc-társaihoz hasonlóan Szdé Náchum is megpróbálkozott egyszer a gyár-ipar megteremtésével, azonban ma is szügyenkezik gondolkodni vissza erre a vállalkozásra, amely hatalmas gazdasági kudarc volt. Megalapították a „Sáldág” halkonzerv-gyárat, drága pénzen gépeket vásároltak külföldön, modern halfeldolgozó berendezést szereltek fel, hatalmas hűtőkamrákat építettek... És csak ezután derült ki, hogy nem gondoskodtak idejében megfelelő olcsó nyersanyagról és ami talán még ennél is fontosabb: piacról. Olyan drága volt a Sáldág terméke, hogy „egyszerűen” eladhatatlan volt.

A sors iróniája: eladták egy magánvállalkozónak a gépeket és a drága felszerelést, amelyek a hozzáértő üzemvezetés nyomán, most hatalmas hasznot hoznak a magánszektorhoz tartozó gyárnak.

Ebben a kibucban sem volt hiány a társadalmi problémákban. Az alapító tagok már elmúltak 50 évesek, a második generáció, „az új nemzedék” 25-30 éves, tehát hiányzott a közös nyelv. Hét évvel ezelőtt súlyosabb ment át a kibuc, ma már viszont szilárd a helyzet, bár a lakosság egyenletlen megoszlása nyomán, hiányzik a rendszeres utánpótlás. A fiatal generáció csak most házasodott, tehát a bölcsődék és óvodák zsúfolásig tele vannak, viszont nincsenek elemiiskolázó gyerekek.

A körülmények okozta „hiányt” elsősorban ifjúsági alijja befogadásával igyekeznek pótolni. Dél-Amerikából jött fiatal chalucok csoportja már sikeresen beolvadt a kibucba, csak hogy Szdé Náchumban is jól ismerik Izráél krónikus betegségeit: a lakáshiányt. Vannak veterán-családok, amelyek csak most, husz év után jutottak el a jól megérdemelt „sikun vátkimba”. Ez a lakástípus kis elő-

szobából, tea-konyhából, nagyobb nappaliból és kis hálószobából áll. Természetesen a lakásban van a csempézett zuhanyozó és a W. C.

Szdé Náchum nem éri be az eddigi eredményekkel és szervesen bekapcsolódik a nagyszabású körzeti fejlesztési tervekbe. A környéken sikeres vízfeltárási munkálatokat hajtottak végre és a kibuc reméli, hogy az öntözvíz kvóta emelése által sikerül kiterjesztenie a, belterjesen megművelt — tehát öntözéses — területeket. Egy további elgondolás szerint sárgarépát fognak termelni kizárólag export céljára.

A Sáldág kudarca nem tőrté le véglegesen a kibuc tagjait. Már tervezték egy nagyszabású finommechanikai és elektromossági vállalat felállítását, amely többek között a hadipar számára is dolgozik majd. Ez azonban távoli terv, mert a kibuc négy ifjú tagja csak a napokban kezdte meg a szakma tanulását a luddi Bedekben a repülőgép-szerelés javító üzemben.

Természetesen megtekintettük a néhány évvel ezelőtt épített, s a kényelem és a technika minden előnyével felszerelt közös ebédlőt, amelyre jobban illik egy előszobátlyú étterem elnevezése. Jártunk az időrágta, szülők deszkákból összezsuzskabált régi étkezőben, amely több mint negyed évszázadon át hűsögesen szolgált a chávérokat, ma pedig kizárólag az ifjúság rendelkezésére áll. Felkeresük a kis kulturházat is, amely nem más, mint egy eszpresszóval kombinált könyvtár és olvasóterem. A kávé kütüő és kétszeresen izlettet annyi lehet inni belőle, amennyi csak boléni fér és fizetni sem kell érte.

A kibuc kapujából, az Afula-Bét-Seán országút széléről még egy utolsó pillantást vetünk Szdé Náchumra. Közvetlenül a kapu melletti kerítésnél, árnyas liget és a szőlőfák alatt serény kis tábla jelzi: „Jár Dubi” (Dubi erdő). Ez a Dubi is katonai volt, aki 1960-ban Tel-Kácir mellett esett el...

GONDOLJON ÖREG NAPJAIIRA IS



MA EGESZSÉGESEK ES FIATALOK... DE HOLNAP?

A Kupát Holim sel Háhistadrut az egyetlen, amelyben a tagok szülei szerzteágazó orvosi szolgálatban részesülnek.

A Kupát Holim sel Háhistadrut az egyetlen, amelynek speciális kórházai vannak rokkantak kezelésére és rehabilitálására, krónikus és öregkori betegségekben szenvedők számára. (Tudnia kell, hogy a fiatal kor nem védelem ezen betegségek ellen.)

Ne felejtse el! A betegsegélyző-tag, aki abbahagyta a munkát, vagy nyugdíjba ment, jogosult Kupát Holim tagságának folytatására.

A képen: öregember fűrógép mellett dolgozik a ráanánai „Bét Löwenstein” gyógyterápiái intézetben, amely speciális rehabilitációs kórház, a Kupát Holim sel Háhistadrut 14 kórházának egyike.

KUPAT HOLIM SEL HAHISTADRUT



A Csillag lány

Erzsébet, 35, Ede A szám a név képezi 1944 már Magyarországra v sárnapján. Lenke születésnapját. E nába vándorolt. E évvel ezelőtt.

Az ungvári z sör Eichmann h ban a csendőrsz zsidók összetérték a halálvonatok, család öt tagja: három lánya, Fra jódóbb, Lenke egy öreg nénié, mézetti, büszke gondozója volt é landó sorsára hat az infernóba.

Lenke volt a Jenác, az első v difogásot megjár tehetség, magya hogy minden álmban — bár fia korában vereskedt dott és cinbalm Gchrüder Csillag elektrotechnikai nem sokat értett iródalom, a tudó

A főbíró, a z zető professzora, olvasta a déli újs a konyhában az az ebédelési sz volna, hogy az be az ebédet, a tervezéssel, izléss Két nagy embert leste elismerő sz sősorban férjének akinél különb em hozzá negyven é a fiát, aki tejté éves elmúlt és orsz

Bent a szalon nyúlt a főbíró a hoz és figyelme egyik vezető re egy igen kinos hangon beszélt a megelt a keze, a lőt. A szeme ellőtt, le is csúsz a szőnyegre. Tot schogyan sem v könnyek harmata redőit.

A fiu érkezett, autó hangját, a sápadt volt a fia olyan hangszullya apját, majd a szob

A főbíró min igyekezett paranc került is észrevét lánia és a hanc csuklás, fájdalom rodás. Olyan hat megszokott kérde könnyedén cseveg és ebédalatti idő volt és örültek egy Az ifju megle de most feltűnő ételt, a feldiszite doggá tette vele belőle villája végyúrte le, mint a begrizt.

— Fáradt van fiatalember. Az rá. Soha nem pa gyengének. Az a mébe.

A fiu megindok — Nagyon süti szál katonai élet tam érte, mint annál is jobban, szahozni az életbe

Az anya meg történetet velet? beszélt, mintha a sebb titka volna, hogy dícselkedett sem sok, tőle m szellemben nevelt a helye, aki soha nek mindig példát

més a h nye tős elő önt.

E sz te te La lé

A is vi g i u

Csillag Lenke, a mártír-költő

— AKIT NEM SZABAD ÉS NEM LEHET ELFELEJTENI —

Irt: BÀN OSZKAR

A Csillag lányok öt voltak: Lenke, 38, Erzsébet, 35, Edit, 31, Lilly, 30 és Kató 24. A szám a név után, a lányok életkorát jelképezi 1944 március 19-én, a Hitler-légiók Magyarországra való bevonulásának fekete vasárnapján. Lenke nem érte meg a következő születésnapját. Edit még 1934-ben Palesztinába vándorolt. Itt halt meg Izraelben néhány évvel ezelőtt.

Az ungvári zsidókra 1944 tavaszán került sor Eichmann halál-menetrendjében. Áprilisban a csendőrség megkezdte a Ung-megyei zsidók őszterelését és májusban elindultak a halálonatok. Az egyik volt a Csillag-család öt tagja: Csillag Ignác, a felesége és három lánya, Erzsébet, Lilly és Kató. A legidősebb, Lenke egy másik vonaton „utazott” egy öreg nénikével, akinek ez a független természetű, büszke lány, hónapok óta ápolónője, gondozója volt és akit Lenke nem volt hajlandó sorsára hagyni — tehát vele együtt ment az infernóba.

Lenke volt a család büszkesége. Csillag Ignác, az első világháborút és három évi hadifogságot megjárt elektrotechnikus művelt és tehetséges magyar-zsidó volt. Azt remélte, hogy minden álma valóra válik Lenke lányában — bár fii lett volna! Már eleni iskolás korában verseket írt, szavalt, meséket mondott és cimbalmozott. Csillag Ignác, ámbár gebrüiter Csillag név alatt elég jólmenő elektrotechnikai vállalat társtulajdonosa volt, nem sokat értett az ízlethez. A könyvek az írodalom, a tudomány, a zene sokkal jobban

érdekelte. Egyszer Lenke mentette meg az üzletet és az imádott apa jövevét a csődötől a maga-kereste és hozomány céljára összegyűjtött pénzcsékjével.

A Csillag-ház tele volt könyvekkel, zeneművekkel és hangszerekkel. A papa fuvalótól ébenfa hangszeren. Kató hegedült, Lenke cimbalmozott és az egész család együtt koncertezett, muzsikált, énekelt, szavalt, olvasott. Nyaraként a nagy bérház udvarán előadásokat tartottak a környék gyerekhad részére a papák által összeállított színpadon.

A Csillag-család élete csupa öröm volt. Az évek multak. A lányok nővekedtek. Lenke versei hirre kaptak, díjakat nyertek az iskolában. A lányok közül az idősebbek már férjhezmenő korban voltak: csak az izleti viszonyok nem voltak a legjobbak. Tehát Lenke — ámbár az egész család egyhangú határozata értelmében, csak írodalommal kellett volna foglalkoznia — állásba ment. Közben a versei megjelentek az ungvári Zsidó Néplapban. A szerkesztő szép jövőt jósolt neki. A harmincas évek közepe táján azonban el kezdett köhögni. Egy évi gyógykúra következett a Tátrában. Ott, a Tátrában, ahol a halál gondolata mindig körülötte settenkedett, Csillag Lenke tehetsége kezdett kibontakozni. Sok verset írt 1937 előtt is — majd nem mind elveszett — de a Tátrában 1937-ben írta az egyik legértékesebb versét a megmaradt 45 közül. „Tűcsök muzsika” a címe. A lesi halál közelségét érzékelteti finom hűpengetéssel.

A lábadozó sápadt, szomorú.
Valahol szobája ablakán
Tűcsök Muzsikál.
Az egyik még nem tudja hinni, hogy
Dereng a hosszú lázas éjszaka.
A másik nem hiszi el, hogy itt az ősz
És meg kell halnia.

Lenke meggyógyult. Hazament Ungvárra, folytatta a könyvelősködést és a versírást. Szomorúsággal a szívében szemlélte a körülötte egyre gyorsabb ütemben rohanó eseményeket. Nyugtalan volt. Ugy érezte, hogy valami hiányzik az életéből, a függetlenség harmonijából. Bécsbe ment egy évre németül tanulni. 1940-ben Pestre költözött. Azt remélte, hogy a magyar főváros légkörében megtalálja, amit keresett, önmagát.

Egy darabig rokonoknál lakott, aztán elszegődött mint „háztartási alkalmazott” egy fiatal házaspárhoz. Ujszülött volt a ház és a fiatal anya akkor már nem vehetett fel nem-zsidó cselédet. Lenke folytatta a versírást és művelődött, most már olvasott németül is. Beküldte a verseit pesti lapok és folyóiratok szerkesztőseibe, ahol azzal biztatták, hogy sorra kerülnek, ha meváltozik a politikai helyzet... „majd értesítjük”. A versek önkéntes elvételre. Lenke szorgalmasan végezte nap-nap után teendőit és várt, egyre várt. A repedés a szívén egyre nagyobb lett, de a végetes várakozás alatt is tovább írt, irt, egyre irt.

Egyik Pesten írt versének címe egy nagyon is kommersziálisan hangzó ígéret volt: „Venni”. Venni — gnyoson kiejtve. A vers véreik és látket éhes fájdalommal és iriggyal kinnal nyul az élet után.

Venni. Tudjátok, milyen nagy sor
jökérvien, jól lakva jární?
Sokan nem tudják kifalálni.
Venni. Venni édes tejet
S hódolattal mint az uraságot

Kiszolgálni a szomszúságot.
Es huszonkét karátos
aranyra sült kenyeret venni,
vinni dallal, diadallal
és báronyra tenni,
kerekéből lakomázni
és andalogni jóllakottan.
Ur lenni s mint egy tündéralmot
örömben nézni a világot.

Nagyon érdekes, hogy Csillag Lenke minden bizonnyal teljesen tudatosan megfordította a szabályos szonett versszakok sorrendjét azzal, hogy szonettjében a két 3-soros versszakot a vers végéről a vers elejére helyezte át, ami annak a bizonyítéka, hogy új utakat is keresett.

Amikor már torkig volt a várással, hazament Ungvárra. Állást vállalt egy közeli faluban egy beteg öregasszonynál és hűségesen vele maradt élete végéig. Vele ment Auschwitzba. Hiába kérelték a szülei, a testvérei, hogy költözön haza, hogy legyenek együtt a vétes korszakban. Nem ment. Az ő helye az öreg néniké mellett volt. És továbbra is irt, irt, irt.

Lenke sejtette a véget. A haza tett utolsó látogatása alkalmával kéziratát az apjára bízta. És Csillag Ignác, mielőtt feleségével és az otthon élő három lányával együtt vagonba zárták, átadta Vera Romisovskájának — és zenetanárnőnek Lenke verseit, Kató hegedőjét és a saját fuvalóját — a Csillag-család minden igaz kincsét — megőrzés végett... amíg a vész elporzik a világ fölött.

1945-ben három Csillag-lány, Erzsébet, Kató és Lilly visszakérültek Ungvárra és vártak. Se a papa, se a mama, se Lenke nem tért vissza és amikor visszakapták Lenke kéziratát és kezükbe vették a 45 verset, „úgy éreztük”, mondta Lilly, a nevelők Csillag lány, „mintha halott testvérünk élő szívét tartanánk a kezünkben”

AZ ÁLDOZAT

— ELBESZÉLÉS —

Irt: ZOLTAN DEZSÓ

A főbíró, a jogtudományi kar tanszékvezető professzora, kedvenc foteijába süllyedve olvasta a déli újságot, miközben felesége kint a konyhában az utolsó tennivalókat végezte az ebédelési szertartáshoz. Nem engedte volna, hogy az ő két emberének más találja be az ebédet, amit oly nagy gondossággal tervezéssel, izléssel és hozzáértéssel készített. Két nagy embert etetett, két nagy embernek teste elismerő szavát, elégedett mosolyát. Elsősorban férjének, a kedvében akart járni, akinek külön embert nem sodorhatott volna hozzá nyugvó ével ezelőtt a gondviselés és a fiát, aki tejjelészajú ifjúnak hat, bár 37 éves elmulit és országosan elismert sebész.

Bent a szobában minden izgalom nélkül nyugt a főbíró a megcsendülő telefonkagylóhoz és figyelmesen végighallgatta a főváros egyik vezető rendőrszolgálat információját egy igen kínos ügyben. Csendben, elfulladt hangon beszélt a rendőrezredessel és megreaggott a keze, amikor helyére tette a kagylót. Az apa elhomályosult, nem látta a be-tüket, le is csúszta az újságot maga mellé a szőnyegre. Türelmetlen kezdte a szemét, de sehogy sem végzett ezzel a munkával, a könyvek harmata egyre hullt, mosta arcának redült.

A fii érkezett haza. Az apa megismerte az autó hangját, a hirtelen fékezést. Egy kicsi sápadt volt a fii és szórakozott, de ugyanolyan hangsúllyal és kedvességgel üdvözölte apját, majd a szobába belépet anyját.

A főbíró minden erejének megfeszítésével igyekezett parancsolni feltűrt érzelmén. Sikertelen is észrevétlenül az ebédelő helyét elfoglalnia és a hangján sem érződött semmi, elcsuklás, fájdalom, csodálkozás, vagy felháborodás. Olyan hangsúllyal tette fel fiának a megszokott kérdéseket, mint mindig és olyan könnyedén csevegtek, mint minden ebédelőtől és ebédelőtől, amikor a család együtt volt és örültek egymásnak.

Az ifjú meglehetősen szófukar ember volt, de most feltűrt kedvességgel dicsérte az elő-élet, a feldúsított pástétomat és anyját boldogtá tette vele. Pedig csak csipetnyit vett belőle villája végére és azt is oly nehezen gyűlte le, mint a rosszévó gyermek a tejbegrizt.

— Fáradt vagyok! — tette le a villát a fátalamban. Az anyja csodálkozással nézett rá. Soha nem panaszkodott, soha nem látszott gyengének. Az apja firkészve nézett a szemébe.

A fii megindokolta fáradságát.
— Nagyon súlyos műtét volt. Egy szép szál katonai életért küzdöttem. Ugy harcoltam érte, mint a saját életemért, vagy még annál is jobban. Azt hiszem sikerült öt viz-szahozni az életbe.

Az anyja megrendülten nézett a fiára. Mi történhetett vele? Soha orvosi munkájáról nem beszélt, mintha az a legmélyebb, legszemélyesebb titka volna. És még nem volt példa rá, hogy dicsőkedett volna. Tudta: tőle semmi sem sok, tőle mindent joggal elvárnak, olyan szellemben nevelték, akinek mindig elől van a helye, aki soha nem futamodhat meg, aki nek mindig példát kell mutatnia.

— Talán szabadságra kellene menned. Utazz el néhány napra., az is sokat jelent — mondotta az anyja. A fii a fejét rázta, nem mehet most sehová, sok a munkája, élete fordulópont előtt áll.

Mikor végeztek az ebéddel, a mama visszavonult hálozójába, az apa is így tett volna, ha nem kellett volna sűrűsben beszélnie fiával.

A főbíró belekarolt a fiába és bevitte őt a dolgozószobájába. A fii csodálkozott rajta, hogy apja magához hivatja, máskor az asztaltól felkelve már majdnem leragadt a szemhéja és a délutáni egyórást alvást nem tudta elengedni, csak ha semmiképpen nem volt más kiútja.

Az apa hangja visszafojtott volt és nagyon csendes.

— Rágyujtasz egy szivarra?
A fii beletért a szivarostádjába és egy kis szivart keresett elő, lassan, óvatosan jódóhuzva gyújtott rá, míg édesapja a szokásos szertartással vágta le a végét egy vastag, világosbarna szivarnak, lecsúszta róla a gyírfitt és az asztali öngyújtó magashaszkók lángjánál meggyújtotta.

Egymással szemben foglaltak helyet.
Az apa szólt meg először:
— Nincs semmi közölni való?
— Nem tudom, mire gondolsz apám?
— Gondolkoz egy kicsit!
A fii arca kiborszolni lett, de összeszorította a száját: tagadón rázta a fejét.

— Mégis, gondolkozz!
— Apám úgy beszél velem, mint egy vád-lottal a vizsgálóbíró, vagy egy rendőrtiszt. Így nem vallat egy főbíró.

— Igaz, egy főbíró így nem vallat. Meg-kaptam a kiutasítást, tehát rajtam a sor. Egy orvos nem viselkedik úgy, mint ahogy te tetted ezt, ma reggel.

— Miről beszélsz?
— Telefonált Aloni a rendőrszolgálatra.
A fii érezte, hogy elhagyja minden ereje. Szuggerálta az apját, hogy hallgasson, ne mondjon semmit, ne mondja azt, amit nem tudhat senki, sem Aloni, de még a Jóisten sem. Az apa megértette a fii gondolatait.

— Vannak könnyelműen eldobott narancs-héjak. Azokon elcsuszik az ember. Pedig te biztos voltál benne, hogy a kanyarban senki nem látta, amint elgázoltad az öreget és vére-be fagyva, magára hagytad. De egy alacsony-rangu rendőrtiszt, egy szabadságszó rendő-r, házának tetején tergette a frissen mosott ruhát és mindent látott, megismerte a kocsidat, még a biztonságot kedvéért felirta az autó rend-számát is. Ez volt a narancshéj.

A fii a kezébe temette az arcát. Jobban félt apja tekintetétől, mint minden mástól, ami rá vár.

Az apa hangja megcsuklott:
— Rengeteg mentőkörülmenyed van. Jó ügy-veddel meg is uszhatod, talán... majdnem. Elsején professzor leszel, imádod a hivatá-

sodat, jogosan tartottál tőle, hogy elvonják az orvosi engedélyed, társadalmon kívüli lény lesz belőled, kettőtörök az életed, gyszá-ba, szomorúságba sodrod szüleidet. Egy öreg embert, nyolcvan felül gázoltál el, egy szoci-ális esetet, miatta ki kell adnod a kezéd-ből a gyogyító kést, amivel fiataloknak adod vissza az életet, katonáknak, ifjú tudósoknak, anyáknak...

A fii felállt a fotelelől:
— Semmire sem gondoltam. Ugy tört rám a baj, mint a villám. A reflexeim működtek, az agyam megállt. Nem tudtam mit tenni. A gázpedált nyomta a lábam. Neked mon-dhatnám azt is, hogy a féket akartam nyomni, de egy felsőbb hatalom nem engedte a lábam-nak ezt a műveletet végrehajtani, a gáz kel-tett nyomnom és emiatt hittem, hogy megsza-badtam, a következményektől és csakis mag-gammal, a lelkiismeretemmel kell szembe-nézniem.

— Mindent elvesztettél, mert gyáva volt-lál és megszegted az esküdet — mondta a főbíró olyan hangon, mintha megfogalma-zott üteletet olvasna fel.

A fii szeme kerekre nyílt:
— Nem gondolkodtam. Beszámíthatatlan állapotba kerültem. Hiszen, ha felveszem a kocsira az öreget, ha behajtok vele a kórházba és telefonállok a rendőrségre, akkor legfel-jebb megbüntetnek gyorshajásért... az öreg nekiszaladt a kocsinak, kanyarban, nem lát-hattam... Lehet, hogy fizetnem kellett volna a családnak, hogy zsaroltak volna, fenyeget-tél volna, az is lehet, hogy néhány hónappal e-lelődtél volna a professzori kinevezésem. De semmi más baj nem ért volna. Ugy visel-kedtem, mint egy bűnöző, aki a tett elköve-tése idején nem gondolt a következményekre...

A főbíró arcán ugráltak az izmok.
— Megszegted az esküdet. Felesküdtél az orvosi hivatásra, az orvosi etika betartására és hamisan esküdtél. Mondt el nekem az orvosi esküt. Azt akarom, hogy átérezd, mi-lyen nagy a bűnöd. Halljuk az esküszöveget — kiáltotta a főbíró.

A fii szétártá karjait:
— Nem tudom... Ennyi idő után...
— Tudnod kell, koncentráli!
— Megpróbálok... En... én... az or-vestudományok doktora... esküszöm... es-küszöm...
— Megállt
— Folytasd — ütötte az asztalt az öreg
— Oljjon meg apám, de nem tudom... nem tudom... most már a fii hangja is ingerülté vált.

A főbíró szigoron nem oldódott:
— Jó. Most menj el a rendőrségre. Az ez-redes vár. Órák óta vár.
— Elmegegyek apám.
Az öreg dühbe mély szomorúságra válto-zott.

— Kár, de nagy kár, hogy összetört az életed, hogy nem vigyáztál rá jobban. Pedig mennyi munka van benned. Micsoda értéket

pusztítottál el!
A fii halkán felelt:
— Azt sajnálom, hogy apámnak, meg anyámnak fájdalmat okoztam.

A főbíró báronyos tekintettel nézett a fiára:
— Azt sajnálod, fiam, hogy megöltél egy embert. Ne mérlelel, ne mondd, hogy ki volt ő, nem küldhetsz senkit a Tatyagoszra. Nem érvelhetsz azzal, hogy öreg volt, kevés idejétől fosztottad csak meg, hogy örömtelen életű volt, hogy a társadalom nyúse volt. Ember volt. Mikor Michelangelo egyszer ki-jött a Szent Péter bazilikából és felnézett a magabánállo alkotásra, egy öreg koldus fo-ta meg ruhája s-ögéjét, alamizsnát kért tőle. Michelangeloból és szavak törtek az ég felé: „Ó, mennyivel többre értékelem ennek az öreg koldusnak a kononyáját, mennyivel na-gyobb remekmű az aevvelje, mint ez a ba-ziliká”. Mert Michelangelo humanista volt. En is arra neveltelek. Meg arra, hogy az or-vosnak a humanitás nem privilégiuma hanem törvényes kötelessége is. Ez a te legnagyobb bűnöd, hogy még most is, e percben is job-ban sajnálod önmagadat, meg a szüleidet, mint azt az embert, akit megöltél. A bűn-öd nem csak te fizet meg, de a társadalom is. Igazságtalanul bűnhődik a te bűnödért a társadalom, mely kévtelen lesz lemondani rólad. De még mindig jobban jár, mintha nem lett volna a narancshéj és nem csuszol el rajta. Erköles nélkül a tudás nem érték.

— Azt hiszem apám, hogy mindenben igazad van. Talán csak egyben nem. Abban, hogy olyan tökéletes és ezzel még jobban ki-hangsúlyozza az én hitványaságomat. Segítsen rajtam, apám!

— Milyen sebtésre gondolsz fiam?
A fii könnyőrogye emelte tekintetét az apa-jára.

— Nem intervenciót kérek, nem magas-rangu kapcsolatainak okos felhasználását. Nekem most nem erre van szükségem.
— Erről nem is lehet szó.

— Nem is kérem... értsen meg apám. Tudja mit kérek? Egy humanista gesztust. Most álljon előm és mondjon valamit, mond-jon el valamit az életéből, a múltjából, ami nem volt százszerű, amit megbánt, ami terhel a lelkiismeretét. Mert nem élhetek ilyen nyomoruságos összehasonlítással.

Az apa arca meglemevedett, kezében a szivar megreaggott és hamuja a földre hullt.
— Nem értem, mire gondolsz?
— Megmondtam világosan. Az én tette-met csak akkor fogom bírni elviselni, ha tu-dom, hogy a maea múltja sem szeplőtlen, hogy nem olyan tökéletes, ahogyan mindenki ismeri, ahogyan mindannyian látjuk.

A főbíró nagyon lassan megindult a sző-nyegen. Tekintete a mintákat követte. Hány-szor róttá így írodai szobájának kopott sző-nyegét ítélethozatal előtt. Hányszor kellett megvizsgálnia lelkiismeretét, hányszor kellett önmagát próbára tennie, hogy belélelje magát a vádolt helyzetébe...

A fii, reménye, büszkesége most ott áll (Folytatás a 13-ik oldalon)

Sirhely az Olajfák hegyén

Írta: JICCHAK KENÁN



Anna Ticho: Öreg nő.

Immár hatodik éve, hogy a hadügymisztérium és a közoktatásiügyi minisztérium közös irodalmi versenyt rendez, amelynek keretében három elbeszélést jutalmaznak pályadíjjal. A díjnyertes munkák a héber könyvhét keretében látnak napvilágot. Az alább közölt elbeszélés Jicchak Kenán műve, amelyet első díjjal jutalmazott a zsidó és a most zárult könyvhét alkalmából.

Este.
Egy pillanatra még megpihent a nap a marakesi Kotobia meszet tornyának ormán, aztán maga alá húzta aranyláncát, eltűnt a horizont mögött, amelynek az Atlasz-hegység vet határt északra és a Sahara délen. A gyérn égő utcai lámpák örömtelenül sápadt fényt ártáltak. Az elváltások méla órája ez.

En még csak gyerek vagyok. Alig töltöttem be tizenegyedik évem és máris Erec-Jiszraélbe készülök. Apám egy 'eljes' évvel öregbítette koromat, csak hogy utazhassak. Az illetékesek tanácsolták így.

Nem bucsuztam el a pajtásaimtól. Apám nozogatása közben nem maradt időm a bucsuzkodásra. Sietősen, mint mindig, sürgött. Arról nem is beszéltem, hogy a búcsúzóknak az elváltásokkal szembe kellett nézniük. Apám az utazás előtt megkérdezte: "Mennyire vagy boldog?" Én csak azt feleltem: "Még mindig boldog vagyok." Apám csak bólintott, és elment. Utazásomat megelőző utolsó napokban sokszor hallottam, amint apám lelkére beszélt: "Nem tudom, hogy mit akarsz, de ha nem akarsz visszajárni, akkor ne menj. Én csak azért akarom, hogy láthassalak." Apám szavai mindig visszhangoltak fejemben. Apám az utazás előtt megkérdezte: "Mennyire vagy boldog?" Én csak azt feleltem: "Még mindig boldog vagyok."

Mintha eső mosta volna le az utcát, olyan fényesnek tűnt a hirtelen. De a felcsillanó csillagok emlékeztettek, hogy szemem nedvesek. A sötét sikátorokban haladtunk, apám elől, én nyomában. Így ment bizonyára Ábrahám és Iszák is a Moriya-hegyre, némán, gondolatokba merülten. Apám meg-megállt néha egy pillanatra, hogy utóljárjon.

Elérkezünk a templomhoz. Itt a gyülekezés helye. Sokszor voltam itt ünneplő ruhába öltözve, kezem apáméban, sokszor mentünk a lezárt redőnyű üzletekkel szegélyezett utcákban. Az arab üzletek is zárva voltak. A szombati nap mindig különlegesen tündt szememben. Levegője tisztább, napvilága aranyosabb és az utcák, igen, az utcák is szélesebbek.

Szerettem a templom zsongását. Az ima hangjai kiszöknek innen, szétáradnak az utcákon, behatolnak a házakba, megremegtetik a mindig sérénykező anyák szívét, a magasba röppennek. Most, majdnem lopva jöttünk erre, sikátorokon át, amelyekben még soha nem jártam.

Megérkezünk, intett apám megállásra és eltűnt, hogy bejelentse jöttömöt. A templom előtti térségen kisebb csoportokban összegyűjt emberek. Két-három komorarcu felnőtt, s kicsit távolabb, félvállról pillantású, csodálkozó szemű emberek. Elhalmozók tanácsokkal, s ő némán bólogat jelent.

Apám sietősen lért vissza. Zsebébe nyúlt, kihúzta az előző nap odakészített bankjegyet és zsebenbe dugta. Reménykedtem, hogy ezer

frankos. Nem mertem kihuzni a papírpénzt a szemem láttára, csak a szövetet át tapogattam. Apám fölém hajolva szólt: — Erec Jiszraélbe érve menj el Jeruzsálembe, add át anyámnak a lepedőt, amit kért és mondd meg neki, hogy nincs messze a nap, amikor mi is megérkezünk.

Sietősen megcsókolt és elnormolta a mondatot, amelyet sokszor mondott jó óráiban és amely körülbelül ennyit jelent: cserépedj férfivé. Most először éreztem száraz hangjában valami fátyolos nedvességet. Aztán elment.

Először is megvizsgáltam a bankót. Mindössze százfrankos volt. Zsebennek legfelsőbb mélyére gyűrtem és letelepedtem csomagjaimra. Apám eltávolodó alakját követve tekintetem és furcsa érzés lett urrá rajtam. Csak most fedeztem fel, hogy az utazás egyben az otthon elhagyását is jelenti. Azt, hogy nem látom anyámat. Hogy gyermekkorom félszéknek végleges elhagyását jelenti. Pedig még fióka vagyok, nem növesztettem szárnyakat. Vad vágy fogott el, hogy apámmal együtt hazatérjek. Csak fojtogató torkomat éreztem és a könnyek tengerét. Aztán lassanként beleméltam a tündécsék és ábrándok tengerébe.

Eszembe jutottak apám péntek esti meséi, amikor az étel feletti áldás befejezésével távoli napok és messzi országok történelme fogott. Tengerből indult és hosszas és fáradsó, száraz és ösvérhátan megtett utazás után, egy hónappal később hajót kötött ki Alexandriában. Mert tudnotok kell, szokta hangsúlyozni, véglegvona jelentőségteljes pillantást figyelő nyájan, rajtuk — hogy azokban a napokban Haifa Isten-hátamögötti halászfalu volt és azokban a napokban a jaffai kikötőben lámpással sem lehetett egy tisztességes mólt találni. Alexandriából vonaton utaztunk Jaffára, onnan dilizsánsz vitt Jeruzsálembe.

Három évet töltött apám Erecben, keresztül-kasul bejárta, majd anyja elé állt — Visszatértek Marokkóba. Az anyja nem ellenkezett és apám rövid idő múlva visszatért oda, ahonnan elindult.

Bár nem apám útját követtem, az én utamat is sok nehézség kísérte. És őszintén bevallom, az Egyiptomból kivonuló zsidókhöz hasonlóan, nem egyszer vágyakozott lelkem az én Egyiptomom után. Marakésbe húzott a szívem, magas várfalához, temérék mecsétjéhez, amelyek tornyán csoksan pihen az azurkék ég. A műzein kiállítására vágytam, amely mintha a mennyekből szállna alá. A szürkésfekete színekben uralkodó nevedet áhítottam, keskeny utcáival, amelyekre teők borulnak fentről, s amelyeken zennycsatornák folydogálnak. A Halálmecsetet akartam látni, ahol az emberek tengerében elvegylőnek a csodatevő búvárokat. A kigyó-büvíőket, a tűznyelőket, a kard és ívegfalókat. Anyám történeteit is néklőztem és apám útseit sem felemlítettem ki.

Ósytáink sárgásan aranyolt, mindent beborító homokszivatarban bolyongtak. Minket a fent és lent égszínkék sivatag vett körül. A két minden árnyalata. Néha ug tűnt, hogy hőföher felhőt látok, amely felülől uszva kiert minket. A várakozás hosszú órái és hirtelen remegő kiállítás, mely hírül adja a hajó orrában szorongóknak: már látni a partot, Erec. És a visszhang a látóhatárol a látóhatárig terjedt, elkeveredett a sárlyak nyának suhogásával és imádság suttogásával, amely kifejezte a lélek minden vágyakozását a csodálatos találkozás után.

Bizonyára így szakadt fel a kiállítás a sivatagi vándorok lebléből, amikor az Igéret Földjének Kiszöbéléz érték. Aztán ölelkezés volt és csókölözés és hatalmasan zendülő ének, a leg hatalmasabb, amit valaha is hallottam.

"Arca álmu! Arca álmu!"
Csak estefelé szálltuk le a hajóról. Senki nem borult a földre, hogy megcsókolja porát. Nem volt föld, se por, csak kemény és hideg betonpálya. De mégis, ha csak egyikünk leborult, mindannyian követünk volna példáját.

Félt értem Erec Jiszraélbe. Nehéz az éjeli busz. Még sokkal nehezebb az éjeli ismerkedés egy új országgal.

Csak három hónappal később indultam Jeruzsálembe, hónom alatt szorongatva a fehér lepedőt, apám ajándékát anyámnak. Hosszas keresés után végre megtaláltam nagyanyám aijája előtt. Két, alig hallhatóan halk kopogás, a szokásosnál hosszabb várakozás, majd az apráként kinyitó ajtó és előttem tündött, ráncosarcu, zöldszemű és egy-neshátú öreg-asszony állt, nagymama.

Képzletemben sokszor átéltem már ezt a találkozást, emlékeztembe véve, hogyan is fogok viselkedni. De most, mintha megmenultam volna hirtelen. Csak kósónés bugyant ki számon, semmi több. Némáság állt közöttünk. Arcában olvastam a lelkében lejátszódó drámát: a csodálkozást, mely mélyrenézé tékinlétéé változik, a tündést, melyet felismerés követ.

Chánán fia vagyok, öntöttem szavakba, amit már maga is megértett. A széles mosoly némileg kisimította arcának redőit és szemének zöldje mint a friss levél, amelyet ide tavaszi szélvullalt béktüget. Hosszasan rántekintett, majd lehunyta szemét, mint aki a régmúlt képet hívja maga elé. S mintha nem peregtek volna le az évek, mintha fia volna az, aki most előtte áll. Biztosan azon gondolkodik most, hogy hiszen ilyen volt apja is, mintha nem utazott volna el, mintha nem telt volna el azóta harminc esztendő.

Aztán sorozatos látogatások következtek. Minden után nagymamához vezetett. Itt töltöttem minden szünidőmet. Az az első érzés, hogy nem tudok hogyan beszélni egymással (nagymama jordániai arabot beszélt, én mágrebi zsidózt), eltűnt idővel. Erthetetlen volt számomra, hogy egyáltalán nem tudott héberül. Ki-ki saját nyelvén b'zlt, s bár sokat mondtunk és keveset értettünk, mégis elégedő volt.

Egy nap, alkonytáj, amikor úgy tűnt, hogy kimerültünk minden témát, amiről beszélni vagyunk képesek, amikor a kiszáradt kut kíváján üldögelőkhöz voltunk hasonlók, hirtelen felállt nekem, hogy fontos mondanivalója van. Közelebb húzódtam és rögtön meg-szélni kezdett: — Fiammal jöttem Erecbe, apádmal. Jeruzsálembe éltünk, de ő, apám könnyelműen visszatért Marokkóba. — Mentegetőzve mosolygott, hogy így beszél róla.

— Nos, mit lehet tenni, Isten akarta. Emeletes házat vásároltam a mágrebiek utcájában, vándoroknak, zárandókoknak adtam szobát. Mindenki ismert engem, Mirjáam nagymamát. És így szólvá, fény csillant szemében és szomorú fintor árulkodott mostani magányáról — és akkor kiört a háború. Arab bántaim hirtelen megváltoztak. A zsidóegyedtet ostromgyűri vette körül és többé már nem volt menekülés. Elhagytuk a várost, fűszaka volt. A templomban gyülekeztünk valamennyien. Öregek voltunk mind, szemünkben a félelem és rettegés, ajkaik imát mormolnak. És hirtelen, anélkül, hogy tudtuk volna miképpen, honnan és miért, hosszas sorozatot adtak le a templomba. Két fogót fogott fel tistem. Látdt, ott és itt — mutatott mellé és combjára — a golyók még bent vannak. Még sorosabban hajolt, mint aki titkot oszt meg:

— A lepedőt, amit hoztál nekem, halotti lepelre kell. Hiszen tudod, már nem vagyok fiatal, sirhelyem is van az Olajfák hegyén. Évekkel ezéltt vásároltam. Egyszer egy héten szoktam meglátogatni. — Még és még jobban fölém hajolt és majdnem suttogva mondta:

— Meglátod, még élni fogok, mert ott és csak ott akarok eltemetni lenni.
Furcsa, mennyire felgyultak szemei, amikor haláláról beszélt. Ez az öregék módja. Frelmük felenged a koral, nem tesznek már különbséget álomok és valóság között. Majdnem azt akartam mondani neki: de nagymama, lásd, tizenhét év telt el azóta, hogy szobád ablakában ülve tekintetelt az Olajfák hegyére. Reményed csak hii reményiség. De a gondolat, hogy egy ember így hibet napokat és heteket, ószón, télen át, évről-évre kétségbeesés és megadás nélkül — megakadályozta szavaim feltérését. Hiszen ugyan miije is maradt még álmain kívül ...

Az évek multával egyre ritkábbak lettek látogatásaim. Erthetetlen volt számomra, hogyan tartja még mindig magát, messze töl a nyolcvanon. Korán kel, bevásárol, főz, tisztogat és még imádkozni is marad ideje. Közben bevonultam. Hevenyészett látogatásaimkor kezébe vette a piros baretet, megismogatta, s jelentőségteljes pillantásokat küldött felém, mintha azt mondaná: megvalósulás felé halad az Olajfák-hegyi sir álma.

II
Kürtört a háború. Egységem emberei utolsóként kapják meg behívójukat és elsőek az ütközetben. Színáj felett kellett volna tgrununk, de az est leszálltával Jeruzsálembe mentünk. A szirénák vijjogása, s a néptelen utcák sötétje ránehézett a szívem, s az akna-

velők hosszas ugatása a félelem repeszté szőrtá végig az utcákon. A néptelen utcák el-lenére, tudtuk, hogy a város lakói velünk vannak, s ha a szívek világíthatnának, hatalmas fény árasztaná el Jeruzsálem sikátorait. És tudtuk, ha össze lehetne gyűjteni a könnyeket, fengerrükbe borulna a város.

"Az ütközetet megelőző" órákat Bét-Hákeremben töltöttük, nem messze nagymama lakásától. Mindössze két háztömb.

Megkerestem a parancsnokot.
— Látni szeretném a nagymamát — kértem — Itt lakik, nem messze, néhány perc és máris visszajövök.

Egyedül lépkedtem a sötét és kihalt utcán. A házak mintha remegtek volna a robbanások vad haragjától. Felsiettem az annyira ismeret közlépésén. Hol vannak az ártatlanság és béke gyermekkorának napjai. Megálltam az ajtó előtt. Még mielőtt kopogtathattam volna, nagymama állt előttem, mint akkor, amikor először érkeztem ide, kezében a fehér lepedővel. Arca sápadt volt és nem tudtam, hogy a félelem, vagy az örögség miatt.

— Nagymama — motyogtam, ahogy aszó-bába léptem — nagymama, megylük az Óvárosba.
Nem annyira szavaim, mint inkább megjelenésem döbentette meg. Kinyújtotta kezét, hogy megismogasson. Barázdált kezét végigsimítottam arcomon, a felszerelésen, a géppisztolyon. Mintha biztos akart volna lenni, hogy nem álmodt.

— Ma éjjel felszabadítjuk az Óvárost. A Nyugati Falat ... Az Olajfák hegyét ... Szemei köröskörül keressétek, mit adhatna nekem. Harcba induló unokájának, de semmit sem talált. Megcsókolta a homlokom köré boruló páncélt és utolsó pillantással meg láttam arcán a halált és tudtam, hogy száraz szemekkel sir.

Hosszan elnyúló sorokban menetelünk az utak mentén. A sötét ablakokból könnyes szemek tekintettek utánunk, mintha csillagok ereszkedtek volna alá, hogy elkísérjenek. Anyák imádságként elnyujtva zümmögtek harci dalokat. És mi, a harcsook, katonai marsok ritmusában énekelünk az imádságokat. Keserű harc dult akkor egész éjjel. A halál ezernyi árnyékában üvöltött felém és nem tudtam, mikor és hogyan szölit énelem. S. Furcsa, töndöttem, még a végén az énekmel fogok fizetni azért, hogy nagymamát az Olajfák-hegyén temessék el.

A percek félelemmel és reménnyel teltek meg. Kétségbeesés és felejtés. Fojtogató szomorúság és hánvtató harag. Ismeretlen, soha nem sejtett lelkivilágok feldekezésének perzei és mindenek felett — az élni akarás és a köteleesség: győzni. Az éremnek két oldala van és olyan vékonyka a szerencse, ami elválszítja őket egymástól. A halál együtt futott velünk a futóárkokban, velünk fekdűt a fedezékekben. Hallottam, amint időről-időre bajárságomat szölonogta. Néhányszor úgy tűnt, hogy engem is hívott. De csak elfutott mellettem, mtajdnem egymásba bolottunk. Köröskörül vér és sótségs és nem tudtam, hogy a vér-fekete, vagy az éjszaka vörös. A sebültelek hangjának szőlánkjai testembe furúdták és lél-émű halottak.

És amikor megvirradt a csatamező felett, úgy fudjodást a csendes szél, mintha misem történt volna. Gondolataink az elmult és az eljövendő harc között tévelyegtek.
S aztán megindult a roham a Falhoz. Elég könnyűnk volt a város minden falára. És amikor megálltam az annyira ismert köveken, éreztem, hogy már voltam itt. Hogy bezártuk a kört.

A Falon túl, az Olajfák hegye. Olajfákat nem láttam, csak sirokat. Nagymama sirtját kerestem szememmel, ahogyan képezeletben láttam a hosszú évek alatt, és nem találtam.

Nem baj, töndöttem, most, hogy kezünkben a hegy, nem kell, hogy sietős legyen az útja. Hiszen élni térünk vissza. Eszembe jutott, hogyan írta le sirtját, mintha új házról beszélné.

Hirtelen csökönyös gondolat félszkelte magát belém. Elmegek és idehozom a nagymamát. A harc elcsendesedett, jöjjön ide és találja meg sirtját.

Megkerestem a parancsnokot.
— Már megint a nagymamád — mosolygott szomorúan, mint aki azt akarja mondani: nincs más dolgom most, ebben a pillanatban, mint a nagymamád. — A Fal nem szökik meg Örökre a miénk.

— Sirhelye van az Olajfák hegyén — mondtam. — Még a Függelenségi Háború előtt vásárolta.

Szemmeláthatóan nem törődött az egész dologgal. Be akarta fejezni az ügyet. Végleges.
— Joszi — szólt oda sofőrjéhez. — Menj Teikkél és segits neki idehozni a nagymamáját.
— A nagymamáját — ismételte Joszi, mint aki nem hisz füleink.

(Folytatása a 13-ik oldalon)

A M

1956 óta nem merre vette az nagyon őszinte nom, hogy nem általában nem utál, sőt inkább megfogadom, és ha nem látta. Azt hiszem, ezt bőségnek.

A középiskola az egyetem padj fokozatosan es hogy álljunk és nem lenne teljes sedése" törtélen beréig és azon tört darabokra.

Nálam lassab a visszafelé mut mozgási épszok és XX. századi san vesztetem a genül éreztem a adótermék hívó viták forró hang. Azt hittem, h majd kiss Jő nagy orientális — uram bocssá rohatnám meg, rettem volna ha anyámtól tanult küdt a nagy me három szörkekat tanulni hallott mára is.

Szerettem volna "Tűzek" című "Jumog" parazskem osztályrészi zlepleteni Szerb de sokáig még velt 1944 gyilkos Akkor kezdetek este ténként te kozni mentem — tem a belső hártencia" tanultk Passzív tiltakozás kor már biztosan művészek fájnak akartam elfordaz — szent csornakáb

Neki, mindez len, olyan nap lelkesedése, a maga köpni. "A maga jászületnek. Az turszomjának kie Hallgattam a cára kergette a vette kezébe „sor órák görösös kap vastuk a falakra piszok, zsidó Ici witzig". — Hát, 10 évvel a hábo az utca kövezete Auschwit képezt

En elmegek őszertört bennem numba vetett hi fusbuk innen — Az őszertört, fárguromra gondolt számon volt a ké adta nép" évezi gitése? — de halkan annyit mo

„Ha egyszer Erecbe mehetek." Még ma is h "Erec? Hát örül nem biztos arab Neket már elégt?"

A napokban a pából. "Boldog nevedet egy mag miattakt. Miért miért nem adját tölök elrabolt (?) colni az egész vil nem ismételtem. Mit írjak Neké megértheti „ez" elhiszi „ez", hog egy nép fennmar órában — a mag megérzeni az any fiuk koporsója n hogy érte is ör és a Golán-fenn csájtani Emőd T tom a feljebb id fekdűt a nagy me három „khaki" ka vesek — adjon örök nyugodalmat. Az elmulásba h laszom — szavak

A MEG NEM IRT LEVÉL

Írta: SZALAI TIBOR

1956 óta nem láttam — és nem tudtam, merre vette az „októberi vihar” szele. Ha nagyon ösztinte akarok lenni, be kell vallanom, hogy nem nagyon hiányzott. Nem, egyáltalán nem utáltam, nem volt ellene különösebb kifogásom, egyszerűen volt, létezett — és ha nem láttam — nem volt hiányérzetem. Azt hiszem, ezt nevezik a legteljesebb közömbösségnek.

A középiskola padjaiból egyszerre kerültünk az egyetem padjaiba, — nagy tervekkel — és fokozatosan csökkönő lelkesedéssel. Azaz hogy álljunk csak meg egy pillanatra. Így nem lenne teljes a kép, ugyanis az ő „lelkesedése” történet ivben emelkedett 1956 októberéig és azon a bizonyos, 23-iki hajnalon tört darabokra — visszavonhatatlanul.

Nálam lassabban ment a „feljövésnek” ez a visszafelé mutató vonala. Ahogyan a homéroszi époszoktól kezdve közeledtünk a XIX. és XX. századi nagy époszokhoz, fokozatosan vesztettem el a kedvem. Valahogy idegenül éreztem magam a nagy egyetemi előadóterem hívós csendjében, a szemináriumi viúk forró hangulatú légkörében.

Azt hittem, hogy az évek során eljutunk majd Kiss Józsefhez, Emőd Tamáshoz, a nagy orientalista Goldzich Ignáchoz, vagy — uram bocsássa! — Szerb Antalhoz, és sorolhatnám még, de nem jutottunk el! Szerettem volna hallani professzoraimtól, a még anyától tanult verset: „Három halott felelt a nagy mezőben, Három pár bakkancs, három székelykötőt”, de Emőd visszavonhatatlanul halott volt, az irodalomtörténet számára is.

Szerettem volna megmelegedni Kiss József „Tüzek” című költeménye mellett, de csak „hunyd paraszok” kesernyés füstje jutott nekem osztályrészesül, belőle. Szerettem volna izlelni Szerb Antal briliáns fejtételeit, de sokáig még azt sem tudtam, hol végeztet vel 1944 gyilkos dübe.

Akkor kezdtem újra — titokban — pénzek estéknek templomba járni. Nem imádkozni mentem — így tiltakoztam védekeztem a belső hiányérzet ellen. „Passzív rezisztencia” tanultuk a történelmi stúdiumokon, Passzív tiltakozás, valami ellen — de én akkor már biztosan tudtam, hogy a nagy, zsidó művészek fáinak, hiányoztak nekem és nem akartam elfogadni kiállításukat az irodalom „szent csarnokából”.

Neki, mindez nem hiányzott olyan felhőtlen, olyan „napusgaras” és történelmi volt a lelkesedése, hogy néha szerettem volna leköpné. „A magára talált nép diadalmas új-szülése, Az „istenadta nép” évezredek kultúrsumójának kielégítése”.

Hallgattam. Aztán, 1956 októberére az utca cára kergette a lefotózott indulatokat. Az utca vette kezébe „sorsa irányítását” — és az első órák görcsös kapkodása után, döbbenet elvástuk a falakra mázolt aljásokat: „Reszkesz pizók, zsidó Igic — gyalog üzünk Auschwitzig”. — Hát, ide jöttünk? Több, mint 10 évvel a háború befejezése után, felmerül az utca közegete, a türelmes házak falán Auschwitz képe?

„En elmegek innen, örökre — zokogta — öszretört bennem minden, oda lett a humánumbá vetett hitem — kész vagyok! Gyere, fussunk innen — csak el innen!” Maradtam. Az öszretört, fáradt, beteg anyámra és iskolás hugomra gondoltam — és maradtam. Még a szónom volt a kérdés: „Hát, mi lesz az „istenadta nép” évezredek kultúrsumójának kielégítésével”? de hallgattam, és aztán nagyon halkán annyit mondtam:

„Ha egyszer én elmegek innen — csak Erebe mehetek.” Még ma is hallom hisztérikus kacagását: „Erec! Hát örült vagy Te, a tűzbe, a majd-nem biztos arab golyók tűzébe, hát nem volt Neked már elég?”

A narokban levelet kaptam Nyugat-Európából. „Boldog vagytok, hogy megtaláltam a nevedet egy magyar lapban. De agódotok(?) miattatok. Miért nem hagyjátok már abba, miért nem adjátok vissza az araboknak, a fölük elrabolt (?) földeket? Miért akartok harcolni az egész világ ellen?” — és így tovább, nem ismétlem.

„Mit írjak Neki? — Adjatok tanácsot. Hát megértheti „ez” a mi mindennapiainkat? Hát elhibzi „ez”, hogy itt két és félmillió ember, egy nép fennmaradásáért vívja — minden órában — a maga háborúját? Hát képes „ez” megérteni az anyák Istent panaszoló fájdalomát, fűk koporsója mellett? Hát felfogja „ez”, hogy érte is őrülnek a Csetorna partján és a Golán-fennsíkban? Meg fog nekem bocsájtani Emőd Tamás, ha kicsit megváltoztatom a feljebb idézett verset: „Három halott felelt a nagy mezőben, három pár bakkancs, három „kákik” kabát” — a mi fiaink, a 20 évesek — adjon nekik a Mindenható Isten örök nyugodalmat.

Az emléksébe hanyatló testűk legyen a válaszuk — szavak nélkül! A fegyvert markoló, új nemzedék, acélos akarata lesz a válaszuk — szavak nélkül! Az anyák vigasztalhatatlan fájdalomja és hangtalan zokogása — ez lesz a válaszuk erre a levélre.

— És nem irok neki, egyetlen sort sem!

DAN DALMÁT:

Szabradabra

Izrael két legfőbb külföldi támogatója az amerikai zsidók pénze és az orosz zsidók imája.

Jelenleg cirka akkora a héber szókinészem, hogy filológiai értelemben bátran koldusnak érezhetem magamat...

Az ismert régi sláger izraeli változata: „Salom, álom, édes álom, álomkép...”

Megjegyzés egy zenés szórakozóhely előtt: — Ez a tízmóret izraeli változata, mintha legalább is huszmóret lenne!

Ime a saját hatalma: Néhány héttel ezelőtt e lap hasábjain maró szatírát írtam De Gaulle-ról. Amint látják, meg is lett az eredménye!

Smuel barátom még nem kifejezetten öreg, de azért már beközömlött nála a szexuális miton kor.

Amikor olvastam a Fogyasztók Tanácsának felhívását, hogy mindenki tartalékoljon odahaza két hétre elegendő élelmiszert, ellhútt bennem a vér:

— Szent Isten! Két hétre való?! Hát csakugyan el akarjuk foglalni Pekinget?!

Ezuton szeretném megnyugtani vallásos honfitársaimat, hogy csöppet se izgassák magukat a tervezett szombati televíziós adás miatt, mert garantálom, rövidesen eljön az idő, amikor az emberek, vallási meggyőződésüktől függetlenül, nem fogják nézni a szombati TV-műsort!

SIRHELY AZ OLAJFÁK HEGYÉN

(Folytatás a 12-ik oldalról)

Az éjszakai rettegésből ébredő város utcáin száguldoztunk.

— Nem értem — mondotta Joszi, a sofőr. — Nagymama a harc kelles közepén. Pláne jeppel. Nem értem...

— Az utcákon emberek intettek felénk üdvözléket. Kérdezősködtek. Nem hallottuk kérdéseiket, de tudtuk, mit kell válaszolni: Kezünkben az Óváros. A Nyugati Fal... Egyetlen, egymásért aggodó család lettünk.

— Ideüss — mondta hirtelen Joszi — ültessük a nagymamát a gépfegyver mellé. És rohamisakat is adunk rá. Isten engem úgy segíljen, majd eltájták a szájukat az emberek ebben a városban.

A városfalon túl még sivitottak a golyók, a muló csata utolsó hangjai. A jepp fenyegető libegéssel fehéret a lépcső mellett, nemesvérű, elszabadult kancához hasonlóan.

Gyorsan leszálltam, még mindig teljes fegyverzetben, ültözésem verjékkel és vérel áttatva. Bajtársaim vére tegnapi. Fel-szaladtam a kölépcsőkön. Nagymama ajtaja mellett aranyfürtű kislány öltöztette babáját elmerülten. Magasságos Isten, milyen elviselhetetlenül nehéz az átmenet a tegnap örült világából, a gyermeki ártatlanság világába. De mit nem adnék azért, hogy újra gyerek lehessék, hogy ideilhessek az aranyfürtű kislány mellé.

Megálltam mellette. A kislány rámémelte szemét:

— A nagymamád meghalt — és újra babájához fordult.

Szeme kifejezéstelen volt, hangja nem remegett, mintha azt mondta volna: a nagymamád elment egy percre, csak egy percre, máris jön vissza.

Soha nem gondoltam volna, hogy gyerek is hozhat halálhírt.

Megálltam nagymama ágya mellett. A fehér halotti lepelbe csavarva feködt előttem, abban, amelyet évekket ezelőtt hoztam Marokkóból. Apám ajándéka. Biztosan nagyon sokszor látta magát ebbe a lepelbe csavarva. Megvallom őszintén, bennem is felöltött néha a kép.

— Estefelé eltemetik — suttogta mögöttem egy hang és így folytatta: — Tegnap este leföködt és nem ébredt fel többé. Békésen halt meg. Legyen áldott az emléke.

— Istenem — motyogtam magamban — várható volt még egy kicsit, ha már olyan sokáig várt.

A Z Á L D O Z A T

Folytatás a 11-ik oldalról)

előtte, alamizsnát kér. Egy kis gyengéset, egy kis aljasságot, egy kis bünt, hogy ne kelljen felnéznie rá, hogy cinkosa lehessen és ne eszményképe. Segítenie kell ezen a fiun. Igaza van, ez az egyetlen módja a segítségnek, ha leleplezi magát. De mit mondjon, milyen bünt valljon be? Egyenrangú bünt kö-

vetel a fia. Honnan vegye?

A főbíró az ablakhoz állt, háttal a fának, de érezte a hátában annak könnyörgő tekintetét

Nem mérlegett tovább. Segítenie kell a fián. Nem hagyhatja ott az ut porában, szézzelten. Visszafordult felé.

— Nézd fiam, nemcsak a logikád volt jó, de az ösztönöd is. Megérezted, hogy ez a nap nemcsak a te megpróbáltatásod napja, de az enyém is. Most nemcsak neked kell bemenned a téged váró ezredeshez, de nekem is vallanom kell — egyelőre csak neked. Van bűnöm. Nem is kicsi. Talán a legsúlyosabb, amit bíró elkövethet...

A fia megremegett, de semmit nem várt jobban, minthogy az apja bűne minél nagyobb legyen.

A főbíró nagyot lélegzett, összeszedte minden erejét és bátorságát.

— Nézd, nem is tudom, hogyan kezdjem... egyszer, vagy tizenöt évvel ezelőtt, amikor az állam még gyenge és szegény volt, amikor az olék tömege mábárakban lakott, amikor nyomorogtak még az emberek, egy világcég pert indított a kincstár ellen. Koncesszió-per volt, az államnak igaza volt, de én hibásan bíráskodtam... Mondom, hibásan... elmarasztaltam a kincstárt, milliókat kellett fizetnie. Millió dollárokat, amikor nem tudott sikunt adni az oléknak, nem tudta őket munkábaállítani, nem tudott elég upánt fenntartani, a hadsereget modern fegyverekkel ellátni

— És miért? Miért tetted ezt? — kérdezte a fia megdöbben csodálkozással.

Mert az igazságügyminiszter egy megbeszélésen ironizáló megjegyzést tett rám egy kincstár elleni perrel kapcsolatban, hogy egy kicsit elnézőbb lehetnék az állammal szemben. Mert az igazság csak elvont fogalom, aspektusai vannak. Kikötött, finoman, ironikus, pedig én hibátlanul, nem is egy precedens alapján hoztam meg ítéletemet. Az így jelentéktelen is volt és nem tudtam volna igazságtalan ügyben az államot támogatni.

Megállt, mintha fülladozna, a szivarját kioltotta.

— És abban az időben egy mellőzés is ért, kihagytak az egyik bizottságból, amelynek szellemi apja voltam, az egyetemen már régen nekem kellett volna a tanszékezetvének lennem, más állt a helyem, kisebb tudású ember. Sok minden összejött. Nagy adag keserűség halmozódott fel bennem és a mennyiségből minőségi változás lett, haragba, gyűlöletbe sűrűsödött. Meg akartam büntetni az országot. Egy minisztere, rektora, felsőbbirósági elnöke miatt. Az államot akartam megbosszulni a személyes sérelmeimért. Mi az állam? A hatalom. A hatalom szervezeti. De én a kisembereket büntettem meg. Azokat, akik az én ítéletem miatt évekig barakkokban maradtak, akiknek az én bosszúmat nem jutott munkálat, rendes táplálék, gyermekeiket nem iskoláztathatták, nem is táplálhatták... Milliókat raboltam ki bosszúból a kincstárból, éjleket töltöttem a könyveim fölé görnyedten és kerestem a precedenst, találtam valamilyen megkétségbevonsonlót, arra építtem fel ítéletemet. Ítéletem, ami ellen nem volt fellebbezés.

A fia összehuzodott testtel állt szemben az apjával. Tátozt szájjal meredt rá. Ez sok volt. Ennyit ő sem kívánt. Ehhez mérten az ő bűne nagyon is kicsi. Ugy álltak egymással szemben, mint halálosan megsebzett ellenfelek, akik csak úgy tudnak talpon maradni, ha egymásba kapaszkodnak. A fia átolelte, megcsókolta az apját. Elfogadta cinkosának. A főbíró hevesen magához szorította a fiát.

Az apa engedte ki karjaiból a fiút. Szell-den mondta neki:

— Menj fiam a rendőrségre. Mondj meg az ezredesnek, hogy még ma benvújtom a lemondásomat. Illetve kérem nyugdíjaztatásomat a bíróságtól is és az egyetemétől is.

Mikor a fia elhagyta a házat és dübörögeve elhajtott a rendőrségre, a főbíró sokáig nézte a felkavart port. Csordulig volt a szíve részvétellel a fia iránt. Borzasztó, milyen megpróbáltatások előtt áll. De így könnyebb lesz neki. Így végig tudja majd harcolni. Ki tudja, mi lett volna vele e vallomás nélkül. Ha ott állt előtte az apja a maga tökéletességében. Meghénította volna ez a tudat. Nemcsak az önbizalmát, egységnyűlät, de talán az életét is visszaadta neki.

Keserűséggel húzódozt szíjéül a szája. Arra gondolt, hogy a világon senki más nem akadt volna, aki elhisi ezt a képtelen, most hirtelenében kiavalt történetet. Senki, aki ismeri őt, aki közelről ismeri őt. Csak egy embert akadt, aki elhitte ezt neki. A fia-akit a maga képére akart formálni és aki elbukott az életben. Ezért neki is felélnie kellett. A számlát kiegyenlítette...

— Nézd, nem is tudom, hogyan kezdjem... egyszerű, vagy tizenöt évvel ezelőtt, amikor az állam még gyenge és szegény volt, amikor az olék tömege mábárakban lakott, amikor nyomorogtak még az emberek, egy világcég pert indított a kincstár ellen. Koncesszió-per volt, az államnak igaza volt, de én hibásan bíráskodtam... Mondom, hibásan... elmarasztaltam a kincstárt, milliókat kellett fizetnie. Millió dollárokat, amikor nem tudott sikunt adni az oléknak, nem tudta őket munkábaállítani, nem tudott elég upánt fenntartani, a hadsereget modern fegyverekkel ellátni

— És miért? Miért tetted ezt? — kérdezte a fia megdöbben csodálkozással.

Mert az igazságügyminiszter egy megbeszélésen ironizáló megjegyzést tett rám egy kincstár elleni perrel kapcsolatban, hogy egy kicsit elnézőbb lehetnék az állammal szemben. Mert az igazság csak elvont fogalom, aspektusai vannak. Kikötött, finoman, ironikus, pedig én hibátlanul, nem is egy precedens alapján hoztam meg ítéletemet. Az így jelentéktelen is volt és nem tudtam volna igazságtalan ügyben az államot támogatni.

Megállt, mintha fülladozna, a szivarját kioltotta.

— És abban az időben egy mellőzés is ért, kihagytak az egyik bizottságból, amelynek szellemi apja voltam, az egyetemen már régen nekem kellett volna a tanszékezetvének lennem, más állt a helyem, kisebb tudású ember. Sok minden összejött. Nagy adag keserűség halmozódott fel bennem és a mennyiségből minőségi változás lett, haragba, gyűlöletbe sűrűsödött. Meg akartam büntetni az országot. Egy minisztere, rektora, felsőbbirósági elnöke miatt. Az államot akartam megbosszulni a személyes sérelmeimért. Mi az állam? A hatalom. A hatalom szervezeti. De én a kisembereket büntettem meg. Azokat, akik az én ítéletem miatt évekig barakkokban maradtak, akiknek az én bosszúmat nem jutott munkálat, rendes táplálék, gyermekeiket nem iskoláztathatták, nem is táplálhatták... Milliókat raboltam ki bosszúból a kincstárból, éjleket töltöttem a könyveim fölé görnyedten és kerestem a precedenst, találtam valamilyen megkétségbevonsonlót, arra építtem fel ítéletemet. Ítéletem, ami ellen nem volt fellebbezés.

A fia összehuzodott testtel állt szemben az apjával. Tátozt szájjal meredt rá. Ez sok volt. Ennyit ő sem kívánt. Ehhez mérten az ő bűne nagyon is kicsi. Ugy álltak egymással szemben, mint halálosan megsebzett ellenfelek, akik csak úgy tudnak talpon maradni, ha egymásba kapaszkodnak. A fia átolelte, megcsókolta az apját. Elfogadta cinkosának. A főbíró hevesen magához szorította a fiát.

Az apa engedte ki karjaiból a fiút. Szell-den mondta neki:

— Menj fiam a rendőrségre. Mondj meg az ezredesnek, hogy még ma benvújtom a lemondásomat. Illetve kérem nyugdíjaztatásomat a bíróságtól is és az egyetemétől is.

— Nézd, nem is tudom, hogyan kezdjem... egyszerű, vagy tizenöt évvel ezelőtt, amikor az állam még gyenge és szegény volt, amikor az olék tömege mábárakban lakott, amikor nyomorogtak még az emberek, egy világcég pert indított a kincstár ellen. Koncesszió-per volt, az államnak igaza volt, de én hibásan bíráskodtam... Mondom, hibásan... elmarasztaltam a kincstárt, milliókat kellett fizetnie. Millió dollárokat, amikor nem tudott sikunt adni az oléknak, nem tudta őket munkábaállítani, nem tudott elég upánt fenntartani, a hadsereget modern fegyverekkel ellátni

— És miért? Miért tetted ezt? — kérdezte a fia megdöbben csodálkozással.

Mert az igazságügyminiszter egy megbeszélésen ironizáló megjegyzést tett rám egy kincstár elleni perrel kapcsolatban, hogy egy kicsit elnézőbb lehetnék az állammal szemben. Mert az igazság csak elvont fogalom, aspektusai vannak. Kikötött, finoman, ironikus, pedig én hibátlanul, nem is egy precedens alapján hoztam meg ítéletemet. Az így jelentéktelen is volt és nem tudtam volna igazságtalan ügyben az államot támogatni.

Megállt, mintha fülladozna, a szivarját kioltotta.

— És abban az időben egy mellőzés is ért, kihagytak az egyik bizottságból, amelynek szellemi apja voltam, az egyetemen már régen nekem kellett volna a tanszékezetvének lennem, más állt a helyem, kisebb tudású ember. Sok minden összejött. Nagy adag keserűség halmozódott fel bennem és a mennyiségből minőségi változás lett, haragba, gyűlöletbe sűrűsödött. Meg akartam büntetni az országot. Egy minisztere, rektora, felsőbbirósági elnöke miatt. Az államot akartam megbosszulni a személyes sérelmeimért. Mi az állam? A hatalom. A hatalom szervezeti. De én a kisembereket büntettem meg. Azokat, akik az én ítéletem miatt évekig barakkokban maradtak, akiknek az én bosszúmat nem jutott munkálat, rendes táplálék, gyermekeiket nem iskoláztathatták, nem is táplálhatták... Milliókat raboltam ki bosszúból a kincstárból, éjleket töltöttem a könyveim fölé görnyedten és kerestem a precedenst, találtam valamilyen megkétségbevonsonlót, arra építtem fel ítéletemet. Ítéletem, ami ellen nem volt fellebbezés.

A fia összehuzodott testtel állt szemben az apjával. Tátozt szájjal meredt rá. Ez sok volt. Ennyit ő sem kívánt. Ehhez mérten az ő bűne nagyon is kicsi. Ugy álltak egymással szemben, mint halálosan megsebzett ellenfelek, akik csak úgy tudnak talpon maradni, ha egymásba kapaszkodnak. A fia átolelte, megcsókolta az apját. Elfogadta cinkosának. A főbíró hevesen magához szorította a fiát.

Az apa engedte ki karjaiból a fiút. Szell-den mondta neki:

— Menj fiam a rendőrségre. Mondj meg az ezredesnek, hogy még ma benvújtom a lemondásomat. Illetve kérem nyugdíjaztatásomat a bíróságtól is és az egyetemétől is.

Mikor a fia elhagyta a házat és dübörögeve elhajtott a rendőrségre, a főbíró sokáig nézte a felkavart port. Csordulig volt a szíve részvétellel a fia iránt. Borzasztó, milyen megpróbáltatások előtt áll. De így könnyebb lesz neki. Így végig tudja majd harcolni. Ki tudja, mi lett volna vele e vallomás nélkül. Ha ott állt előtte az apja a maga tökéletességében. Meghénította volna ez a tudat. Nemcsak az önbizalmát, egységnyűlät, de talán az életét is visszaadta neki.

Keserűséggel húzódozt szíjéül a szája. Arra gondolt, hogy a világon senki más nem akadt volna, aki elhisi ezt a képtelen, most hirtelenében kiavalt történetet. Senki, aki ismeri őt, aki közelről ismeri őt. Csak egy embert akadt, aki elhitte ezt neki. A fia-akit a maga képére akart formálni és aki elbukott az életben. Ezért neki is felélnie kellett. A számlát kiegyenlítette...

— Nézd, nem is tudom, hogyan kezdjem... egyszerű, vagy tizenöt évvel ezelőtt, amikor az állam még gyenge és szegény volt, amikor az olék tömege mábárakban lakott, amikor nyomorogtak még az emberek, egy világcég pert indított a kincstár ellen. Koncesszió-per volt, az államnak igaza volt, de én hibásan bíráskodtam... Mondom, hibásan... elmarasztaltam a kincstárt, milliókat kellett fizetnie. Millió dollárokat, amikor nem tudott sikunt adni az oléknak, nem tudta őket munkábaállítani, nem tudott elég upánt fenntartani, a hadsereget modern fegyverekkel ellátni

— És miért? Miért tetted ezt? — kérdezte a fia megdöbben csodálkozással.

Mert az igazságügyminiszter egy megbeszélésen ironizáló megjegyzést tett rám egy kincstár elleni perrel kapcsolatban, hogy egy kicsit elnézőbb lehetnék az állammal szemben. Mert az igazság csak elvont fogalom, aspektusai vannak. Kikötött, finoman, ironikus, pedig én hibátlanul, nem is egy precedens alapján hoztam meg ítéletemet. Az így jelentéktelen is volt és nem tudtam volna igazságtalan ügyben az államot támogatni.

Megállt, mintha fülladozna, a szivarját kioltotta.

— És abban az időben egy mellőzés is ért, kihagytak az egyik bizottságból, amelynek szellemi apja voltam, az egyetemen már régen nekem kellett volna a tanszékezetvének lennem, más állt a helyem, kisebb tudású ember. Sok minden összejött. Nagy adag keserűség halmozódott fel bennem és a mennyiségből minőségi változás lett, haragba, gyűlöletbe sűrűsödött. Meg akartam büntetni az országot. Egy minisztere, rektora, felsőbbirósági elnöke miatt. Az államot akartam megbosszulni a személyes sérelmeimért. Mi az állam? A hatalom. A hatalom szervezeti. De én a kisembereket büntettem meg. Azokat, akik az én ítéletem miatt évekig barakkokban maradtak, akiknek az én bosszúmat nem jutott munkálat, rendes táplálék, gyermekeiket nem iskoláztathatták, nem is táplálhatták... Milliókat raboltam ki bosszúból a kincstárból, éjleket töltöttem a könyveim fölé görnyedten és kerestem a precedenst, találtam valamilyen megkétségbevonsonlót, arra építtem fel ítéletemet. Ítéletem, ami ellen nem volt fellebbezés.

A fia összehuzodott testtel állt szemben az apjával. Tátozt szájjal meredt rá. Ez sok volt. Ennyit ő sem kívánt. Ehhez mérten az ő bűne nagyon is kicsi. Ugy álltak egymással szemben, mint halálosan megsebzett ellenfelek, akik csak úgy tudnak talpon maradni, ha egymásba kapaszkodnak. A fia átolelte, megcsókolta az apját. Elfogadta cinkosának. A főbíró hevesen magához szorította a fiát.

Az apa engedte ki karjaiból a fiút. Szell-den mondta neki:

— Menj fiam a rendőrségre. Mondj meg az ezredesnek, hogy még ma benvújtom a lemondásomat. Illetve kérem nyugdíjaztatásomat a bíróságtól is és az egyetemétől is.

Mikor a fia elhagyta a házat és dübörögeve elhajtott a rendőrségre, a főbíró sokáig nézte a felkavart port. Csordulig volt a szíve részvétellel a fia iránt. Borzasztó, milyen megpróbáltatások előtt áll. De így könnyebb lesz neki. Így végig tudja majd harcolni. Ki tudja, mi lett volna vele e vallomás nélkül. Ha ott állt előtte az apja a maga tökéletességében. Meghénította volna ez a tudat. Nemcsak az önbizalmát, egységnyűlät, de talán az életét is visszaadta neki.

Keserűséggel húzódozt szíjéül a szája. Arra gondolt, hogy a világon senki más nem akadt volna, aki elhisi ezt a képtelen, most hirtelenében kiavalt történetet. Senki, aki ismeri őt, aki közelről ismeri őt. Csak egy embert akadt, aki elhitte ezt neki. A fia-akit a maga képére akart formálni és aki elbukott az életben. Ezért neki is felélnie kellett. A számlát kiegyenlítette...

— Nézd, nem is tudom, hogyan kezdjem... egyszerű, vagy tizenöt évvel ezelőtt, amikor az állam még gyenge és szegény volt, amikor az olék tömege mábárakban lakott, amikor nyomorogtak még az emberek, egy világcég pert indított a kincstár ellen. Koncesszió-per volt, az államnak igaza volt, de én hibásan bíráskodtam... Mondom, hibásan... elmarasztaltam a kincstárt, milliókat kellett fizetnie. Millió dollárokat, amikor nem tudott sikunt adni az oléknak, nem tudta őket munkábaállítani, nem tudott elég upánt fenntartani, a hadsereget modern fegyverekkel ellátni

— És miért? Miért tetted ezt? — kérdezte a fia megdöbben csodálkozással.

Mert az igazságügyminiszter egy megbeszélésen ironizáló megjegyzést tett rám egy kincstár elleni perrel kapcsolatban, hogy egy kicsit elnézőbb lehetnék az állammal szemben. Mert az igazság csak elvont fogalom, aspektusai vannak. Kikötött, finoman, ironikus, pedig én hibátlanul, nem is egy precedens alapján hoztam meg ítéletemet. Az így jelentéktelen is volt és nem tudtam volna igazságtalan ügyben az államot támogatni.



— A fiam egy hétre elutazott, de ha akarja, megvárhatja.

SZÜLETÉSNAP

A nyolcvan éves apa megívja három fiát a születésnapjára.

Jön a legidősebb, nem hoz ajándékot. Így mentegélik: — Drága lakást vettem és minden pénzemet felemészítette. Bocsáss meg apám.

— Megbocsátok.

— Jön a középső, szintén ajándék nélkül.

— Nem tudom kifizetni az autót sem, nem mennék az üzletim.

A harmadik: — A feleségem egy agorát sem hagy meg nekem. Még a zsebelmet is kiforgatja.

Az öreg mosolyog és így szól a fiatalhoz: — Most pedig elmesélem nektek házasságom történetét. Ötvenöt évvel ezelőtt volt. Nem volt egy millem sem. Szerettem egy lányt, az anyámat. Meséltem a barátaimnak, hogy milyen helyzetben vagyok. Szegény fiúk voltak, parázsban dolgoztak vagy építkezésen, de összerakték annyi pénzt, hogy kivessék egy fél évre egy szobát. Aztán elmentem a rabbinushoz és megdöbbensemre három fontot kértek az esküvőért. Honnan vegyek ennyi pénzt? Lehetetlennek tűnt. El is hátróztuk szegény anyákkal, hogy anélkül kultúráink össze. Nem is házasodtunk mi meg hivatalosan soha.

Az egyik fiúból kitor: — Tehát mi mámmerek vagyunk?

Az öreg összesapja a kezét: — De még milyenek!

ÓVATOSSÁG

A taxifőr úgy hajt, mint egy ördög. Az utasok minden percében azt hiszik, hogy belepothannak valamilyen szembejövő járműbe, vagy ostromba. Az egyik asszony végül is ingerülten rászól a sofőrre: — Jó lesz, na vigyázz egy kicsit hat gyerekem van.

— Igen.

— És még nem mondtad, hogy vigyázzak!

SKÓT TÖRTÉNET

A skót lány csúnya volt, soha senki nem udvarolt neki. Az egész világ, a férfiak elhagyta csőcsészéjébe kezdte. Megirtak a lapok. Másnap tudomására kapta a házassági ajánlatokat.

GYÁSZBESZED

A gyászoló család a rabbihoz fordul, hogy tartson gyászbeszédet. Mondja a rabbi: — Száz font.

— Az nagyon sok. Nem tudunk annyit fizetni, szegények vagyunk.

— Jó, legyen ötven, de az rövidebb lesz és nem olyan megható.

— Még ötven is sok.

— Jó, legyen 25, de nem garantálom, hogy a halotttól fogok beszélni, hogy mennyi ideig beszéltek, sőt azt sem, hogy egy-két viccet nem mondok-e el.

FELHÁBORÍTÓ

— Hol voltál ilyen sokáig?

— Benn voltam a telefonfülkében és beszélgettem Klárával. Egyszerre csak jött egy durva fráter, elkezdett ordítani, hogy ő már nem tud annyit várni, sürgős telefonálni valójában mire mit tehetünk, kijöttünk a fülkéből.

VIGYÁZNI KELL RÁ

— Gyönyörű a kabátod, drágám. — mondja a szomszédnak lakó barátom. — Tudok mindent, tetten értem a férjedet a háztartásbelivel. . . Ez a kabát volt a fájdalomjaid.

De legalább elbocsátottad azt a lányt?

— Nem. Kell egy új ruha is.

RÉSZVÉTE

A szép kezdő színész nő néhány napja nagyon letört, olykor könnyek bukkannak elő a szeméből. Egyik kollégájára faggatóra fogja: — Mi történt veled?

— Velem semmi. De a vőlegényem szegény teljesen tönkre ment. Úgy sajnálom szegényt, hogy a szíven hasadt meg érte. Mennyire fog vágyakozni utánam. . .

JÓ MODOR

Sullyed az utasszállító luxushajó. Az emberek a fedélzetre szűnek, tumultus, verekedés keletkezik. Csak egy csendes angol úr jön lassú, halk léptekkel, odaáll a kapitány elé és ezt mondja: — Kérem, kapitány úr, vezessen el egy nemdohányzó mentőcsónakhoz.

DEFINÍCIÓK

KÉPZELŐERŐVEL RENDELKEZŐ EMBER: Aki légvárákat épít

BOLOND: Aki azokba a légvárakba be akar költözni.

GYÉMÁNT: Olyan tárgy, amit a legnehezebb visszakapni egy nővel.

EJTŐERNYÓS: Aki olyan fáról mászik le, ahová soha nem mászott fel.

DEMOKRÁCIA: Olyan rendszer, amelyben a polgár saját akaratából határozza meg, hogy kik pazarolják el a pénzt.

SZÁMLA

A garázson telefonál a gyártulajdonosnak: — Kérem, az ön felesége van nálunk, javítjuk a kocsiját.

— Rendben van, kérem, majd megfizetem a számlát.

— Igen, de a kaput is és azokat a roncsolásokat, amit egy másik kocsin okozott a garázsban.

MEGERTŐ EMBER

A tisztviselő reggel megjelenik a munkahelyén és az egész arca tele van flastrommal. Kérdik tőle, hogy mi történt vele?

— A borbélyomnál éppen vizsgáztattak egy fiút. — Nem akartam ártani szegénynek, nem tiltakoztam, hogy egy tezdével borítottam meg. Én mindent megtettem az érdekében, de szegény mégis megbukott.

UDVARIAS FŐNÖK

Az udvarias főnök megáll az egyik tisztviselő asztala előtt. A tisztviselő alszik.

— Ha nem volna olyan sürgős a közlivalóm, nem zavarnám meg az álmát. El van bocsátva.

PICASSO VICC

Az egyik Picasso-képpelításon egy kép előtt medít az egyik látogató. Arra jön a mester és megszólítja: — Drága Picasso mester, én azon törom a fejemet, hogy miért rajzolta ennek a figurának a két kezét olyan messzire egymástól, az egyik kéz a derekából a másik a melléből jön ki. Ha ugyanis absztrakt a kép, minek egyáltalán kéz, vagy láb?

— Az ostobák miatt akik semmit sem értenek a művészethez.

TAPASZTALATLANSÁG

A vadonatúj kis asszonyka először megy a piacra, krumplit akar venni.

Odalép egy árushoz: — Kérek krumplit.

— Nagyon, vagy kicsit?

— Nem tudom. Olyan férfiak kell, aki 44-es ötlényt visel.

AZ IGAZIAK

A nudista tanfolyamon tanítja a professzor: — Adam és Eva voltak a legizgább nudisták. Én nem hiszek a fügefalevél történetében, de azt tudom, hogy az első emberpár annyira meretlen volt, hogy még karórt és napszemüveget sem hordottak.

IDŐ

Kérdi a vádolt a hivatalból kirendelt védőtől, hogy meddig tart az eljárás.

— Rézsemre két óráig, magának két évig.

JÓ MEGOLDÁS

Mondja a kockélpartin az egyik férfi a másiknak: — Halálisan fáradt vagyok, Nincs más megoldás, mint ki kezdenem egy szép lánnyal, akkor a feleségem rögtön hazavisz.

George Washington mondotta: Soha életemben nem ejtettem ki a számon egy hazug szót, amíg meg nem nősültem.

SZINES KOCKÁK

Több mint húsz éve ostomolják már az amerikai Egyesült Államok külügyi minisztériumát azzal a kértással, hogy egy tenyérnyi földet letel vásárolhassanak a Holdon. Valamikor azonban kezddötek a levelek: Tudom, hogy bolondnak néznek ki a kértés miatt. . . Ma pedig kérem, értesítsenek, mennyire kerül egy szögöl föld a Holdon. . .

George Leber nyugatnémet miniszter mondta egy alkalommal: — A miniszter a világ egyetlen olyan dolga, aki egy zetes felmondás nélkül el lehet bocsátani tisztségéből.

A hét legidősebb vöröslátogatába megy barátom egy ir. A nappali szobába üvegóra alatt egy jókora kővet és egy szál rózsát talál. — Miért őrád a követ? — Kérdi kíváncsian. — Ezzel vert fejbe egy angol feleli barátja ordal. — És a rózsát? — A sirjáról szaktöltöttem.

Egy német úrvagy sarkon rendelt elhunyt ferje számára és rávette: Nyugodj békeben!

Néhány nappal később kártyáns dolgok derültek ki a elhunytrol. A felháborodás asszony még néhány szót vesített a sarkára: amíg meg nem érkezem!

Charles Roadland amerikai polgár munkahelyét váltotta tatra Phoenixbe költözött. Egy szállodában veti ki a szőnyegét majd állandó lakás után nézett. Talált is egyet, egy napra előre kifizette a szállását majd visszament a szállodába a csomagokért. Mire azonban odaért, elfelejtette kibérni a kasszának címét. Hirdetést tett közre az újságba, és a becsületes házi-lajdonos mánap hazavezette.

Mulatságos válokok állnak be a bíróságára Juliette Gouffier francia asszony: Férfi rövidlátókant telteti magának csak hogy kinevesszen, — nasszkodott. — A minap tőz közben például megvarta nathárol fájó, daps orromat és azzal véte, hogy citromnak nézte.

A birák jól mulattak az este ten, utána kibékültek az a szezőrtent házastársak.

Egy fiatal berlini autódonos tele szájjal dícsöri a mini-gépkocsiját. — Konnyú vele parok, kevés benzint fogyaszt, pillanat alatt tisztára mosni, javítás alkalmával jóval kevesebbet kell fizérte, mint egy nagy kocsi. Csak egy baja van. — Mi? — kérdezte egyik barátja. — Az, hogy kies. — hányzott a válasz.

Furesa pályázatot írt ki régieben egy brit legatás „Stewardesseket keresek”. Feltételek: a jelentkező legyen angolok, hajlandó 21-27 évesek, több mint 160 centiméter magasak. Eddig rendszerben is leme dolgot, de az utolsó kovelet egyelőre senki sem érte. Hangzik: tudjanak ism. — Az utóbbi kikötés nem fényt vet a brit repulók biztonságosságára.



— Ha ragaszkodik hozzá, én hajlandó vagyok levétközni, de a férjem a beteg, hozzá akarom elhívni a doktor urat.

KÖNYVSÍKER

Mondja a feleség: — Kerestem azt a könyvet, amit a múlt héten vettél és aminek a címe: „Hogyan lehetünk 120 évesek?” Hová tetted, nem találom sehol?

— Bedobtam a szeméttárába.

— Miért?

— Mert az anyag nagy figyelemmel olvasta.

HEGEDUS A DZSUNGELBEN

A híres hegedűművész eldöve a dzsungelben és észreveszi, hogy oroszlan feszüln került. Hirtelen ötlettel kiveszi a hegedűjét és játszani kezd. Gyönyörűen játszik és az oroszlanok elbűvölnen hallgatják, csendesen összekuporodtak. Egyszerre a legöregebb oroszlan nekinyúl a művésznek és széttép.

— Miért tetted ezt? — kiáltanak a fiatalok. — Miért tetted ezt ezzel, aki ilyen

MÁJUSI MÉRLEG

Nagyon precíz ember vagyok és minden hónap végén mérleget készítek abban a hitben, hogy egyszer végre kiegyensúlyozott számokat róhatok egymás mellé.

Májusban volt két születésnap, egy esküvő és két barmicivá.

Azt hiszem, ehhez kommentár sem kell, hogy milyen deficit mutatkozik anyagi téren — kíváncsi volnék rá, hogyan oldán meg helyzetemet Horovitz úr, akinek okos közgazdasági tanácsait mindig nagy figyelemmel kísérem. Az egyen helyzete az általános gazdasági szituációban úgy mutatkozik meg, mint ahogyan a tenger egy cseppe árulkodik a hatalmas vízről. Kénytelen leszek az elkövetkező időben a behozatalt csökkenteni és a kiviteket fokozni, devizatartalékaimat gondosan őrizni, általában kevesebbet enni és a régi szabály szerint sokat otthon tartózkodni. Ennek az az előnye, hogy nem kell felöltözni és ilyenkor az ember nem koptatja a ruháját, sőt a kevés mozgás miatt kevesebb kalóriát kell fogyasztani.

Más vonatkozásban a május elég jól sikerült. Nincs már De Gaulle-unk, megvertük a porogókat futballban, a hagyományos évi ötvennapos hamzsinból ledolgoztunk néhányat. Szeretném figyelemmel kísérni, hogy külföldi barátaim — a kikkel mindig levelezek az egy hónap címűlése után az eredményeket — hogyan csináltak végig a májust, de erre még várom kell, mert postasztrajk van és nem kapok leveleket.

Ez azonban már a júniusi mérleg mérge. . .

Tel-Aviv, 1969.

OTVENEDIK ÉV

Főszerkesztő: Dr. Földes szerkesztő Kézdo: UJ KELEI Tel-Aviv, Harsake

Breznyev Kir

A mo

Mélyreható el

között — Bre

támadta Kínát

tett

Moszkva (Reu

szakadással fenyeget

kommissza világ

madást intézett Kín

munkatársait, hogy

készül a Szovjetuni

kiróbbantani a világ

előidézni a komm

Nicolae Ceausescu,

mpion hangzókatott

nyilvánosan Kínát.

Bukarestben tegn

nek az agglának a

est, hogy Románia

útahagyja a kongre

laresti kommunista

rint tiz nagy sülyva

Románia mellett á

gatja azt az állasp

nem kell szervezett

Kínát. Ezek után

hód, hogy Román

antantitani a Breznev

vettelt új kommun

JÓ IZL

TOLVA

Ezekben a napo

vajok hatoltak be

Szd. Jerusolajim-

televizio-szalomba

televizio közül csa

Lorenz" gyártmán

lekeket vitték el.

A fúrge ujú lát

ismerhetik az iz

vizio piac helyzet

ros előttük, hogy

elég erős ahhoz, ho

önmagát. A szovjet

Mély fájdalom

és nagyapánk

MAND

rövid betegség ut

Temetése ma, va

a cholonai temető

Részv